

ปรัชญามุขยกับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในเรื่อง
The Grapes of Wrath ของ จอห์น สไตน์เบ็ค

ปริญญานิพนธ์

ของ

รัตนา อัญญะโพธิ์

11 ก.ย. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

158585

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

นางสาว นก

ประธาน

นางสาว นก

ประธาน

Ronald Propp

กรรมการ

Ronald Propp

กรรมการ

นางสาว นก

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาของอาจารย์ศรีภูมิ เป็นพัณณ์ และ Mr. Ronald L. Propp ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางในการศึกษามาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ทั้งสองไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่ออาจารย์เรียม และคุณแม่หนูถ้าย อุบลเลิศ บิดามารดาของผู้วิจัย ที่มองเห็นคุณค่าของการศึกษา และสนับสนุนให้ลูก ๆ ทุกคนศึกษาหาความรู้อยู่เนืองนิตย์

ขอขอบพระคุณอาจารย์จอมทรัพย์ คำอาจ และอาจารย์เบญจาทองอยู่สุข ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยประการต่าง ๆ เสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ทาง จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

รัตนา อัญญะโพธิ์

กุมภาพันธ์ 2528

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
/ ภูมิหลัง	1
/ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	8
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	9
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
คำจำกัดความ	9
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2 แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน	27
แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่อง	
"Self - Reliance"	28
ความไว้วางใจตนเอง	28
ธรรมชาติของมนุษย์	28
ธรรมชาติของเอกภพ	30
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติของตนเองและเอกภพ.....	33
สรุปความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติของตนเองและเอกภพ...	36
แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่อง	
"The Over - Soul"	36
วิญญาณสากล	36
วิญญาณสากลกับมนุษย์	38
วิญญาณสากลกับธรรมชาติของเอกภพ	41

สรุปความสัมพันธ์ของมนุษย์กับวิญญานสากลและธรรมชาติของเอกภพ	43
สรุปแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่อง	
"The Over - Soul"	45
สรุปแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน	45
3 วิเคราะห์เรื่อง <u>The Grapes of Wrath</u>	48
เรื่องย่อของ <u>The Grapes of Wrath</u>	48
วิเคราะห์เรื่อง <u>The Grapes of Wrath</u>	50
ตัวละคร	51
จิม เคซี่	51
ทอม โจค	67
แม่ โจค	73
ฉากและบรรยากาศ	88
การใช้สัญลักษณ์	95
4 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า และข้อเสนอแนะ	110
ผลของการศึกษาค้นคว้า	110
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	130

ภูมิหลัง

วรรณคดี เป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นธรรมชาติในแง่มุมต่าง ๆ กัน สิ่งที่ป็นเนื้อเรื่องของวรรณคดีจึงได้แก่ ธรรมชาติซึ่งรวมมนุษย์และสัตว์ กับธรรมชาติภายนอก อันมีป่า ทะเล ภูเขา ลำเนาไพร เป็นต้น ในการเสนอเนื้อเรื่องนั้น ผู้ประพันธ์จะใช้ลักษณะสำคัญสามประการแห่งการเสนอศิลปะคือ การถอดแบบธรรมชาติ (representation) รูปแบบ (form) และทัศนะ (vision) (วิทย์ ศิวะศรียานนท์ 2519 : 38)

ในการเสนอเรื่องโดยการถอดแบบธรรมชาตินั้น ผู้ประพันธ์จะต้องเขียนขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง เพราะประสบการณ์ก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริง ดังนั้นบุคคลและเหตุการณ์ที่ปรากฏในวรรณคดีจึงมักจะเคยเกิดขึ้นในชีวิตจริงของผู้ประพันธ์ ทำให้วรรณคดีมีลักษณะสมจริง และความสมจริงนี้ถือว่าเป็นคุณธรรมสูงสุดของการประพันธ์ (James. 1958 : 47-48)

สำหรับรูปแบบของวรรณคดีนั้น วิทย์ ศิวะศรียานนท์กล่าวว่า (วิทย์ ศิวะศรียานนท์ 2519 : 49) "ศิลปะเป็นศิลปะได้เพราะมีรูปแบบ ด้วยเหตุนี้ เมื่อวรรณคดีเป็นศิลปะ วรรณคดีจึงต้องมีรูปแบบด้วย รูปแบบในวรรณคดีคือเอกภาพ (unity)" นั่นเอง เอกภาพในบทประพันธ์ที่นับว่าเป็นวรรณคดีนั้นหมายความว่า ส่วนต่าง ๆ ของบทประพันธ์อันได้แก่ โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (character) ฉากและบรรยากาศ (setting and atmosphere) กลวิธีและท่วงทำนองแต่ง (technique and style) ตลอดจน อรรถบท (theme) จะต้องมีความสัมพันธ์กันทุกส่วน และต้องมีความสำคัญต่อเนื้อหาโดยส่วนรวม จะตัดส่วนหนึ่งส่วนใดโดยมิให้กระทบกระเทือนเนื้อหาไม่ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ รายละเอียดต่าง ๆ ของบทประพันธ์นั้น นอกจากจะสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้อง

ประสานกับจุดสำคัญของเรื่องด้วย อาจกล่าวได้ว่า บทประพันธ์ที่มีรูปแบบคือ บทประพันธ์ที่ก่อให้เกิดสติปัญญา เพราะผู้อ่านได้คิดเห็นไปตามทัศนะของผู้ประพันธ์ (กุหลาบ มัลลิกะมาส 2524 : 87-89)

โดยทั่วไปแล้ว วรรณคดีทุกบทต้องมีทัศนะของผู้ประพันธ์แฝงอยู่ ทัศนะของผู้ประพันธ์ คือ ความคิดเห็นหรือปรัชญาของผู้ประพันธ์ ปรัชญาที่ปรากฏในวรรณคดีนั้นแสดงให้เห็นความคิดและความเชื่อมั่นในทฤษฎีชีวิตและการใฝ่ปรารถนาหนึ่งของผู้ประพันธ์ และผู้ประพันธ์จะสื่อความคิดหรือปรัชญาของตนมายังผู้อ่านในแง่มุมต่าง ๆ ตามลักษณะการมองดูโลกและชีวิตของแต่ละคน ตัวอย่างเช่น ผู้ประพันธ์คนใดเห็นว่าชีวิตเต็มไปด้วยการต่อสู้ก็ย่อมแต่งเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าชีวิตเต็มไปด้วยการต่อสู้ เป็นต้น ในการถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาของตนไว้ในวรรณคดีนั้น ผู้ประพันธ์จะสอดแทรกความคิดความเชื่อฝังไว้ในโครงเรื่อง ในการสร้างตัวละคร ในบทสนทนา และในการจัดส่วนประกอบของเรื่องตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ (James. 1958 : 54) ด้วยเหตุนี้ทัศนะของผู้ประพันธ์จึงเป็นสิ่งที่ควรวรรณากรรม (วิทย์ ศิวะศรียานนท์ 2519 : 39-45)

สำหรับทฤษฎีชีวิตหรือปรัชญาชีวิตที่ผู้ประพันธ์นำเสนอผู้อ่านนั้นได้จากการศึกษาลักษณะชีวิตและหลักการดำรงชีวิตที่ปรัชญาเมธีคนสำคัญ ๆ ได้กล่าวไว้ หลักการเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ผู้ประพันธ์จึงได้สอดใส่ความเข้าใจและความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตมนุษย์ไว้ในวรรณคดี กุหลาบ มัลลิกะมาส กล่าวว่า (กุหลาบ มัลลิกะมาส 2524 : 50) "วรรณคดีเรื่องใดแสดงความคิดลึกซึ้งและหยั่งเห็นอย่างถ่องแท้ถึงลักษณะชีวิตของมนุษย์ เรื่องนั้นก็มีความค่ายิ่งขึ้น เรื่องใดตื้นและผิวเผินขาดความคิดด้านปรัชญาชีวิตก็เท่ากับขาดการเสนอความหมายและคุณค่าอันแท้จริงของชีวิต"

ราล์ฟ วอลโด เอ็มเมอร์สัน (Ralph Waldo Emerson) (ค.ศ. 1803-1882) เป็นปรัชญาเมธีคนสำคัญคนหนึ่งที่มีอิทธิพลยิ่งต่อนักประพันธ์อเมริกัน เขาเป็นทั้งกวีและนักปรัชญาผู้มีวาทีศิลปคมคายจับใจผู้ฟังเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้เขายังเป็นผู้นำกลุ่มนักทฤษฎี

อุตรภาพนิยม (Transcendentalists) อเมริกันอีกด้วย สำหรับความคิดของเอมเมอร์สัน ในลัทธิอุตรภาพนิยม (Transcendentalism) นี้ ก็คือ มนุษย์ทุกคนสามารถเข้าใจสัจจะ และความถูกต้องได้ด้วยมโนธรรมของตนเอง มโนธรรมนี้ เอ็มเมอร์สันเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "อัมตคติญาณ" (Intuition) อัมตคติญาณนี้เป็นความรู้เบื้องต้นที่มนุษย์มีมาแต่กำเนิด ช่วยให้มนุษย์ทุกคนรู้จักผิดถูก และรู้จักสัจจะและความเป็นจริง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นความผิดหรือ ความถูก สัจจะหรือความเป็นจริงล้วนทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจในการดำรงชีวิตทั้งสิ้น นอกจากนี้เอ็มเมอร์สันยังเชื่อว่า คนมีหน้าที่ที่จะต้องต้านความกดดันจากสังคม และมีหน้าที่ที่จะต้องเชื่อฟังตนเอง ไม่ใช่เชื่อฟังสังคม เหตุที่คนต้องเชื่อฟังตนเองเพราะวิญญาณของเขามี ความสัมพันธ์อันลึกลับกับวิญญาณสากล (Over-soul) อันเป็นดวงวิญญาณที่รวมจิตวิญญาณ ทั้งหมดในเอกภพเข้าด้วยกัน มนุษย์ทุกคนสามารถติดต่อกับดวงวิญญาณดวงนี้ได้ โดยสัญชาตญาณ การรับรู้ที่มีอยู่ในตัวทุกคน สัญชาตญาณนี้ก็คือ การรู้จัก ผิดชอบ ชั่วดี และรู้จักจริงเท็จนั่นเอง และวิญญาณดวงนี้ยังช่วยตบตันจิตใจให้มนุษย์กระทำแต่ความดี และเป็นกำลังใจให้มนุษย์ สามารถเผชิญชีวิตได้ทุกรูปแบบ เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์ได้กระทำในสิ่งที่ถูกต้องที่ควร วิญญาณของ มนุษย์จะรวมเป็นวิญญาณดวงเดียวกับวิญญาณสากล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เมื่อมนุษย์ทำ ความดี มีจิตใจบริสุทธิ์ วิญญาณสากลดวงนี้ก็จะอยู่ในตัวมนุษย์ เพราะวิญญาณสากลเป็น วิญญาณแห่งความสุขและความดีงามนั่นเอง (Porter and others. 1964 : 225-226)

ความคิดที่เอ็มเมอร์สันกล่าวว่าย่ออยู่เป็นเบื้องต้นก็คือ ความไว้วางใจเชื่อใจตนเอง (self-reliance) และการไม่อนุโลมตามสังคม (non-conformity) ซึ่งเป็นคำที่เขาคิดขึ้นมาใช้จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป เอ็มเมอร์สันเชื่อว่าปัจเจกบุคคล (individual) เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุด แต่เขาก็เห็นว่าปัจเจกบุคคลจะมีคุณค่าได้ก็ต่อเมื่อเขารู้จักคิดเท่านั้น (Kazin and Aaron. 1958 : 56-57) ความคิดเรื่องความไว้วางใจเชื่อใจตนเองนี้ เอ็มเมอร์สัน ได้อธิบายไว้ชัดเจนในเรื่องความของเขาชื่อ "Self - Reliance"

อันเป็นเรียงความที่สรุปความคิดได้ดีที่สุด ทั้งยังเป็นเรียงความที่ผู้อ่านนิยมชมชอบมากที่สุด และมีผู้นำข้อความไปอ้างอิงมากที่สุด (Crawford, Kern and Needleman. 1966 : 93-94) เรียงความเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า สังคมที่ค้ำคือนั้นคือ สังคมของคนดี เพราะทุกคนในสังคมเป็นคนดี คนจะดีได้ก็ต้องมีการปฏิรูป ดังนั้นคนจึงต้องปฏิรูปตัวตนของตนเองก่อน กล่าวคือ คนควรจะดำรงชีวิตอยู่ด้วยการพึ่งตนเอง ไม่ควรยอมเชื่อฟังกฎแห่งสังคม เพราะผู้ใดที่ยอมทำตามกฎแห่งสังคม ผู้นั้นย่อมทำตนให้ตกเป็นทาสของสังคม อย่างไรก็ตามคนควรมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่ควรเห็นแก่ตัว และหมายประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ (Midy. 1971 2140-A)

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของเอ็มเมอร์สันคือ เขามีความรักที่มั่นคงลึกซึ้งต่อธรรมชาติ เขาเรียกร้องให้มนุษยศึกษาธรรมชาติ สร้างสรรค์ธรรมชาติในตัวเอง และสิ่งรอบกายด้วยการสร้างความไว้วางใจต่อใจตนเอง เขาแนะนำให้มนุษย์แสวงหาความเฉลียวฉลาด หาคำรู้ และพลังกำลังจากธรรมชาติ เพราะธรรมชาติมีความดีและความงามเป็นเครื่องประดับ นอกจากนี้ธรรมชาตินี้ยังเป็นต้นกำเนิดของวิญญาณสากล ซึ่งเอ็มเมอร์สันมีศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง ความคิดเรื่อง วิญญาณสากลนี้ เขาได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนในเรียงความของเขาเรื่อง "The Over-Soul" ซึ่งเน้นถึงธรรมชาติของจิตของแต่ละบุคคล เอ็มเมอร์สัน ได้แสดงให้เห็นถึงปรัชญาแห่งการมองดูโลกในแง่ที่ดีของเขาว่า มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันและกระทำการต่าง ๆ ร่วมกันได้ เพราะมนุษย์ต่างเป็นส่วนของกันและกัน และต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของโลกเดียวกัน หรืออยู่ในวิญญาณดวงใหญ่ดวงเดียวกันคือ วิญญาณสากล เอ็มเมอร์สันมีความเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช่วยค้ำคือนดาลให้มนุษย์ทำตนให้บริสุทธิ์ เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับมนุษย์อยู่ในวิญญาณสากลดวงเดียวกัน จึงต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน นอกจากนี้เอ็มเมอร์สันยังเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์กับธรรมชาติมีจิตวิญญาณร่วมกัน เพราะทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์และธรรมชาติ ต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทั้งมนุษย์ และอีกทั้งธรรมชาติ ต่างมีจิตวิญญาณร่วมกัน เพราะต่างเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล และอยู่ในดวงวิญญาณสากลดวงเดียวกัน (ประพันธ์ ภักษา และ วลัยภา มีหลิวสวัสดิ์ 2516 : 144-149)

ความคิดของเอ็มเมอร์สันนั้น เป็นสิ่งที่สามารถนำมาถือปฏิบัติได้โดยแท้จริง เพราะ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เอ็มเมอร์สันเป็นแบบอย่างทางปรัชญาในการดำรงชีวิตของคนอเมริกัน งานเขียนของเขามีผู้อ่านอย่างกว้างขวางทั้งในอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก นอกจากนี้นักเขียนอเมริกันหลายคนยังได้ถ่ายทอดปรัชญาของเอ็มเมอร์สันไว้ในบทประพันธ์ของตน (ต้นทนา ไชยชิต 2522 : 238)

งานของจอห์น สไตน์เบ็ค (John Steinbeck) นับเป็นวรรณคดีชิ้นเอกของอเมริกาในศตวรรษที่ 20 งานเขียนของเขาไม่ว่าจะเป็นนวนิยายหรือเรื่องสั้น ล้วนแสดงให้เห็นถึงความคิดและความเชื่อมั่นในคุณค่าของมนุษย์ สไตน์เบ็ค เคยพูดว่า บทประพันธ์ทุกชิ้นของเขามีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้คนเข้าใจซึ่งกันและกัน อรรถบทสำคัญ ๆ ที่สไตน์เบ็คเสนอในงานของเขา ได้แก่ คุณธรรมและความพอใจของมนุษย์ย่อมอยู่เหนือกว่าการสะสมความมั่งคั่งด้วยโภคทรัพย์และทรัพย์สินสมบัติ ความเมตตาปราณีและความเป็นธรรมของมนุษย์ย่อมอยู่เหนือกว่าความตระหนี่และความโลภ และการกระทำทุกประการที่จะดำรงชีวิตไว้ย่อมอยู่เหนือกว่าการปฏิเสธที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป สไตน์เบ็ค ชี้ให้เห็นว่า ชีวิตทุกชีวิตนั้นมีค่า เพราะทุกชีวิตมีคุณค่าคืออยู่ในคน สไตน์เบ็ค มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ทุกรูปนาม ไม่ว่าพวกเขาจะยากดีมีจน คำด้อยท้อสติปัญญา หรือเฉลียวฉลาดปานใด สไตน์เบ็คเห็นว่าคนทุกคนต่างมีคุณค่าและมีความสำคัญทัดเทียมกันทั้งสิ้น (Fontenrose. 1963 : 139-141)

ด้วยศรัทธาอันมั่นคงในตัวมนุษย์ และด้วยความคิดที่ลึกซึ้งในหลักการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ด้วยความเข้าใจกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่สไตน์เบ็คสอดใส่ในนวนิยายของเขา ทำให้เขาได้รับความสำเร็จสูงสุดเมื่อเขาได้รับรางวัลโนเบล (Nobel Prize) สาขาวรรณกรรม จากนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ในปี ค.ศ.1962 หลังจากที่เขาได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer Prize) จากนวนิยายเรื่องนี้ ในปี ค.ศ.1940 คณะกรรมการพิจารณารางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม แห่งบัณฑิตยสภาสวีเดน ได้ประกาศเกียรติคุณของ สไตน์เบ็ค มีข้อความตอนหนึ่งว่า (French. 1968 : 221-222)

เขา (สไตน์แบ็ค) มีความเห็นอกเห็นใจคนที่ถูกปกครองด้วยอำนาจทารุณและด้วยความมอยุติธรรม เขาเห็นใจคนที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดำรงชีวิต หรือคนที่ต้องทนทุกข์ทรมานด้วยประการทั้งปวง เขาชอบเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจในชีวิตที่เรียบง่ายกับความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้เงิน ซึ่งความปรารถนานั้นนำเขาะเหยยและโหดร้ายปานกัน อย่างไรก็ตามเราจะพบว่า สไตน์แบ็คมีนิสัยใจคอแบบคนอเมริกัน คือรักธรรมชาติ รักผืนแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ รักแม่น้ำดินที่กว้างว่างเปล่า และรักทั้งขุนเขา ทั้งผืนมหาสมุทร ความรู้สึกที่เขามีต่อธรรมชาติทั้งมวลนี้ล้วนก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในตัวเขาอย่างไม่มีวันหมดสิ้น

สไตน์แบ็ค มีความเชื่อมั่นในปรัชญาชีวิตว่า มนุษย์นั้น ถ้าถูกกับด้วยรูปร่างหน้าตาภายนอกแล้ว ต่างคนต่างไม่มีความสำคัญต่อกัน ในทางตรงกันข้าม ถ้าดูจากจิตใจแล้วมนุษย์ทุกคนต่างมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นมนุษย์จึงควรรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และควรพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะมนุษย์ทุกคนเปรียบเสมือนเป็นพี่น้องกัน เนื่องจากต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน สำหรับสไตน์แบ็คแล้ว ชีวิต หมายถึง การรวมใจกันเป็น "วิญญาณดวงยิ่งใหญ่" หรือเป็น "มวลชน" (group-man) เขาเชื่อว่า การที่คน ๆ หนึ่ง จะเปลี่ยนแปลงเอกัตภาพ (individuality) ของตนให้เป็นของส่วนรวมได้นั้น จะต้องทำตนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสิ่งแวดล้อมทั้งมวล โดยตั้งจุดมุ่งหมายของตนให้สอดคล้องกับส่วนรวม (Kennedy. 1951 : 124-125) สไตน์แบ็คได้พูดถึงความสำคัญของวิญญาณและจิตใจในคำกล่าวปราศรัยเนื่องในโอกาสที่เขาได้รับรางวัลโนเบล ในปี ค.ศ. 1962 มีข้อความตอนหนึ่งว่า (Steinbeck. 1962 citing French. 1968 : 221-222)

นักเขียนต้องกล้าที่จะประกาศยกย่องสรรเสริญความสามารถและความยิ่งใหญ่ของวิญญาณ และจิตใจของมนุษย์ อันได้แก่ ความสามารถที่จะแสดงความกล้าหาญเมื่อประสบความพ่ายแพ้ และความมีพลังใจที่จะให้อภัย และให้ความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า นักเขียนผู้ใดก็ตามที่ไม่เชื่อว่า มนุษย์มีความสามารถที่จะต่อสู้กับความอ่อนแอและสิ้นหวังเพราะมนุษย์มีความกล้าหาญ ความบากบั่นมานะ และมีความรักความเมตตาอยู่ในตน นักเขียนผู้นั้นย่อมไม่ใช่บุคคลผู้หัดตนเองเพื่อสรรค์สร้าง วรรณคดีใด ๆ และไม่ควรเป็นสมาชิกในโลกของวรรณกรรม

อย่างไรก็ตาม การที่สไตน์เบิร์ก ได้รับความสำเร็จอย่างสูงในการเขียนนวนิยายนั้น เกิดจากสาเหตุสามประการคือ ประการแรก เรื่องที่เขาเขียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องเปรียบเทียบเชิงสัญลักษณ์ (allegory) คือ เขียนถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องประสบอยู่เนื่องกัน เช่น ความทุกข์ยาก ความทวิโศก เป็นต้น ประการที่สอง เขาก็อเอาเทววิทยา (theology) เป็นแนวทางในการเขียน และประการที่สาม เขามีศรัทธาในลัทธิอุตุนิยมวิทยา (Transcendentalism) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า คนควรประพฤติตนเป็นเอกเทศ และในขณะที่ยากก็ไม่ต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว เฟรนช์ (French) กล่าวว่า คุณลักษณะทั้งสามประการนี้เองที่ทำให้นวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ได้รับความสำเร็จสูงสุด กล่าวคือนอกจากได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ และรางวัลโนเบลแล้ว ยังเป็นนวนิยายที่มีผู้อ่านอย่างแพร่หลาย และได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง (French, 1962 : 7-45) ความยิ่งใหญ่ของนวนิยายเรื่องนี้ มาร์แชล เบสท์ (Marshall Best) บรรณาธิการฝ่ายจัดการของสำนักพิมพ์ไวคิง (Viking Press) ผู้จัดพิมพ์เรื่องนี้ประกาศว่า (Fensch, 1979 : 18) "เป็นนวนิยายที่ดีที่สุดในการหนังสือของสำนักพิมพ์ของเรา"

ฟอนเตนโรส ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบนวนิยายของสไตน์เบิร์กนั้น แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ด้านชีววิทยา และตำนาน ในด้านชีววิทยานั้น เขาแบ่งอินทรีย์ในโลกออกเป็นสามลำดับชั้นคือ เริ่มจากตัวบุคคลเป็นขั้นแรก ขึ้นต่อไปคือ มวลชีวิต และชั้นสูงสุดคือ สรรพสิ่งทั้งมวลในโลก ในส่วนที่เป็นตำนานในนวนิยายของเขานั้น เขาจะแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ได้พัฒนาจิตใจให้ดีขึ้นได้อย่างไร กล่าวคือ เมื่อจิตใจยังไม่พัฒนานั้น มนุษย์จะนึกถึงประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าเทียบกับองค์ประกอบทางชีววิทยาแล้วก็คือขั้นแรก ซึ่งเป็นตัวบุคคลนั่นเอง ต่อมาเมื่อมนุษย์เจริญเติบโตขึ้น มีความเข้าใจในชีวิตมากขึ้น เขาจะค่อย ๆ หันเหความคิดที่มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนไป เป็นประโยชน์ส่วนรวม โดยจะเริ่มมีใจนึกถึงคนที่อยู่ใกล้ชิด อันอาจเป็นญาติพี่น้อง หรือมิตรสหายก่อน แล้วค่อย ๆ ขยายวงกว้างออกไป จนถึงมวลมนุษยชาติ ซึ่งอยู่ในอินทรีย์ขั้นที่สองของชีววิทยานั้นเอง เมื่อมนุษย์มีจิตใจกว้างขวาง มีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันแล้ว ในที่สุดเขาก็จะมีจิตใจเพื่อแผ่ไปถึงสรรพสิ่งที่อยู่รอบกาย

อันเป็นอินทรีย์ชั้นสูงสุด หากมนุษย์มีจิตใจต่อส่วนรวม อันได้แก่ เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
ตลอดจนสรรพสัตว์และธรรมชาติทั้งหลายแล้ว มนุษย์ก็จะเป็นผู้มีจิตใจอันงดงามและบริสุทธิ์
ผุดผ่อง ปราศจากความชั่วร้ายใด ๆ เพราะเขาได้ละประโยชน์ส่วนตน และมุ่งทำทุกอย่าง
เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม (Fontenrose. 1963 : 139-141)

เฟรดเคอริก คาร์เพนเตอร์ (Frederick Carpenter) ได้เสนอข้อสังเกต
เกี่ยวกับความคิดที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ว่า สไตน์เบ็ค
ได้เสนอหลักการของเอ็มเมอร์สัน อันว่าด้วยศรัทธาของเขาที่มีต่อวิญญาณสากล และยังได้
เสนอแนวคิดเรื่องความไว้นับถือใจตนเองของเอ็มเมอร์สันไว้ในนวนิยายเรื่องนี้ด้วย
(Carpenter. 1979 : 709)

เมื่อนำความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน และ สไตน์เบ็ค
มาเปรียบเทียบกัน จะเห็นว่า ทั้งสองมีศรัทธาในมนุษย์และธรรมชาติเหมือนกัน แม้ความคิด
เรื่องการรวมตัวกันเพื่อส่วนรวมก็ดี หรือความเชื่อมั่นในวิญญาณสากลก็ดีล้วนสอดคล้องกันทั้งสิ้น
จากการศึกษาเปรียบเทียบนี้ และจากข้อสังเกตของ อันทนา ไชยจิต และ คาร์เพนเตอร์
ทำให้ผู้วิจัยเกิดความเชื่อมั่นว่า ข้อคิดของเอ็มเมอร์สัน อาจมีอิทธิพลต่องานของนักประพันธ์
เช่น สไตน์เบ็ค ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาว่า สไตน์เบ็คได้สะท้อนปรัชญาของเอ็มเมอร์สัน ใน
ส่วนที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติไว้มากน้อยเพียงไร และอย่างไร ในผลงานเรื่อง

The Grapes of Wrath ของเขา โดยจะใช้ข้อคิดในเรื่อง "Self-
Reliance" และ "The Over-Soul" ของเอ็มเมอร์สันเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน ในเรื่อง "Self-Reliance" กับ "The Over-Soul" ที่ปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath ของจอห์น สไตน์เบ็ค ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ตัวละคร (Characters)
2. ฉากและบรรยากาศ (Setting and atmosphere)
3. การใช้สัญลักษณ์ (Symbolism)

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สัน ในเรื่องความเรื่อง "Self-Reliance" กับ "The Over-Soul"
2. ทำให้ทราบว่า ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติในเรื่องความเรื่อง "Self-Reliance" ของเอมเมอร์สัน มีปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath ของจอห์น สไตน์เบ็ค เพียงไรและอย่างไร
3. ทำให้ทราบว่า ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติในเรื่องความเรื่อง "The Over-Soul" ของเอมเมอร์สัน มีปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath ของจอห์น สไตน์เบ็ค เพียงไรและอย่างไร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. จะศึกษาปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สัน ในเรื่องความของเขา เรื่อง "Self-Reliance" และ "The Over-Soul" เท่านั้น
2. จะศึกษาปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สันที่ปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath ของจอห์น สไตน์เบ็ค เพียงเรื่องเดียว

คำจำกัดความ

ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติ หมายถึง แนวคิดของเอมเมอร์สัน เรื่อง มนุษย์กับธรรมชาติ

ธรรมชาติ หมายถึง

1. ธรรมชาติของมนุษย์ หมายถึง อุปนิสัยใจคอของมนุษย์คือ มนุษย์ยึดมั่นในความดีและการกระทำในอดีต มนุษย์ไม่พอใจในสภาพของตน มนุษย์ชอบการอนุโลมตามกัน มนุษย์ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน มนุษย์มักย่องซื้อเสียงเกียรติยศ และคิดว่าความดี ความชั่วจะมองเห็นได้จากการกระทำ

2. ธรรมชาติของเอกภพ หมายถึง มนุษย์ กาลเวลา ระยะทาง และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์

ความไร้เนื้อเชื่อใจตนเอง หมายถึง ความเข้าใจและความเชื่อมั่นในตัวตนแท้จริงที่อยู่ภายในตนเอง ผู้ที่มีความไร้เนื้อเชื่อใจตนเองนี้จะแสดงออกด้วยการกระทำที่ตรงกับความคิด และความรู้สึกที่แท้จริงของตน

วิญญาณสากล หมายถึง จิตของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จิตของมนุษย์ และจิตของธรรมชาติ ทั้งหมดในเอกภพที่รวมเข้าเป็นจิตดวงเดียวกัน ดวงจิตนี้จะมีอยู่ในมนุษย์ทุกคนร่วมกันตลอดเวลา และจะเป็นเครื่องชักนำให้มนุษย์ดำรงชีวิตร่วมกันไปในทางที่ดี ที่ถูก ที่ควร

สังคม หมายถึง การคบหากันโดยถือเอาธรรมชาติของมนุษย์เป็นเกณฑ์

พลังศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง พลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ พลังนี้คลั่นดาลให้มนุษย์เกิดความรู้สึกนึกคิด และเกิดสติปัญญาที่จะกระทำ ในสิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติจากเรียงความสองเรื่องของเอ็มเมอร์สัน คือ "Self-Reliance" และ "The Over-Soul" แล้วจัดกลุ่มความคิดเป็นหัวข้อ

2. ศึกษานวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ของจอห์น สไตน์เบ็ค

3. วิเคราะห์ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1. ว่า มีปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath เพียงไรและอย่างไร ในหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้

3.1 ตัวละคร (Characters)

3.2 ฉากและบรรยากาศ (Setting and atmosphere)

3.3 การใช้สัญลักษณ์ (Symbolism)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath เท่าที่ปรากฏมาแยกได้เป็นสองประเภทคือ การศึกษาเนื้อหาทางสังคมวิทยา กับการศึกษากลวิธีการประพันธ์ สำหรับการศึกษาดังกล่าวนั้น ในระหว่างปี ค.ศ.1939-1954 มีผู้ศึกษาไว้อย่างละเอียดเพียงสองคนคือ คาร์เพนเตอร์ (Carpenter) และ เชสเตอร์ อี ไอซิงเยอร์ (Chester E. Eisinger)

คาร์เพนเตอร์ ได้อธิบายถึงความคิดของปรัชญาอเมริกันสามคนที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ อันได้แก่ เอ็มเมอร์สัน วิทแมน และวิลเลียม เจมส์ ดังนี้

ความคิดของเอ็มเมอร์สัน ที่เห็นเด่นชัดในนวนิยายเรื่องนี้คือความศรัทธาในวิญญาณสากล ตัวละครที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดเรื่องวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ดวงนี้คือ จิม เคซี (Jim Casy) อดีตนักสอนศาสนา เคซี มีความเชื่อเช่นเดียวกับเอ็มเมอร์สันว่า ความศักดิ์สิทธิ์หรือความคิดเกิดจากความรู้สึกที่ว่า คนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ ศาสนาของเคซีคือ "ศาสนารัก" เขาได้สั่งสอนให้คนละความเห็นแก่ตัว และทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวม เพื่อทำให้โลกมีเอกภาพ (Unity) และการที่โลกจะมีเอกภาพได้ก็ต่อเมื่อทุกคนมีศรัทธาในสัญญาแห่งความรักเพื่อนมนุษย์ และมีศรัทธาในการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน ตลอดจนมีศรัทธาในเสรีภาพของมวลมนุษย์ร่วมกัน

ความคิดของวิทแมน (Whitman) ที่ปรากฏในเรื่องนี้คือ การเปลี่ยนความคิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งไป เป็นความคิด เป็นหมู่คณะ คือแทนที่จะคิดแต่ "ตัวฉัน" ก็ให้คิดเป็น "พวกเรา" จะเห็นได้ว่า หมู่คณะมีความสำคัญเหนือบุคคล ตัวละครที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดนี้คือ เคซี เคซีสอนว่า ความรักมวลมนุษย์ย่อมแทนที่ความรักครอบครัวได้ เคซีเองก็ได้แสดงให้เห็นว่า เขารักเพื่อนมนุษย์และยอมตายเพื่อส่วนรวมในที่สุด ทอม โจด (Tom Joad) ได้เป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ของเคซี และพร้อมที่จะตายเพื่อเพื่อนมนุษย์ต่อไป และแม้ โรส ออฟ ซารอน ก็ได้แสดงให้เห็นว่า เธอสามารถเปลี่ยนสภาพความรักของแม่ที่มีต่อลูกเป็นความรักที่มีต่อมนุษย์ทุกคนได้ เมื่อเธออุทิศดวงอกของเธอให้ชายแปลกหน้าคือน้ามน เพื่อประทังชีวิต

สำหรับความคิดของวิลเลียม เจมส์ (William James) นั้น เป็นการเน้นการกระทำของตัวละคร สไตน์เบ็คแสดงให้เห็นว่า พวกโอคีส (Okies) อพยพจากโอคลาโฮมา (Oklahoma) เพราะความจำเป็นของครอบครัว ต่อมาความจำเป็นนั้นกลับกลายเป็นสิ่งเร้าให้พวกเขาเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดไปในทางที่ดีคือ ละจากความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนไปเป็นประโยชน์ส่วนรวม ดังเช่น เคยได้ใช้ชีวิตของเขาในการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม การต่อสู้ของเขาก็คือ การกระทำเพื่อส่วนรวมนั่นเอง (Carpenter. 1979 : 241-249)

ต่อมา ไอซิงเงอร์ (Eisinger) ได้เสนอปรัชญาอเมริกันอีกปรัชญาหนึ่งในนวนิยายเรื่องนี้ ต่อจากข้อเสนอของคาร์เพนเตอร์ ปรัชญานี้คือ ลัทธิการแบ่งสรรที่ดินของเจฟเฟอร์สัน (Jeffersonian Agrarianism) ลัทธินี้ส่งเสริมประชาธิปไตยคือส่งเสริมให้มนุษย์ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และมีฐานะเท่าเทียมกันในสังคม สไตน์เบ็คได้แสดงแนวคิดนี้ว่า เมื่อชาวนาทำไร่ไถนาบนผืนดินของเขาได้ เขาก็ย่อมมีเสรีภาพที่จะจัดระบบสังคมของพวกเขาได้ ในสังคมที่พวกเขาจัดระบบกันเองนั้น พวกเขาอยู่ได้อย่างปลอดภัย และสามารถยังชีพได้อย่างสุขสบายบนผืนดินของเขาเอง (Eisinger. 1979 : 720-728)

ในระหว่างปี ค.ศ. 1954-1965 และหลังจากนั้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีผู้ศึกษากลวิธีการประพันธ์ และแนวคิดทางสังคมวิทยาของนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ที่มีคุณค่าเด่น ๆ ดังนี้

มาร์ติน ชอคลีย์ (Martin Shockley) เขียนบทความชื่อ "Christian Symbolism in The Grapes of Wrath" ชอคลีย์ เป็นคนแรกที่ชี้ให้เห็นว่า นวนิยายเรื่องนี้มีสัญลักษณ์ทางศาสนาคริสต์ เขาอธิบายว่า ผู้อ่านจะทราบความหมายของนวนิยายเรื่องนี้ได้จากสัญลักษณ์ทางศาสนาคริสต์ซึ่งปรากฏในโครงเรื่อง และในการสร้างตัวละคร นอกจากนี้ผู้อ่านยังสามารถทราบอารมณ์ของเรื่อง ตามลักษณะเรื่องเปรียบเทียบความคิดเชิงสั่งสอนศีลธรรมอีกด้วย

ชอคลีย์ เปรียบเทียบกลวิธีการประพันธ์กับพระคัมภีร์ (Bible) ไว้สามประการ คือ ประการแรก ชื่อเรื่อง ซึ่งให้ความถึงข้อความในพระคัมภีร์ตอนหนึ่งว่า "The great winepress of the wrath of God" (Revelation. 14 : 19 citing Lisca. 1979 : 938) จะบอกให้ทราบเป็นนัยว่า ทั้งเนื้อเรื่องและความหมายของเนื้อเรื่องล้วนเกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ทั้งสิ้น ประการที่สอง ภาษาในหนังสือเรื่องนี้ เหมือนกับภาษาในพระคัมภีร์ ไม่ว่าจะเป็นบทสนทนาของตัวละครสำคัญ ๆ หรือข้อความที่ใช้อธิบายหรือพรรณนา ประการที่สาม ตัวละครหลายคนถ่ายทอดคุณลักษณะของบุคคลในพระคัมภีร์ ยกตัวอย่างเช่น เคซี เป็นตัวแทนพระเยซู คริสต์ และครอบครัวโจดส์ (Joads) เป็นตัวแทนชาวยิวที่อพยพจากถิ่นทุรกันดารในอียิปต์ไปตั้งหลักแหล่งในเคนัน (Canaan) ตามเนื้อหาในพระคัมภีร์ ชอคลีย์ ชี้ให้เห็นว่า เคซี ถ่ายทอดพระคัมภีร์อย่างตรงไปตรงมา กล่าวคือ คำพูดของเขา ได้ถ่ายทอดข้อความในพระคัมภีร์ และการกระทำของเขาก็คล้ายคลึงกับพระจริยวัตรของพระเยซู อันประกอบไปด้วย ความรักประชาชน ความนับถือชีวิต และศรัทธาในวิญญาณสากล (Shockley. 1957 : 266-271)

นักวิจารณ์อีกผู้หนึ่งที่ใช้ชี้ให้เห็นความคล้ายคลึงระหว่างเรื่อง The Grapes of Wrath กับพระคัมภีร์คือ ลิสกา เขาให้ข้อสังเกตว่า ผลองุ่นที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ หรือความโกรธแค้น และการแก้แค้น ส่วนการที่พวกอพยพทั้งกฎเกณฑ์ไว้ดูแล ช่วยเหลือกันที่ค่ายพักแรมนั้นก็เหมือนกับพวกยิวที่สร้างกฎเกณฑ์ปกครองกันเอง ในคราวอพยพจากอียิปต์ไปเคนัน (Lisca. 1979 : 738 - 739) ฟอนเตนโรส อธิบายเพิ่มเติม เรื่องชื่ออีกว่า ชื่อ โจด (Joad) หมายถึงนาม จูดาห์ (Judah) ซึ่งเป็นผู้นำของประชาชนใน เคนัน (ฟอนเตนโรส 1963 : 75)

นอกเหนือจากการใช้สัญลักษณ์ทางศาสนาแล้ว สไตน์เบ็คยังใช้สัญลักษณ์ในลักษณะต่าง ๆ กัน อีริก คาร์ลสัน (Eric W. Carlson) กล่าวว่า สไตน์เบ็คใช้ธรรมชาติซึ่งรวมถึงสัตว์และพืชเป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึง วิถีทางแห่งชีวิตของมนุษย์ ซึ่ง

ถือคุณค่าทางจิตใจเป็นสิ่งสำคัญตั้งแต่นั้น แต่ ซึ่งใช้เป็นสัญลักษณ์แห่งการสร้างสรรค์
 สไตน์เบ็คได้บรรยายถึงการเดินทางของเต่าว่า แม้มันจะเผชิญกับความยากลำบากเพียงใด
 มันก็มานะเดินทางต่อไปด้วยความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ นอกจากนี้ สไตน์เบ็ค
 ยังได้ใช้ธรรมชาติถ่ายทอดอารมณ์ของเรื่องราว มนุษย์ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
 เมื่อมนุษย์มีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตพอสมควรแล้ว เขาจะเปลี่ยนทัศนคติจากมนุษย์
 ธรรมดาที่มีชีวิตอยู่เพื่อตนเอง เป็นมนุษย์ที่อยู่เป็นหมู่เหล่า และมีชีวิตอยู่เพื่อส่วนรวม
 (Carlson. 1979 : 748-756)

โรเบิร์ต เจ กริฟฟิน (Robert J. Griffin) และ วิลเลียม เอ ฟรีดแมน
 (William A. Freedman) กล่าวว่า สไตน์เบ็คใช้สัตว์และเครื่องจักรเป็นสัญลักษณ์
 สัตว์และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสนับสนุนโครงสร้างและเนื้อหาสาระสำคัญได้
 อย่างกว้างขวาง เมื่อผู้เขียนต้องการเน้นความสำคัญของเหตุการณ์ใด ๆ หรือวัตถุใด ๆ ที่
 ไม่ใช่สิ่งที่ดี เขาจะใช้เครื่องจักรเป็นสัญลักษณ์ ดังเช่น รถบรรทุกสีแดง หมายถึง เทรสธุรกิจ
 ทางด้านอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลซึ่งเป็นของแปลกใหม่ที่มีประสิทธิภาพยิ่ง แต่กลับไร้คุณธรรม
 เพราะถูกนำมาใช้ในการทำลายความสงบสุขของชาวนา ด้วยการขับไล่เขาเหล่านั้นออกจาก
 ที่ดินของพวกเขา หรือสภาพพาหนะของพวกเขาเอง จะเป็นเครื่องชี้ถึงสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้น
 กับพวกเขา สำหรับสัตว์โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงใช้แสดงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์
 ส่วนสัตว์อื่น ๆ ใช้เพื่อแสดงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของมนุษย์

วิธีการเสนอสัญลักษณ์วิธีหนึ่งที่ สไตน์เบ็คนิยมคือ การใช้ "epitome" ซึ่งเป็นการ
 พรรณนาวัตถุหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยแยกออกมาพรรณนาในบทแทรก (interchapters)
 การพรรณนาแบบ "epitome" นี้ เป็นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง และใช้บท
 พรรณนานี้เป็นสัญลักษณ์ไปในขณะเดียวกัน การใช้ "epitome" ที่มีชื่อเสียงที่สุดของ
 สไตน์เบ็คคือ การพรรณนาการเดินทางของเต่า (Griffin and Freedman. 1979 :
 770-783)

แกรี วอลเลซ บลิกเกอร์ (Gary Wallace Bleeker) ได้ศึกษาการใช้
 ถ้อยคำอุปมาอุปไมยเกี่ยวกับสัตว์ (animal tropes) บลิกเกอร์กล่าวว่า สไตน์เบ็ค สร้าง
 ความสัมพันธ์ระหว่างพืช สัตว์ และบรรยากาศ แสดงอารมณ์สะเทือนใจ (emotions)
 อารมณ์ตกค้าง (moods) และความคิด (thought) สไตน์เบ็คใช้ถ้อยคำอุปมาอุปไมย
 เกี่ยวกับสัตว์ เพื่อแสดงให้เห็นว่า แม้คนจะถูกผลักดันให้มีความเป็นอยู่เยี่ยงสัตว์ คนก็ไม่
 เคยหยุดยั้งการต่อสู้เพื่อดำรงชีวิต เพราะเขาต้องการรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นคน

นอกจากนี้ บลิกเกอร์ ยังได้ศึกษาการใช้ถ้อยคำอุปมาอุปไมยเกี่ยวกับฉาก (setting
 tropes) เขาพบว่า ฉากหรือเวลาและสถานที่ มีส่วนช่วยทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ
 อย่างรุนแรง และในขณะเดียวกัน เวลาและสถานที่จะช่วยปรับอารมณ์ให้ดีขึ้น ไม่ให้อ่อนไหว
 เกินไป หรือตกใจ ดีใจ เสียใจ จนเกินไป ดังเช่น สภาพน้ำท่วมที่นำความวิบัติมาสู่ชีวิต
 และทรัพย์สินแสดงให้เห็นความรู้สึกอันสิ้นหวังของพวกโอคีส แต่จากสภาพแม่น้ำที่ไหลบ่า
 ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นเป็นนัยว่า พวกโอคีสจะมานะบากบั่นต่อไป (Bleeker, 1970 :

2998-A)

แนวคิดอีกประการหนึ่งที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้คือ แนวคิดเรื่องคนมีความเป็นอยู่
 เยี่ยงสัตว์ จอร์จ บลูสโตน (George Bluestone) กล่าวว่า ชีวิตคนและชีวิตสัตว์
 มีอะไรหลายอย่างเหมือนกัน เป็นต้นว่า มีการเกิด การตาย และมีการหาอาหารและที่พัก
 เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม คนยังแตกต่างจากสัตว์ เพราะคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน
 สไตน์เบ็คใช้สัตว์อธิบายเปรียบเทียบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันได้แก่ การต่อสู้เพื่อชีวิต
 ของพวกโอคีส ความสำคัญของครอบครัว ความโกรธเคืองที่เศรษฐกิจบีบคั้น และการ
 โต้แย้งเรื่องศักดิ์ศรีของมนุษย์ ข้อที่น่าสังเกตก็คือ เมื่อพวกโอคีสถูกกดขี่อย่างรุนแรง ผู้เขียน
 จะบรรยายสภาพของสัตว์แทน

อรรถบทของเรื่องในความเห็นของบลูสโตน มีอยู่สองประการคือ อรรถบททาง
 ชีวภาพ (biological motif) กับอรรถบททางโลก (earth motif)

อรรถทางชีวภาพ ได้แก่ การที่มนุษย์ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อดำรงชีวิต ต้องการอาหารเพื่อ
ยังชีพ ต้องการที่พักพิงร่างกาย และต้องวนเวียนอยู่ในวัฏจักรชีวิตคือ การเกิดและการตาย
ดังเช่น ที่พวกโจด ประสบ ส่วนอรรถทางโลกได้แก่ ความรักและความอดทนของมนุษย์
ในด้านความรักนั้น สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นว่า ความรักครอบคลุมสำคัญเท่า ๆ กับความรัก
แผ่นดิน และความคิดเรื่องการอยู่รอดของครอบครัวก็สัมพันธ์กับความคิดเรื่องศักดิ์ศรีของคน
ด้วย ส่วนในด้านความอดทนนั้น สไตน์เบ็คแสดงให้เห็นว่า มนุษย์ต้องมีความอดทนต่อ
ความยากลำบากในการดำรงชีวิต และต้องมีความอดทนในการสูญเสียนานาประการ
(Bluestone. 1972 : 108-112)

เฟรนช์ มีความเห็นเรื่องอรรถของเรื่องนี้ว่า อรรถของเรื่องคือ "การ
ปรับใจตนเอง" ซึ่งเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทัศนะของพวกโจด จากการมองตนเอง
ในระยะแรกว่าเป็น "หน่วยครอบครัวหน่วยหนึ่งที่มีความสำคัญในตนเอง" นั้น พวกเขาก็มอง
ตนเองเสียใหม่ว่าเป็น "ส่วนหนึ่งของครอบครัวมนุษย์ทั้งมวล" ซึ่งเขากล่าวว่า มนุษย์ทุกคน
เป็นส่วนหนึ่งของ "วิญญานดวงใหญ่ดวงหนึ่ง" เมื่อมนุษย์เข้าใจว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของ
"ครอบครัวมนุษย์" ก็จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อหนุนกัน และรวมกัน
กระทำทุกสิ่งเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม (French. 1961 : 45, 101-108)

ทัศนะสำคัญประการหนึ่งที่สไตน์เบ็คต้องการชี้ให้ผู้อ่านเห็นคือ การทำงานเป็น
ความต้องการจำเป็น (need) ที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ พาสคัล โควิซี จูเนียร์
(Pascal Covici, Jr.) กล่าวว่า ทัศนะข้อนี้ของสไตน์เบ็คเป็นความคิดที่ถูกต้อง
เหมาะสมทุกกาลสมัย เพราะการทำงานทำให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจ เหตุที่มนุษย์พอใจ
ที่มีงานทำก็เนื่องจากการทำงานทำให้เขารู้สึกว่าตนเองมีเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ
สังคม และจิตใจ ในด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจนั้น เมื่อคนมีงานทำ ก็ย่อมมีรายได้นำ
มาเลี้ยงดูตน และครอบครัวได้ เมื่อมีรายได้พอยังชีพ คนจะเริ่มนึกถึงการตั้งหลักแหล่ง
และแสวงหาที่อยู่อาศัย อันเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงเสถียรภาพทางสังคมของเขา
ส่วนเสถียรภาพทางจิตใจนั้น สไตน์เบ็คแสดงให้เห็นว่า เมื่อคนได้ทำงานตามที่ตนปรารถนา

ก็จะเกิดความนับถือตนเองขึ้นมาอีกด้วย นอกจากนี้ การทำงานทำให้คนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ
เพื่อแผ่ต่อกันและกัน มีการแบ่งปันกันทั้งด้วยสิ่งของและน้ำใจ ดังในค่ายของพวกอพยพ
จากอิตาลีมา คนในค่ายต่างแบ่งปันอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่เพื่อน
ร่วมค่ายเมื่อมีโอกาส ต่างช่วยเหลือปลุกปลอบใจกัน เมื่อต้องเผชิญกับความยากลำบาก
ตลอดจนทั้งความไม่ฝันร่วมกันที่จะมีสภาพชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคต แม้เมื่อใครก็ตามพบว่า
มีงานให้ทำอยู่ที่ใด ก็บอกกล่าวให้ทราบกันทั่วไป ลักษณะการเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่มีน้ำใจแบ่งปัน
กันนี้ โควิชิอธิบายว่า พวกเขาได้ละความรู้สึกเห็นแก่ตัว หรือนึกถึงแต่ "ตัวฉัน" (I)
ทิ้งไป และหันมานึกถึงส่วนรวม คือ "พวกเรา" (We) แทน โควิชิสรุปความคิด
เรื่องงานของสไตน์เบิร์กว่า การทำงานสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจภายในของตัวมนุษย์
ดังนั้นหน้าที่ของมนุษย์คือทำงาน เพราะงานที่มนุษย์ทำนั้นคือ การสะท้อนจิตใจของตนเอง
เมื่อมนุษย์ไม่ทำงาน มนุษย์ก็สูญเสียสภาพความเป็นมนุษย์ในสังคม ดังนั้นไม่ว่าจะพิจารณา
ในด้านเศรษฐศาสตร์ ในด้านสังคม หรือในด้านการเมืองก็ตาม การทำงานคือ เครื่อง
ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการมีชีวิตอยู่อย่างคนกับการมีชีวิตอยู่อย่างสัตว์ เพราะ
คนไม่สามารถมีชีวิตอยู่เพื่อกินอย่างเดียว มนุษย์ต้องทำงานเพื่อกองความเป็นมนุษย์ของตน
(Covici, Jr. 1957 : 814-824)

สำหรับความคิดของสไตน์เบิร์กเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยหรือบ้านของมนุษย์นั้น เบตตี
เปเรซ (Betty Perez) กล่าวว่า "เรือน" (house) และ "บ้าน" (home)
ใช้เป็นสัญลักษณ์ของอรรถของเรื่อง The Grapes of Wrath ในนวนิยาย
เรื่องนี้ "เรือน" ใช้เป็นสัญลักษณ์ของชีวิตมนุษย์ เพราะ "เรือน" ภายที่มนุษย์อาศัยอยู่
ก็คือ ชีวิตของมนุษย์นั่นเอง ด้วยเหตุนี้ เรือนจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความรู้สึกนึกคิด และ
สัญลักษณ์แห่งมิตรภาพต่อเพื่อนมนุษย์ "เรือน" เป็นสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัย เพราะ
"เรือน" เป็นที่คุ้มกันผองภัยให้แก่ชีวิตมนุษย์ "เรือน" เป็นสัญลักษณ์แห่งชีวิตที่ดีงาม
และสัญลักษณ์แห่งความสุข และ "เรือน" เป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่นคง และความหวังว่า
มนุษย์จะได้รับสิ่งที่ดีกว่าเดิม

"บ้าน" ใช้เป็นสัญลักษณ์ของความคิดสองประการคือ "บ้านทางวัตถุ" (physical home) กับ "บ้านทางใจ" (spiritual or non-material home) "บ้านทางวัตถุ" คือ บ้านที่เกิดจากความรู้สึกผูกพันและความเป็นเจ้าของครอบครองของคนที่อยู่ในบ้าน บ้านในลักษณะนี้จึงใช้เป็นสัญลักษณ์แห่งความรู้สึกต่าง ๆ ที่คนมีต่อกัน อันได้แก่ ความรักใคร่ชอบพอ หรือความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นต้น ส่วน "บ้านทางใจ" คือ บ้านที่เกิดจากความรัก ความอบอุ่น และความห่วงใย ตลอดจนกฎเกณฑ์ในการดำรงชีวิต ในความเชื่อต่าง ๆ และธรรมเนียม นิยมที่ถือปฏิบัติกันมา บ้านในความหมายนี้ จึงเป็นสัญลักษณ์ของความรัก ความอบอุ่น และความห่วงใยไมตรี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นบ้านที่เกิดจากการรวมดวงวิญญาณ ห้วงมวลเป็นวิญญาณดวงใหญ่ดวงเดียวกัน

สำหรับความสัมพันธ์ของ "บ้าน" กับตัวละครในเรื่องนั้น เคยเชื่อว่า เมื่อความผูกพันที่มีต่อ "บ้านทางวัตถุ" หดหายไป มนุษย์ย่อมเกิดความต้องการจำเป็นที่จะมี "บ้านทางใจ" ขึ้น สำหรับเคยเชื่อว่า ความหมายที่แท้จริงของ "บ้าน" คือ "บ้าน" เป็นเครื่องผูกพันทางใจของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยต่างให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกห่วงใยต่อกัน ซึ่งความผูกพันต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยปกป้องมนุษย์จากการทำลายล้างของศัตรู ตลอดจนช่วยให้มนุษย์เกิดความหวังขึ้นมาใหม่เมื่อเขาต้องเผชิญกับความสิ้นหวัง สำหรับพวกโจทก์นั้น "บ้าน" สำหรับพวกเขามีความหมายทั้งสองประการ คือ เป็นทั้งความต้องการครอบครองเป็นเจ้าของ ดังที่แม่โจดจะพูดถึง "บ้านเล็ก ๆ สีขาว" ที่นางไฝฝันจะเป็นเจ้าของอยู่เสมอ และเป็นทั้งที่มีความรัก ความอบอุ่น แต่ต้องมีกฎเกณฑ์ และธรรมเนียม ตัวอย่างก็คือ ทุกครั้งที่พวกโจดจะตั้งกระโจม พวกเขาจะขออนุญาตต่อพวกที่อยู่ในกระโจมข้าง ๆ กันเสมอ ทั้ง ๆ ที่พวกเขารู้ดีว่า ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินแถวนั้นเลย ในครอบครัวนี้ แม่โจดคงจะมีลักษณะเปรียบได้เหมือน "บ้านอันอบอุ่น" เพราะนางเป็นคนสุภาพอ่อนน้อม ต่อคนแปลกหน้า ทั้งยังเป็นคนที่พร้อมจะแบ่งปันสิ่งของและให้ความเห็นอกเห็นใจต่อพวกอพยพด้วยกัน เมื่อลักษณะ "บ้านทางวัตถุ" คือ ความไฝฝันที่จะครอบครองบ้านหลังเล็ก ๆ สักหลังหายไป นางก็รับเอาคุณลักษณะของ "บ้านอันอบอุ่น" (homeness) โดยสมบูรณ์ คือ นางเป็นหลักและ

เป็นศูนย์กลางของครอบครัว ชอบเข้าสังคมกับเพื่อนบ้าน ชอบก่อนนอน มีอารมณ์เยือกเย็น และในขณะเดียวกันก็เป็นคนสนุกสนานรื่นเริง และมีความห่วงใยต่อคนทุกคนที่อยู่รอบกาย ส่วนคนอื่น ๆ เช่น ทอม และโรส ออฟ ซารอน ก็ได้เรียนรู้ความหมายของ "บ้าน" จากประสบการณ์ของตนเอง กล่าวคือ ทอมได้อุทิศตัวเพื่อเพื่อนมนุษย์ และโรส ออฟ ซารอน ได้อุทิศน้ำนมจากทรวงอกให้ชายผู้กำลังหิวโหยได้ดื่มกิน เป็นการละความรู้สึกเป็นเจ้าของ และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามยากและเป็นการรวมวิญญาณของมนุษย์เข้าเป็นวิญญาณดวงใหญ่นั้นเอง (Perez. 1979 : 840-853)

จอห์น อาร์ รีต (John R. Reed) ได้เขียนบทความชื่อ "The Grapes of Wrath and the Esthetics of Indigence" โดยชี้ให้เห็นว่า ในความยากจนนั้น มีความงามแฝงอยู่ สไตน์เบ็คต้องการชี้ให้เห็นว่า ทรัพย์สินสมบัติเป็นเครื่องกีดกันไม่ให้คนรู้จักจิตใจที่แท้จริงของตน เพราะทรัพย์สินสมบัติทำให้จิตใจไม่สงบ ส่วนคนยากจนที่ขาดแคลนทรัพย์สินสมบัติอย่างพรวกพวยจากโอคลาโฮมากลับมีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองคือ ไม่นึกถึงตนเอง แต่กลับนึกถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ คือ เปลี่ยนความคิดจาก "ตัวฉัน" เป็น "พวกเรา" นั่นเอง การเปลี่ยนความคิดไปในทางที่ดีเช่นนี้ ทำให้คนมีศักดิ์ศรีสูงส่ง เพราะพวกเขาได้ตัดสิ่งที่ทำให้ชีวิตต้องลดคุณค่าคือ ความเห็นแก่ตนให้หมดสิ้นไป ดังนั้น พวกโอคีสจึงมีความภาคภูมิใจและรักในศักดิ์ศรีของตน สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นว่า คนต้องรักษาศักดิ์ศรี ซึ่งก็คือ "ตัวคน" (Manself) ไว้ โดยไม่หวั่นเกรงต่อความทุกข์ทรมานหรือแม้แต่ความตาย เพราะความเป็นมนุษย์ย่อมแตกต่างกว่าสิ่งอื่นใดในเอกภพ และพวกโอคีสได้พยายามทำทุกอย่างเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของตน ดังเช่น เมื่อครั้งที่ปูตายลงในระหว่างการเดินทาง ทั้ง ๆ ที่พวกโจดไม่มีเงินพอที่จะจัดการฝังศพให้ถูกต้องตามประเพณี แต่พ่อโจดก็ไม่ยอมยกศพให้รัฐบาลจัดการฝังได้ เพราะเป็นหน้าที่ของลูกชายที่จะต้องฝังศพพ่อของตนอย่างสมศักดิ์ศรี ดังนั้นพ่อโจดจึงแอบจัดการฝังศพพ่อเองเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของตนไว้

สไตน์เบ็ค ได้เขียนถึงสภาพชีวิตที่แสนยากจนของพวกโอคิสส์ เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคนเกิดความไม่เข้าใจหรือเกิดความกลัว คนอาจแปรเปลี่ยนความรู้สึกทั้งสองนี้เป็น ความโกรธแค้น และต่อต้านต้นเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกเหล่านี้ได้ ด้วยเหตุนี้คนจนจึง ไม่กลัวความรุนแรง เพราะความรุนแรงทำให้คนสามารถต่อต้านอุปสรรคใด ๆ ได้ แม้ใจ ได้พยายามทุกประการที่จะต่อต้านผู้คนที่จะทำให้ครอบครัวเกิดการแตกแยก พวกโอคิสส์มีชีวิต ที่หยาบกระด้างและรุนแรง พวกเขาพร้อมเสมอที่จะตอบโต้อย่างรุนแรงเพื่อปกป้องตัวเอง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพวกเขาจะไม่กลัวความรุนแรง แต่พวกเขาก็มีความเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น และเข้าใจชีวิต จากประสบการณ์ในการเดินทางพวกเขาค่อย ๆ เรียนรู้ชีวิตที่ต้องอยู่ ร่วมกันเพื่อส่วนรวม ดังนั้นพวกเขาจะมองชีวิตแตกต่างไปจากคนที่มั่งคั่งเงินทอง ยกตัวอย่าง เช่น พวกเขาเห็นว่า การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและความตายเป็นสิ่งที่มีความหมาย พวกเขาฆ่าสัตว์เพื่อประทังชีวิต การตายของสัตว์ช่วยทำให้พวกเขารอดพ้นจากความอดตาย ด้วยเหตุนี้การฆ่าสัตว์จึงมีความหมายเพราะเป็นการฆ่าเพื่อดำรงชีวิต จากประสบการณ์ต่าง ๆ นี้เอง ที่สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นว่า พวกโอคิสส์ไม่ใช่ผู้เดินทางธรรมดา แต่เป็นคนที่มีไหวตัวและแสวงหา การเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตนให้เหมาะสมขึ้นอยู่กับ (Reed. 1979 : 825-836)

สำหรับการเรียนรู้จากการเดินทางของพวกโอคิสส์นั้น ศาสตราจารย์ อาร์เธอร์ คัมมิงส์ แอนเดอร์สัน (Rev. Arthur Cummins Anderson) ได้อธิบายถึงความสำคัญในการ เดินทางของนวนิยายเรื่องนี้ว่า ก่อนการเดินทางผู้เดินทางมักจะเดินทางไปด้วย เพื่อให้ได้สิ่งที่อยู่ ภายนอกตัวเอง ต่อเมื่อออกเดินทางแล้ว เขาจะค่อย ๆ เกิดการหยั่งรู้ (insight) จากประสบการณ์ในการเดินทางนั้น การหยั่งรู้จะมีความสำคัญต่อผู้เดินทางมากกว่าจุดหมาย ปลายทางที่เขาต้องการไปในตอนแรก เพราะเขาจะเกิดความเข้าใจว่า ตัวเขาจะต้องมี ความสัมพันธ์กับคนอื่นหรือกับธรรมชาติโดยส่วนรวม จากนวนิยายเรื่องนี้ พวกโอคิสส์ต้องละทิ้ง ที่ดินในโอคลาโฮมา และเดินทางไปยังแคลิฟอร์เนีย เพียงเพื่อให้ได้บ้านหลังเล็ก ๆ สีขาว ในท่ามกลางสวนส้ม ซึ่งล้วนเป็นภาพลวงตา (illusions) ทั้งสิ้น แต่เมื่อเดินทางต่อไป เงินเริ่มจะหมดและอาหารจะไม่มีกิน พวกโอคิสส์ก็เริ่มเข้าใจชีวิต และอุทิศตนให้เป็นส่วนหนึ่ง

ของ "วิญญาณดวงใหญ่" อันเป็นดวงวิญญาณที่เคยขอให้คนรวมเข้าเป็นดวงเดียวกัน พวกโจด เกิดการหึงงันสูงสุด เมื่อทอมตัดสินใจที่จะอุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวม และ โรส ออฟ ชารอน ให้คนแปลกหน้าที่กำลังจะอดตายดื่มน้ำนมจากทรวงอกของเธอ (Anderson. 1976 : 2867-A)

กลวิธีการประพันธ์ที่เด่นและเป็นที่กล่าวถึงกันมากประการหนึ่งในนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath คือ บทแทรก (interchapters) ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

โจเซฟ วอร์เรน บีช (Joseph Warren Beach) อธิบายว่า บทแทรกแต่ละบทจะมีบทบาทเฉพาะบทไป ตัวอย่างเช่น บทแทรกที่ว่าด้วยการซื้อถูกขายแพง บทที่ว่าด้วยรูปแบบของสังคมที่แปรเปลี่ยนไปตามความต้องการของมนุษย์ และบทที่ว่าด้วยฤดูใบไม้ผลิในแคลิฟอร์เนีย เป็นต้น

สำหรับหน้าที่ของบทแทรคนั้น ลิสกา กล่าวว่า บทแทรกมีหน้าที่สำคัญอยู่สองประการคือ ประการแรกเสนอภูมิหลังทางสังคมเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจการกระทำของพวกโจด โดยเสนอความเป็นมาของการครอบครองที่ดินในรัฐแคลิฟอร์เนีย ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าอันเป็นผลจากการตรากตรำทำงานของพวกอพยพ รวมทั้งลักษณะทางเศรษฐกิจบางประการที่เกิดจากความล่าช้าทางสังคม ส่วนหน้าที่ประการที่สองของบทแทรกคือ ทำหน้าที่เล่าเรื่องราวของพวกโจด และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พวกเขาประสบ (Lisca. 1979 : 731-732)

ไพเซอร์ (Pizer) เห็นด้วยกับลิสกา ว่าบทแทรกมีหน้าที่อยู่สองประการ เขาได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า สไตน์เบ็คใช้บทแทรกเป็นการเปรียบเทียบเชิงสังคม ศีลธรรม โดยใช้พวกโจด เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงชีวิตคนยากจนที่ถูกกดขี่เหยียดหยาม นอกจากนี้ สไตน์เบ็คยังใช้บทแทรกดึงดูดความสนใจผู้อ่าน ด้วยการใช้สัญลักษณ์ทางธรรมชาติ และสัญลักษณ์ทางพระคัมภีร์หมุนเวียนกันไปในตอนทีตัวละครเกิดอารมณ์เกรี้ยว ไพเซอร์กล่าวย่ำว่า บทแทรคนั้น ไม่ถือว่าเป็นเนื้อหานอกเนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้แต่อย่างใด ตรงกันข้ามกลับเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น (Pizer. 1982 : 78)

ในด้านโครงสร้างของเรื่อง เจมส์ เดวิด แม็คที (James David McTee) กล่าวว่า นวนิยายเรื่องนี้มีเอกภาพทางศิลปะที่สมบูรณ์และเด่นมาก เพราะสไตน์เบ็คได้นำอรรถของเรื่องมาผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับแนวคิดด้านความเชื่อทางศาสนา อันไม่มีผู้ใดโต้แย้งได้ นับเป็นความสามารถด้านหนึ่งของ สไตน์เบ็ค ที่มีส่วนทำให้เขาประสบความสำเร็จ (McTee. 1976 : 6102-A) ส่วนลิสกากล่าวว่า โครงเรื่องผูกพันตามอรรถของสำคัญสองประการคือ การเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีขึ้น กับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่เลวลง สไตน์เบ็คได้ทำให้สองสถานการณ์นี้เกิดความสมดุล โดยให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นสองเหตุการณ์ และในทางที่เลวลงสองเหตุการณ์ กล่าวคือ เมื่อโชคชะตาของพวกโจคคกต่ำลง พวกเขาก็เสียชีวิต แต่ในขณะที่ครอบครัวโจคค่อนกำลังลง กลุ่มคนงานที่อยู่ค่ายพักริบยอน ในระหว่างเดินทางรอนแรมไปตะวันตก กลับรวมตัวกันเข้มแข็งขึ้น ทำให้เคยีและทอมเริ่มมองเห็นความสำคัญของการรวมตัวกับผู้อพยพอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่า ทั้งสองคนนี้ได้เกิดการเรียนรู้ความสำคัญของมนุษย์โดยรวม และได้เปลี่ยนความคิดจากการทำงานเพื่อครอบครัวของตน เป็นทำงานเพื่อคนโดยรวม (Lisca. 1979 : 742-746)

สำหรับความสามารถในการใช้ภาษาของสไตน์เบ็คนั้น เขาได้ใช้ทั้งทำนองร้อยแก้ว (prose styles) ในบทแทรก และบทแทรกบางบทนั้นมีคุณลักษณะแห่งคำร้อยกรองแทรกอยู่ด้วย กล่าวคือ ในรูปประโยคร้อยแก้วนี้ เขาจะแบ่งแต่ละประโยคให้มีวลีสั้นบ้าง หรือแปลวลีสั้นบ้าง เพื่อให้ประโยคมีจังหวะตามการแบ่งรูปวลี

(Lisca. 1979 : 729-741) นอกจากนี้สไตน์เบ็คยังสามารถใช้ทั้งทำนองร้อยแก้วแต่ละทำนองสร้างภาพสิ่งของหรือเหตุการณ์ ตลอดจนใช้ทั้งทำนองแต่งเพื่อให้เกิดน้ำเสียงที่ให้ความรู้สึกได้ด้วย (Fontenrose. 1963 : 70-71)

สำหรับความคิดเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของสไตน์เบิร์ก ในนวนิยายเรื่องนี้ มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

ริชาร์ด แอสโตร (Richard Astro) ได้ศึกษาทัศนะของสไตน์เบิร์กต่อ ธรรมชาติและมนุษย์ในอุดมคติ พบว่า สไตน์เบิร์กมีความรักต่อปรากฏการณ์ธรรมชาติเป็นอย่างยิ่ง เขาเชื่อว่าธรรมชาติสร้างเสริมประสบการณ์ให้มนุษย์อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธรรมชาติยังให้ความรู้แก่มนุษย์ และช่วยผดุงเอกภาพแห่งเอกภพอีกด้วย สไตน์เบิร์กชี้ให้เห็น ว่าชาวนาจากรัฐโอคลาโฮมาทุกคนต่างอยากเป็นเจ้าของที่ดินโดยเอกเทศด้วยกันทั้งสิ้น แต่ในขณะที่เขาแสวงหาสิทธิในการครอบครองที่ดินนั้น เขาควรจะช่วยเหลือผู้อื่นให้มีโอกาส ได้ใช้ที่ดินนั้นร่วมกัน เคซีได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของชาวนาผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม ผู้ชอบประพฤติปฏิบัติตนโดยเสรีและชอบมีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ เคซีได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อ มนุษย์เข้าใจธรรมชาติ มนุษย์จะสามารถปฏิบัติตนตามหลักเกณฑ์ของเอกภพได้ และเมื่อ นั้น เขาจะบำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อผู้อื่นอย่างไม่เห็นแก่ตน เพื่อปรับปรุงสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น การบำเพ็ญคุณประโยชน์นี้จะช่วยเพิ่มศักดิ์ศรีให้แก่ตัวเขาเองและแก่ผู้อื่นด้วย (Astro. 1969 : 2517-A)

ฟอนเตนโรสได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ว่า ตัวละคร สำคัญมักถูกกล่าวถึงเป็นกลุ่มหรือเป็นหมู่คณะ ดังนั้นการดำเนินเรื่องตามโครงเรื่อง จึง แสดงออกถึงการกระทำของบุคคลเป็นกลุ่ม หรือเป็นหมู่คณะ โดยแสดงให้เห็นถึงความ ชัดแย้งระหว่างกลุ่มคนหลายกลุ่ม ตลอดจนปฏิกิริยาที่เกิดจากการขัดแย้งนั้น กลุ่มบุคคล เหล่านี้ได้แก่ ครอบครัวโจด ซึ่งเป็นตัวแทนของครอบครัวโอคีสทั้งหมด บริษัทที่ดินและ ปศุสัตว์ซึ่งแทนบริษัทที่ดินทั้งหลายในรัฐโอคลาโฮมา สมาคมชาวนาแคลิฟอร์เนีย ซึ่งแทน สมาคมบริษัทเกษตรกรรมใหญ่ ๆ ในรัฐแคลิฟอร์เนียโดยมีธนาคารแห่งภาคตะวันตกเป็นผู้ ควบคุมและกลุ่มสุดท้ายคือสหภาพกรรมกร ในบรรดากลุ่มบุคคลเหล่านี้ พวกโจดเป็น กลุ่มที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นกลุ่มที่มีประชาธิปไตย มีความร่วมมือและรวมตัวกันอย่างใกล้ชิด ทั้งยังเป็นกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มสามารถรักษาคูณลักษณะส่วนตนไว้ได้ โดยไม่ถูกลักษณะ ส่วนรวมทำลายไป (Fontenrose. 1963 : 71)

ส่วนไพเซอร์ (Pizer) กล่าวว่า ลักษณะของพวกโจคมีสองแบบคือ มีลักษณะคล้ายมนุษย์ในสมัยแรกเริ่ม (primitive) กับมีลักษณะเป็นชาวบ้าน (folk) ลักษณะที่คล้ายมนุษย์ในสมัยแรกเริ่มของพวกโจคคือ พวกเขามีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดต่อแผ่นดิน และพวกเขานำมาเพื่อยังชีพ ไม่ใช่เพื่อหารายได้ การทำงานเพื่อยังชีพของพวกเขานั้น ทำให้เขาคำรงชีวิตด้วยความภาคภูมิใจ ครอบครัวมีความเมตตากรุณาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ เมื่อเผชิญปัญหาใด ๆ พวกเขาจะแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ ส่วนลักษณะที่เป็นชาวบ้านของพวกโจคนั้นจะเห็นได้จากการที่พวกนั้นมีอารมณ์ขัน และชอบรักษาไว้ซึ่งพิธีกรรมต่าง ๆ ไพเซอร์กล่าวว่า (Pizer, 1982 : 66 - 79) "พวกโจคทำให้นวนิยายมีรสชาติเข้มข้นด้วยเรื่องเพศ ด้วยอารมณ์ขัน อันไม่มีแก่นสาร และด้วยการรักษาพิธีกรรมตามแบบชาวบ้านไว้"

จารุพรณ เพ็งศรีทอง ได้ศึกษาเรื่องคนสมัยปัจจุบันในทัศนะของจอห์น สไตน์เบ็ค โดยกล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่า ผลสะท้อนจากความก้าวหน้าสมัยใหม่มีอิทธิพลต่อจิตใจของคนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การให้ความสนใจทางด้านวัตถุมากกว่าบุคคล การที่คนมีชีวิตอย่างเครื่องจักร โลกที่ต่างคนต่างอยู่ ความอ้างว้างว่างเหว และการละทิ้งคุณค่าทางด้านจิตใจ เป็นต้น สไตน์เบ็คได้ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวโจคสามารถทนต่อความทุกข์นานาประการได้ เพราะศรัทธาของแม่โจคมีต่อมนุษยชาติ อันเป็นรากฐานของเหตุผล (why) ที่จะมีชีวิตอยู่ เขาชี้ให้เห็นว่า เหตุผลที่มนุษย์จะมีชีวิตอยู่เพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเพื่อคนหนึ่งคนใดนั้น มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะช่วยทำให้มนุษย์เหนือกว่าสัตว์ นอกจากนี้เหตุผลก่อให้เกิดความเชื่อถ้อยในสิ่งรอบกาย และก่อให้เกิดจุดมุ่งหมายในการดำรงชีวิต เมื่อมนุษย์มีจุดมุ่งหมายในชีวิต มนุษย์ย่อมสามารถทนต่อความอดอยากยากเข็ญใด ๆ ได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อแม่โจคมีศรัทธาในชีวิต นางก็มีพลังกำลังและเจตจำนงที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป จนในที่สุดแม่โจคและครอบครัวได้เรียนรู้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเมตตาส่งสารต่อเพื่อนมนุษย์ และได้แสดงคุณธรรมเหล่านี้ต่อพวกอพยพด้วยกัน

นอกจากนี้ สไตน์เบิร์ก ยังมองเห็นอันตรายอันจะเกิดจากการที่คนมีชีวิตอย่าง
เครื่องจักรว่าจะทำให้คนเกิดการรวมตัวเป็นหมู่คณะ แล้วรวมบุคลิกภาพของแต่ละคน
เข้าเป็นแบบเดียวกัน จนทำให้คนต้องสูญเสียเอกลักษณ์ (individuality) ของตนไป
สไตน์เบิร์กชี้ให้เห็นว่า พวกโจดถูกสิ่งแวดล้อมและสังคมบังคับให้ดำรงชีวิตแบบใหม่และ
ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่พวกเขาไม่คุ้นเคย สไตน์เบิร์กแนะนำให้ค้นหาทางรักษาบุคลิกภาพของตนไว้
ด้วยการมองดูคนในส่วนตัว (inner self) เขาชี้ให้เห็นว่า วิญญาณ เป็นสิ่งที่มีค่า
สูงสุดของมนุษย์ แต่วิญญาณนี้จะไร้ค่าทันทีที่มนุษย์มองไม่เห็นความสำคัญของมัน โดยกลับไป
เห็นความสำคัญของความสำเร็จในทางโลกและของนอกกายแทน สไตน์เบิร์กเน้นให้เห็น
คุณค่าทางจิตใจอันก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ ด้วย
คนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นคนจึงต้องมีความสัมพันธ์กับส่วนรวมจนเป็นส่วนหนึ่งอันเดียว
กัน (Charupun Phengsritthong, 1971 : 5-100)

เชลตัน เอส เคแกน (Sheldon S. Kagan) ได้ศึกษาเรื่อง The Grapes of Wrath
กับคติชาวบ้านของพวกอพยพ เขาได้เปรียบเทียบเนื้อหาในนวนิยายกับ
หลักฐานต่าง ๆ ที่เขาได้ไปรวบรวมมา อันได้แก่ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ บันทึกข้อความ
และหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในค่ายผู้อพยพ เคแกนกล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ปรากฏในเรื่อง
ถูกต้องตรงตามหลักฐานที่เขารวบรวมมา และสไตน์เบิร์กได้เสนอข้อเท็จจริงเหล่านั้นอย่างมี
ประสิทธิภาพ เปรียบดังนายช่างผู้ชำนาญงานนำความจริงทางโลกมาหล่อหลอมให้เป็นผลผลิต
ทางศิลปะ กล่าวคือ เขาได้แสดงความสามารถในการวาดภาพคนด้วยตัวอักษรได้อย่างดี
เยี่ยม ไม่ว่าจะเป็นหน้าตา ท่าทาง คำพูด ความเชื่อ ตลอดจนการกระทำของชาวบ้าน
เหล่านั้น ล้วนปรากฏออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด และถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
ทุกประการ (Kagan, 1972 : 4507-A)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง The Grapes of Wrath
นั้น ปรากฏว่า ได้มีผู้สนใจศึกษาความคิดเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติที่ปรากฏในเรื่องนี้

ไว้หลายด้าน แต่ไม่มีผู้ใดได้ศึกษาว่าในนวนิยายเรื่องนี้มีปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของ
 เอ็มเมอร์สันปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้อย่างไรหรือไม่ แม้ว่า คาร์เพนเตอร์จะเคย
 ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวคิดนี้ไว้ แต่ก็ยังเป็นข้อเสนอเพียงสังเขปเท่านั้น ยังไม่มีผู้ใคร่
 ไปศึกษาเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโดยละเอียดว่า ปรัชญามนุษย์กับ
 ธรรมชาติของเอมเมอร์สันมีปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath
 ของสไตน์แบ็คเพียงไร และอย่างไร ทั้งนี้จะยึดเรียงความสองเรื่องของเอมเมอร์สัน
 คือ "Self-Reliance" และ "The Over-Soul" เป็นเกณฑ์ในการศึกษา

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สัน

เอมเมอร์สันเชื่อว่ามนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจิตวิญญาณร่วมกันเป็น วิญญาณดวงใหญ่ คือ วิญญาณสากล วิญญาณสากลนี้จะซึมแทรกอยู่ในมนุษย์ สถิตอยู่ในธรรมชาติ และสถิตในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ มนุษย์ก็ดี ธรรมชาติก็ดี และ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ดี ต่างจึงเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และมีดวงจิตดวงใหญ่คือ วิญญาณสากล ร่วมกัน

เอมเมอร์สันมีศรัทธาส่งยั้งต่อธรรมชาติ เขาเชื่อว่าธรรมชาติเป็นพลังศักดิ์สิทธิ์ ที่ก่อให้เกิดสติปัญญาและคุณงามความดีในมนุษย์ พลังศักดิ์สิทธิ์นี้มนุษย์สามารถรับรู้ และสัมผัสได้ เพราะมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติที่เป็นพลังศักดิ์สิทธิ์นี้ เมื่อมนุษย์และ ธรรมชาติต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และมีจิตวิญญาณร่วมกันในวิญญาณสากล มนุษย์จึง มีพลังศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตน และมีพลังศักดิ์สิทธิ์นี้ร่วมกันกับธรรมชาติทั้งหมด

พลังศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์นั้น ได้แก่ความรู้สึกนึกคิดและอุปนิสัยใจคอซึ่งเป็น ธรรมชาติอันแท้จริงของมนุษย์นั่นเอง ธรรมชาตินี้มีความสำคัญและมีคุณค่าสูงส่งยิ่ง เพราะ ความคิดและการกระทำล้วนเกิดจากอุปนิสัยใจคอทั้งสิ้น การที่ความคิดและการกระทำของ มนุษย์จะมีคุณค่าต่อตนเองและต่อเพื่อนมนุษย์ได้นั้น มนุษย์จะต้องรู้จักธรรมชาติของตนก่อน เมื่อรู้จักธรรมชาติของตนดีแล้ว จะเข้าใจและรู้จักธรรมชาติอื่น ๆ ที่อยู่รอบกายดีขึ้น อันเป็นผลทำให้มนุษย์เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับธรรมชาติ รู้ว่าตนเป็นส่วนหนึ่ง ของธรรมชาติ และมีธรรมชาติอยู่ในตน เมื่อเกิดความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติของ ตนเองและธรรมชาติรอบกายแล้ว มนุษย์จะมองเห็นคุณค่าของตัวเองจนเกิดความไว้วางใจ เชื่อใจในตนเอง กล้าคิดและทำในสิ่งที่สอดคล้องกับอุปนิสัยใจคออันแท้จริงของตน ในทางที่มีคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ในขณะที่เดียวกันมนุษย์จะละความเห็นแก่ ผลประโยชน์ส่วนตน และจะถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ (Emerson. 1981 : 129-153, 245-262)

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรียงความเรื่อง "Self - Reliance"

ในเรียงความเรื่อง "Self - Reliance" เอ็มเมอร์สัน ให้ความสำคัญกับความไว้วางใจตนเอง ธรรมชาติของมนุษย์ ธรรมชาติของเอกภพ และความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติของตนเอง และเอกภพไว้วางใจ

1. ความไว้วางใจตนเอง

มนุษย์จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและมีคุณค่าต่อตัวเองและสังคมได้ ถ้ามนุษย์มีความไว้วางใจตนเอง การที่จะมีความไว้วางใจตนเองได้นั้น มนุษย์จะต้องเข้าใจและเชื่อมั่นในตัวตนเองแท้จริงที่อยู่ภายในตน อันได้แก่อุปนิสัยใจคอและความรู้สึกนึกคิดนั่นเอง ผู้ที่มีความไว้วางใจตนเองคือผู้ที่ไม่ยึดมั่นความคิดและการกระทำของผู้อื่น มีความคิดเป็นอิสระ เชื่อมั่นในความคิด สติปัญญาและความสามารถของตน มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าหาญ กล้าแสดงความคิดและกระทำตามความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริง โดยไม่หวั่นเกรงสิ่งใด ด้วยถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้ที่มีความไว้วางใจในตนเอง จะต้องถือศีลธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม ถือยึดถือธรรมชาติของตนเป็นสำคัญ

2. ธรรมชาติของมนุษย์

อุปนิสัยใจคอโดยทั่วไปของมนุษย์เป็นดังนี้

2.1 มนุษย์ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ไม่พอใจในสภาพชีวิต

ในปัจจุบันของตน

มนุษย์ยึดมั่นในอดีต โดยยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี และคำสั่งสอนของบุคคลสำคัญในอดีต โดยไม่คำนึงว่าสิ่งที่ตนยึดถือเหล่านั้นเหมาะสมกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตนเพียงไรหรือไม่ เอ็มเมอร์สันกล่าวว่า (Emerson. 1981 : 141) "มนุษย์ไม่คำนึงถึงชีวิตในปัจจุบันแต่กลับไปฝังชีวิตอยู่กับอดีต" คือได้แต่เฝ้าจดจำรำลึกถึงอดีต ยึดถือสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตเป็นสรณะ ไม่เคยสนใจจะดำรงชีวิตในปัจจุบันให้ดีกว่าอดีตเลย ในทางตรงกันข้ามกลับไปเฝ้าฝันถึงอนาคต โดยตั้งความหวังว่าต่อไปสภาพชีวิตของตนคงจะดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่ามนุษย์ไม่เคยพอใจชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตนเลย (Emerson. 1981 : 141 - 142)

2.2 มนุษย์ชอบการอนโลมตามกัน

มนุษย์ไม่เชื่อตรงต่อความรู้สึกนึกคิดของตน ถือเอาความคิด ความพอใจของผู้อื่นเป็นสำคัญ โดยปกติแล้วมนุษย์จะเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดอันเป็นธรรมชาติของตนแต่เพียงครั้งเดียว คือแสดงออกในส่วนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับผู้อื่นเท่านั้น แต่ส่วนที่แตกต่างจากผู้อื่นกลับปิดบังซ่อนเร้นไว้ (Emerson. 1981 : 141)

สาเหตุหนึ่งที่มนุษย์ไม่เชื่อตรงต่อความรู้สึกนึกคิดของตนก็คือ มนุษย์อ่อนแอ ขี้ลาด ขี้อาย และกลัวมนุษย์ด้วยกันเอง คือกลัวความคิด จิตใจ อารมณ์ และกลัวความรู้สึกต่อต้านจากสังคม มนุษย์เห็นว่าอุปนิสัยใจคอ และความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนผู้อื่นเป็นของน่าอาย และสังคมจะไม่ยอมรับผู้ไม่ปฏิบัติตามสังคม ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงรู้สึกสบายใจและปลอดภัยที่จะทำตามความคิดของผู้อื่น เพราะมนุษย์จะต้องเผชิญกับความยุ่งยากนานาประการ ถ้าต้องดำรงชีวิตตามความคิดของตน การทำตามความคิดของผู้อื่นจึงง่ายกว่า การทำตามความรู้สึกนึกคิดและอุปนิสัยใจคอของตน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ให้ความสำคัญแก่สังคมเป็นอย่างยิ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประพฤติปฏิบัติล้วนเป็นไปเพื่อหวังความพึงพอใจจากผู้อื่นทั้งสิ้น (Emerson. 1981 : 132 - 141)

2.3 มนุษย์ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน ยกย่องชื่อเสียง เกียรติยศ และคิดว่าความดีความชั่วจะมองเห็นได้จากการกระทำ

มนุษย์จะประเมินคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันด้วยสิ่งที่ต่างคนต่าง "มี" ไม่ประเมินกันด้วยสิ่งที่ต่างคนต่าง "เป็น" หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมนุษย์ยกย่องคุณสมบัติที่ปรากฏแก่สายตามากกว่าอุปนิสัย ใจคอ และความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในจิตใจ มนุษย์ไม่ได้สนใจธรรมชาติอันแท้จริงของผู้ใด แต่กลับไปสนใจเกียรติยศชื่อเสียง ซึ่งเป็นคุณสมบัติภายนอกที่ผู้อื่นยกย่องชื่นชม เมื่อมนุษย์คิดว่าคุณสมบัติภายนอกสำคัญกว่าคุณสมบัติภายใน มนุษย์จะทำการที่ผู้อื่นเห็นว่าดี เพื่อให้เขาต้องใจและยกย่องสรรเสริญในความดีนั้น ด้วยเข้าใจว่าความดีหรือความชั่วจะมองเห็นได้จากการกระทำเท่านั้น สิ่งที่มีมนุษย์คิดว่าเป็นความดีนั้นคือกาประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างเดียวกัน ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอันใด (Emerson. 1981 : 132 - 143, 146 - 147)

3. ธรรมชาติของเอกภพ

ธรรมชาติของเอกภพในความหมายของเอมเมอร์สันนั้น หมายถึง
มนุษย์ กาลเวลา ระยะทาง และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ อันได้แก่
ความคิด เกียรติยศ ชื่อเสียง ความดี ความชั่ว สังคม อัจฉริยภาพ
การสวดมนต์ และเจตจำนงในการดำรงชีวิต

3.1 ความคิด

ความคิดที่แท้จริงของมนุษย์แตกต่างกัน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ประทาน
ความคิดให้มนุษย์ เพื่อให้มนุษย์นำไปใช้ในทางที่ถูกต้อง ความคิดเป็นพลังตามธรรมชาติ
ที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกปณาม ความคิดที่เกิดจากความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความคิดที่เป็นอิสระ
ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งใด และเป็นความคิดที่ยังประโยชน์ให้แก่ตนเอง และเพื่อนมนุษย์
ในทางใดทางหนึ่งเสมอ (Emerson. 1981 : 136 - 137)

3.2 เกียรติยศชื่อเสียง

เกียรติยศชื่อเสียงที่ยั่งยืนนาน เกิดจากความคิดและการกระทำที่
ตรงตามธรรมชาติอันแท้จริงของมนุษย์ เป็นความคิดและการกระทำที่ไม่ได้มุ่งหวังความรักใคร่
นับถือจากใคร ๆ การกระทำใด ๆ ที่เป็นการทำเพื่อสนองความคิด ความรู้สึก และ
เกิดจากความไว้นับถือใจตนเอง ถือว่าเป็นการกระทำที่มีเกียรติยศ เป็นที่ยอมรับนับถือ
และยกย่องสรรเสริญ โดยไม่คำนึงว่าผู้กระทำการนั้นเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ยากจนหรือ
ร่ำรวย (Emerson. 1981 : 137)

3.3 ความดีความชั่ว

ความคิดหรือการกระทำใด ๆ ที่เรียกว่าเป็นความดีหรือชั่วนั้น
ล้วนเกิดจากการพิจารณาตัดสินของมนุษย์ทั้งสิ้น แต่ที่จริงแล้วความดีความชั่วขึ้นอยู่กับ
กาลเวลา และสถานที่ ความดีที่เป็นที่ยอมรับในที่หนึ่ง ในวันเวลาหนึ่ง อาจถือเป็น
ความชั่วในเวลา และสถานที่ที่แตกต่างไป เอ็มเมอร์สันกล่าวว่าคุณธรรมความดีที่แท้จริง
นั้นคือ การกระทำที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดและอุปนิสัยใจคอที่แท้จริงของมนุษย์ และสิ่งที่
ถือว่าเป็นความชั่วก็คือ การกระทำที่ขัดแย้งกับธรรมชาติของมนุษย์แต่ละคนนั่นเอง
(Emerson. 1981 : 132 - 133)

3.4 สัจธรรม

สัจธรรม หมายถึง ธรรมชาติอันแท้จริงของมนุษย์ มีหลักอยู่
สามประการคือ

3.4.1 ธรรมชาติมนุษย์เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์เพียงประการเดียวที่มนุษย์
มีอยู่ในตัว และเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับเพียงประการเดียวที่ทำให้มนุษย์เชื่อฟังและปฏิบัติตาม

3.4.2 ความชอบธรรมเพียงอย่างเดียวของมนุษย์คือ การคิดและ
กระทำตามธรรมชาติของตน

3.4.3 ความผิดพลาดแต่เพียงอย่างเดียวของมนุษย์ คือ
การปฏิบัติตนขัดแย้งกับธรรมชาติที่แท้จริงของตัวเอง (Emerson. 1981 : 142)

อนึ่ง สัจธรรมสำหรับผู้หนึ่งผู้ใดก็ตามย่อมเป็นสัจธรรมสำหรับผู้อื่นด้วย
เพราะสัจธรรมเป็นความจริงแท้ สัจธรรมก่อให้เกิดสติปัญญาและความเฉลียวฉลาด
และสติปัญญากับความเฉลียวฉลาดที่เกิดจากสัจธรรมนั้น เป็นพลังศักดิ์สิทธิ์สิ่งศักดิ์สิทธิ์
ทั้งมวลประทานมา เพื่อให้มนุษย์สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม (Emerson. 1981 : 141)

3.5 อชัตติกญาณ (Intuition)

อชัตติกญาณเป็นความรู้เบื้องต้นที่มีมาแต่กำเนิดของมนุษย์และสัตว์ ทำให้มนุษย์และสัตว์มีความรู้สึกและกระทำการต่าง ๆ ได้เองโดยไม่ต้องมีผู้ใดสั่งสอนชี้แนะ บางครั้งเรียกญาณนี้ว่า ความสมัครใจ (Spontaneity) หรือสัญชาตญาณ (Instinct) อชัตติกญาณเป็นบ่อเกิดของสติปัญญา ความคิด สัจธรรม คุณธรรม ความยุติธรรม และความรู้สึกรักนึกคิดถึงนาง (Emerson. 1981 : 139 - 140)

3.6 การสวดมนต์และเจตจำนงในการดำรงชีวิต

การสวดมนต์มีสองประเภทคือ

3.6.1 การสวดมนต์แท้ คือ การนั่งพิจารณาไตร่ตรองถึงข้อเท็จจริงของชีวิต โดยยึดแนวความคิดว่าในเอกภพมีดวงวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ดวงใหญ่เป็นศูนย์รวมของวิญญาณทั้งหลายในสากลโลก ถ้ามนุษย์พิจารณาไตร่ตรองถึงความจริงแท้ของชีวิต มนุษย์จะเข้าใจสัจธรรม และวิญญาณของมนุษย์จะรวมเข้าเป็นวิญญาณดวงเดียวกับวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ดวงนั้น ต่อจากนั้นมนุษย์จะไม่วอนขอสิ่งใดจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกต่อไป เพราะตนได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณศักดิ์สิทธิ์แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประสงค์จะเกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำของมนุษย์เอง ด้วยมนุษย์มีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตน

3.6.2 การสวดมนต์เทียม การสวดมนต์เทียมมีสองประเภทคือ การสวดมนต์อ้อนวอนขอสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง กับ การสวดมนต์เพื่อคลายทุกข์เมื่อเกิดความเศร้าโศกเสียใจ การสวดมนต์เยี่ยงนี้เป็นการอ้อนวอนขอสิ่งที่ไม่ใช่ของตน หรือขอสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับตน โดยที่ไม่ได้กระทำการใด ๆ เพื่อให้บรรลุความปรารถนานั้นเลย ดังนั้นการสวดมนต์เทียมจึงเป็นภัยต่อเจตจำนงในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ขาดความตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตฟันฝ่าอุปสรรคใด ๆ ด้วยความกล้าหาญอดทน (Emerson. 1981 : 146 - 147)

4. ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติของตนเองและเอกภพ

4.1 มนุษย์ไม่ควรยึดมั่นความคิดและการกระทำในอดีต และควรพอใจในชีวิต และความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน

4.1.1 มนุษย์ไม่ควรยึดมั่นในความคิด คำสั่งสอนหรือขนบธรรมเนียมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตของตนในปัจจุบัน การคิดหรือทำตามความคิดในอดีตเป็นการกระทำที่ซ้ำซาก ไม่มีการสร้างสรรค์ใด ๆ มนุษย์ควรแสดงความคิดด้วยถ้อยคำที่หนักแน่นมั่นคงในทุกเวลาและสถานที่แม้ความคิดนั้นจะขัดแย้งกับที่มีผู้กล่าวไว้ก็ตาม มนุษย์จะต้องแยกความคิดของตนขึ้นใหม่ให้แปลกไปจากที่เคยมีมาแต่เดิม และในขณะเดียวกันก็ไม่ควรเฝ้ารำลึกถึงอดีต ควรดำรงชีวิตในปัจจุบันให้ดีที่สุด (Emerson. 1981 : 135 - 137)

4.1.2 มนุษย์ต้องไม่กลัวโชคชะตา เพราะมนุษย์เป็นผู้กำหนดวิถีชีวิตของตนเอง เมื่อทำสิ่งใดลงไปย่อมได้รับผลเช่นนั้นตอบแทน กล่าวคือถ้าทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน ถ้าทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบแทนเช่นกัน เพราะฉะนั้นถ้ามนุษย์พบสิ่งดี ๆ ที่ทำให้เป็นสุข ก็จงอย่าหลงใหลในสิ่งนั้นมากเกินไป เพราะอาจมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในทางดีหรือร้ายได้ ด้วยความดีความชั่วเป็นของมีอยู่คู่กัน จึงกล่าวได้ว่าไม่มีสิ่งใดจะทำให้มนุษย์เป็นสุขหรือทุกข์อย่างแท้จริง นอกจากตัวมนุษย์เอง เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์พอใจในสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบัน เมื่อนั้นมนุษย์จะมีชีวิตอยู่อย่างสงบสุข (Emerson. 1981 : 153)

4.1.3 ในยามที่เกิดทุกข์ มนุษย์ไม่ควรสวดมนต์ให้แก้กัน แต่ควรบอกเหตุแห่งทุกข์นั้นตามความเป็นจริงแม้ว่าการรู้ความจริงอาจทำให้เขาไม่สบายใจก็ตาม จงแนะนำให้เขาช่วยตัวเอง เพราะคนที่ช่วยตัวเองย่อมพร้อมที่จะรับความทุกข์ใด ๆ ได้ทุกเมื่อ และสามารถตั้งเจตจำนงในการดำเนินชีวิตที่จะฟันฝ่าอุปสรรคนานัปการด้วยจิตใจอันสงบ ด้วยความกล้าหาญของตน (Emerson. 1981 : 147)

4.2 มนุษย์ไม่ควรโอนโลมตามความคิดและการกระทำของผู้อื่น

4.2.1 มนุษย์ควรเชื่อมั่นในความคิด สติปัญญาของตน เพราะความคิด และสติปัญญาเกิดจากอชัฏตักญาณ หรือสัญชาตญาณที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกรูปนาม เป็นความสามารถ หยั่งรู้ที่จะกระทำการใด ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องทำตามแบบอย่างผู้อื่น ด้วยเข้าใจว่า ความคิดของผู้อื่นมีคุณค่าน่าเชื่อถือ นำปฏิบัติตาม ดังนั้นมนุษย์จึงควรใช้สติปัญญามองหา ความคิดที่มีอยู่ในตน อันได้แก่ความรู้สึกนึกคิดอันเป็นธรรมชาติของตน และจงเปิดเผยธรรมชาติ อันแท้จริงนั้น ด้วยการคิดและทำตามความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเป็นอิสระ โดยไม่คำนึงว่า ความคิดของตนจะเหมือนหรือแตกต่างกับความคิดของผู้อื่นหรือไม่เพียงใด จงถือความรู้สึก นึกคิดของตนเป็นสำคัญ (Emerson. 1981 : 140 - 153)

4.2.2 มนุษย์ควรถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ มนุษย์ต้องมีจิตใจ เข้มแข็งกล้าหาญ พร้อมทั้งจะเผชิญความไม่พึงพอใจ ความเกลียดกลัว ความโกรธแค้น หรือความอิจฉาริษยาได้โดยไม่ยอมให้สิ่งเหล่านั้นมีอิทธิพลเหนือจิตใจ ถ้ามนุษย์อ่อนแอขี้ลาด มนุษย์จะไม่มีวันได้คิดหรือทำสิ่งใด ๆ ได้ตามความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองเลย เพราะ ฉะนั้น ไม่ควรกังวลกับความรู้สึกนึกคิดของสังคมหรือคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ รอบกาย เพราะถ้า คำนึงถึงสิ่งเหล่านั้นแล้ว จะไม่กล้าพูดหรือทำอย่างที่ต้องการด้วยเกรงจะกระทบจิตใจและ ความรู้สึกของผู้อื่น ถ้าต้องการมีชีวิตอย่างเป็นสุข จงถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ (Emerson. 1981 : 133 - 138)

4.3 ถือศีลธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม มนุษย์ควรยึดมั่นในธรรมชาติของ ตนดังนี้

4.3.1 มนุษย์ควรรู้จัก เข้าใจ และยอมรับธรรมชาติของตน มนุษย์ต้องมีจิตใจ เข้มแข็งกล้าหาญพอที่จะเผชิญความจริงและยอมรับความจริงเกี่ยวกับ สภาพชีวิตอันแท้จริงของตนได้ แม้ว่าความจริงนั้นจะหยาบช้าหรือรบกวนความสงบสุข แห่งจิตใจเพียงใดก็ตาม มนุษย์ควรอบรมมโนสำนึกของตนให้ซื่อสัตย์ และยอมรับธรรมชาติ อันแท้จริงของตน เพื่อจะได้เกิดความสบายใจที่จะทำการใด ๆ ที่ขัดแย้งกับความรู้สึก นึกคิดของตน (Emerson. 1981 : 136, 141 - 142)

4.3.2 มนุษย์ควรดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติ โดย
 ถืออุปนิสัยใจคอเป็นเครื่องควบคุมเจตจำนงในการดำรงชีวิตให้เป็นไปตามธรรมชาติของตน
 แท้ที่จริงนั้น อุปนิสัยใจคอพัฒนาจากความคิดและการกระทำที่ประพฤติปฏิบัติมาตั้งแต่อดีต
 จนถึงปัจจุบัน อุปนิสัยใจคอจึงชี้ให้เห็นความรู้สึกนึกคิดจิตใจของแต่ละคน ดังนั้นเมื่อเจตจำนง
 ในการดำรงชีวิตกำหนดขึ้นตามอุปนิสัยใจคอ ซึ่งเป็นธรรมชาติของแต่ละคนแล้ว มนุษย์จึง
 ควรทำตามเจตจำนงด้วยการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายตามสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของ
 ตน (Emerson. 1981 : 136 - 143)

4.3.3 มนุษย์ไม่ควรเป็นกังวลกับชื่อเสียงเกียรติยศ หรือความดี
 ความชั่ว เพราะชื่อเสียงเกียรติยศเกิดจากการกระทำความดี และความดีของมนุษย์ก็คือ
 การคิดและทำตามธรรมชาติของตนเอง ดังนั้นถ้ามนุษย์ต้องการเกียรติยศชื่อเสียงที่เป็น
 อมตะแล้ว จงอย่าทำความดีเพราะคิดว่าสิ่งนั้นเป็นความดี แต่จงกระทำเพื่อสำรวจดูว่า
 สิ่งที่ทำนั้นดีจริงหรือไม่ ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของตนหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ
 ความดีความชั่วอยู่ที่ใจ สิ่งใดคนหนึ่งเห็นว่าดี อีกคนอาจเห็นเป็นเลวได้ เพราะฉะนั้น
 ในบางครั้งจึงต้องยอมให้คนอื่นเข้าใจผิด เมื่อตนได้แสดงความคิดและการกระทำที่ผิดแผก
 ไปจากผู้อื่น และสิ่งที่แปลกแตกต่างจากผู้อื่นนี้เองที่ทำให้มนุษย์มีเกียรติยศชื่อเสียง เพราะ
 ความคิดหรือการกระทำนั้นเกิดจากธรรมชาติของตน ซึ่งไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใคร
 ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าเมื่อใดที่มนุษย์คิดและทำตามธรรมชาติของตน ย่อมหมายความว่า
 มนุษย์ทำความดี แต่ถ้ามนุษย์ปฏิบัติตามตัวขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดของตน ก็หมายความว่า
 มนุษย์ทำความชั่ว เพราะคิดและทำในสิ่งที่ผิดไปจากธรรมชาติของตน (Emerson.
 1981 : 132 - 143, 146 - 153)

สรุปความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติของตนเองและเอกภพ

มนุษย์ไม่รู้จักตนเองจึงขาดความไว้น้ำใจในตน และกระทำสิ่งที่ขัดแย้งกับอุปนิสัยใจคออันเป็นธรรมชาติที่แท้จริงของตนด้วยการยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ไม่พอใจในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนในปัจจุบัน ทั้งยังชอบอนุโลมตามสังคม ด้วยการคิดและกระทำตามผู้อื่น ไม่ซื่อตรงต่อความรู้สึกนึกคิดของตน แต่ไปถือเอาความคิดความพอใจของผู้อื่นเป็นสำคัญ นอกจากนั้นมนุษย์ยังให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน ยกย่องชื่อเสียงเกียรติยศ และคิดว่าความดีความชั่วจะมองเห็นได้จากการกระทำ อย่างไรก็ตาม มนุษย์สามารถปลูกฝังความไว้น้ำใจในตนเองได้ด้วยการไม่ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ซึ่งหมายรวมถึงคำสั่งสอนและขนบธรรมเนียมประเพณีใด ๆ ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนั้นมนุษย์ควรพอใจในสภาพชีวิตในปัจจุบัน และควรช่วยตนเองได้ในยามทุกข์ยาก ผู้ที่มีความไว้น้ำใจในตนเองคือผู้ที่ไม่อนุโลมตามสังคม มีความเชื่อมั่นในความคิดและสติปัญญาของตน และถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการสร้างความไว้น้ำใจในตน คือ มนุษย์ควรถือศีลธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม โดยถือธรรมชาติเป็นสำคัญ กล่าวคือรู้จัก เข้าใจ และยอมรับธรรมชาติของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติ โดยไม่เป็นกังวลกับเกียรติยศชื่อเสียง หรือความดีความชั่วใด ๆ

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่องความเรียง "The Over - Soul"

1. วิญญาณสากล

วิญญาณสากลเป็นวิญญาณแห่งความสงบสุขและความดีงาม เป็นพลังศักดิ์สิทธิ์ที่แทรกซึมอยู่ในกายและใจมนุษย์ ช่วยลดบันดาลให้มนุษย์เกิดสติปัญญา และเกิดเจตจำนงที่จะดำรงชีวิตในทางที่ถูกต้องที่ควร วิญญาณสากลนี้ไม่เพียงแต่สถิตอยู่ในตัวมนุษย์เท่านั้น แต่ยังอยู่ในสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต อันเป็นธรรมชาติโดยส่วนรวม ตลอดจนอยู่ในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ด้วยเหตุนี้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็คื มนุษย์ก็ดี สัตว์ก็ดี หรือสรรพสิ่งทั้งหลายในธรรมชาติก็ล้วนมีวิญญาณดวงนี้ร่วมกัน จึงเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล และเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน

แต่ที่จริงแล้ววิญญาณสากลคือเอกภาพนั่นเอง ด้วยวิญญาณดวงใหญ่ดวงนี้รวมจิตของ
 สิ่งศักดิ์สิทธิ์และจิตของธรรมชาติเข้าด้วยกันเป็นวิญญาณสมบูรณ์แบบที่จิตวิญญาณทั้งมวลในเอกภพ
 มาประสานรวมกันเป็นวิญญาณดวงเดียวกัน ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับวิญญาณสากลนั้นเป็น
 เรื่องเร้นลับ ยากที่จะมองเห็นหรือเข้าใจได้ ผู้ที่จะเข้าใจหรือรับรู้ความสัมพันธ์อัน
 ศักดิ์สิทธิ์นี้ได้ คือ ผู้ที่เป็นคนที่มีศีลธรรม รู้จักผิดชอบชั่วดี มีจิตใจบริสุทธิ์ เพราะฉะนั้น
 เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์คิดและกระทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้องที่ควร วิญญาณมนุษย์จะรวมเข้าเป็นวิญญาณ
 ดวงเดียวกับวิญญาณสากล (Emerson. 1981 : 245 - 262)

1.1 สมณานามของวิญญาณสากล เอ็มเมอร์สันให้สมณานามวิญญาณสากลตาม
 การกึ่งที่มีต่อมวลมนุษย์ ดังนี้

1.1.1 ธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ (Great Nature) เป็นดวงจิตที่
 เป็นศูนย์รวมของธรรมชาติทั้งมวลในเอกภพ อันได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช และปรากฏการณ์
 ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ บางครั้งเรียกธรรมชาติโดยส่วนรวม (Common Nature)
 ซึ่งหมายความว่ามนุษย์ทุกคนมีธรรมชาติร่วมกัน คือวิญญาณสากลนั่นเอง ในลักษณะที่
 เป็นธรรมชาติร่วมกันนี้ มนุษย์จะไม่เผชิญชีวิตตามลำพังอย่างโดดเดี่ยว ตรงกันข้ามมนุษย์
 จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และร่วมมือร่วมใจกันต่อสู้อุปสรรคนานาประการที่ต้องเผชิญ
 (Emerson. 1981 : 251)

1.1.2 พลังศักดิ์สิทธิ์ (Great God) คือวิญญาณสากลที่อยู่ในกายมนุษย์
 เป็นพลังศักดิ์สิทธิ์ที่ก่อให้เกิดสติปัญญา รู้ชั่ว และรู้จักคิดและทำในสิ่งที่ชอบธรรม
 (Emerson. 1981 : 261)

1.1.3 วิญญาณเอกภาพ (Unity) วิญญาณสากลรวมร่างกายและจิตใจ
 ของมนุษย์ทุกคนเข้าผสมกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน วิญญาณเอกภาพบันดาลให้มนุษย์มี
 ความจริงใจต่อกันด้วยการพูดและกระทำตามความคิดจิตใจอันเป็นธรรมชาติที่แท้จริงของตน
 และช่วยคลี่คลายให้มนุษย์ยอมรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตน ในขณะเดียวกันวิญญาณเอกภาพ
 ยังแทรกซึมอยู่ในจิตใจมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีจิตใจงดงามด้วยคุณลักษณะของวิญญาณสากล และ

วิญญาณดวงนี้บันดาลพลังใจให้มนุษย์ที่จะทำความดีต่อไป (Emerson. 1981 : 246)

1.1.4 วิญญาณเอกัตตะ (One) วิญญาณสากลอันเป็นวิญญาณ โดยส่วนรวมของจิตวิญญาณทุกดวงในเอกภพจะสถิตอยู่ในกายมนุษย์ เป็นดวงวิญญาณที่ก่อให้เกิดความงามที่เป็นสากล อันเกิดจากการที่ส่วนต่าง ๆ ของวิญญาณทั้งหลายรวมตัวกันอย่างกลมกลืนจนสมบูรณ์แบบยิ่ง วิญญาณเอกัตตะนี้คือพลังอันลึกลับที่ยังให้มนุษย์มองเห็นความสำคัญของตัวเอง มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และพอใจในความเป็นอยู่ของตน เพราะตนมีวิญญาณที่สมบูรณ์แบบอยู่ในกาย นอกจากนี้วิญญาณเอกัตตะยังใช้พลังลึกลับให้มนุษย์มีจิตใจเป็นหนึ่ง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของผู้อื่น และรู้จักความคิดจิตใจที่แท้จริงของตน (Emerson. 1981 : 246 - 248)

1.1.5 วิญญาณวิจารณ์ (The Supreme Critic) วิญญาณสากลจะติชมวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตและปัจจุบัน เป็นธรรมชาติอันสำคัญยิ่งในกายมนุษย์ที่มนุษย์วางใจในการขึ้นชีวิต เพราะวิญญาณสากลเป็นวิญญาณโดยส่วนรวมของธรรมชาติทั้งหมด มนุษย์จึงไม่สามารถพิจารณาตัดสินเหตุการณ์ใด ๆ ว่าดีหรือเลว เพราะความเข้าใจในโลกและชีวิตมนุษย์นั้นมีขอบเขตจำกัดอยู่แค่สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเท่านั้น การพิจารณาตัดสินจึงอยู่ในวงแคบ สิ่งที่มนุษย์เห็นว่าชั่วอาจมีดีแฝงอยู่ และในทำนองเดียวกันสิ่งที่มนุษย์เห็นว่าดีนั้นอาจมีความชั่วแฝงอยู่ได้ ดังนั้นวิญญาณวิจารณ์จะช่วยมนุษย์พิจารณาตัดสินการกระทำต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และจะช่วยชี้แนะสิ่งที่พึงกระทำในอนาคต (Emerson. 1981 : 246 - 247)

1.1.6 วิญญาณปัญญา (Wisdom) วิญญาณสากลเป็นพลังศักดิ์สิทธิ์ในกายที่ก่อให้เกิดสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ทำให้เข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของธรรมชาติทั้งหมด (Emerson. 1981 : 246-260)

2. วิญญาณสากลกับมนุษย์

มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล และมีวิญญาณสากลสถิตอยู่ในตัว วิญญาณสากลมีส่วนช่วยเหลือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดีที่ถูกต้องควรดังนี้

2.1 วิญญาณสากลก่อให้เกิดความตื่นในใจมนุษย์

คุณลักษณะที่ตื่นที่วิญญาณสากลยังให้เกิดในใจมนุษย์ ได้แก่ คุณธรรมความดี ความมีจิตใจบริสุทธิ์ มีใจเป็นธรรม มีเมตตากรุณา มีความรักเพื่อนมนุษย์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความมุ่งหมายที่จะดำรงชีวิตในทางที่ถูกที่ควร เมื่อมนุษย์มีคุณลักษณะดังกล่าว ดวงจิตของมนุษย์จะรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับวิญญาณสากล เพราะวิญญาณสากลเป็นศูนย์รวมแห่งความตื่นทั้งปวง และในขณะที่เดียวกันมนุษย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณดวงนี้ และอยู่ในวิญญาณดวงใหญ่ดวงนี้ จึงอยู่ในวิญญาณดวงเดียวกัน และมีดวงจิตดวงใหญ่ร่วมกัน มนุษย์ที่รวมอยู่ในวิญญาณดวงนี้จะไม่วันทำความชั่วเลย (Emerson. 1981 : 250 - 251)

2.2 วิญญาณสากลช่วยพิจารณาตัดสินการดำเนินชีวิตของมนุษย์

องค์วิจารณ์หรือวิญญาณสากลจะวิพากษ์วิจารณ์ความคิดและการกระทำต่าง ๆ ด้วยความเป็นธรรม โดยการชี้ให้เห็นเหตุและผลของการกระทำนั้น ๆ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ชอบธรรมต่อไป (Emerson. 1981:246-248)

2.3 วิญญาณสากลช่วยให้มนุษย์ยอมรับความคิดจิตใจของตน

เนื่องจากมนุษย์มีองค์เอกัตตะ ซึ่งเป็นวิญญาณโดยส่วนรวมของจิตวิญญาณในเอกภพทั้งมวลและเป็นศูนย์รวมแห่งความสงบสุขและความตื่นทั้งมวลอยู่ในตน ร่างกายและจิตใจมนุษย์จึงเต็มไปด้วยคุณงามความดีอันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ดวงจิตแห่งความตื่นจะทำให้มนุษย์มองเห็นคุณค่าของความคิดจิตใจของตน และจะยอมรับธรรมชาติอันดีงามอันเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล (Emerson. 1981 : 251 - 252, 259)

2.4 วิญญาณสากลชี้แนะให้มนุษย์คิดและกระทำการใด ๆ ด้วยความเฉลียวฉลาดและถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

วิญญาณปัญญา ซึ่งเป็นพลังอันล้ำเลิศของวิญญาณสากลช่วยให้มนุษย์สามารถมองเห็นและเข้าใจธรรมชาติทุกแง่มุม ทำให้สามารถพิจารณาความคิดหรือการกระทำที่มีในอดีตและปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล และสามารถกำหนดโชคชะตาของตนได้ด้วยการตั้งใจงานในการดำรงชีวิต โดยใช้สติปัญญา เป็นเครื่องชี้แนะ เนื่องจาก

สติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล ซึ่งมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใด สติปัญญานี้จึงเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลใด จึงสามารถรับรู้และเข้าใจความยุติธรรมที่หิ่งมีในมวลมนุษย์รวมทั้ง เข้าใจความรักในเสรีภาพที่มีอยู่ในใจมนุษย์ทุกคน ความรับรู้และความเข้าใจนี้จะเป็นพลัง ผลักดันให้มนุษย์คิดและกระทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้องที่ควร และผู้ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นอัจฉริยะบุคคลนั้น คือผู้ที่มีสติปัญญาความสามารถเหนือผู้อื่นใด และเขาได้ใช้สติปัญญาของเขาคิดและปฏิบัติ อย่างถูกต้องทำนองคลองธรรม (Emerson. 1981 : 246 - 250)

2.5 วิญญาณสากลบันดาลให้มนุษย์คงความสวยงามร่วมกันชั่วนิรันดร์

เนื่องจากวิญญาณสากลเป็นดวงวิญญาณที่มีความงามอยู่ชั่วนิรันดร์ มนุษย์และธรรมชาติทั้งมวลจึงมีความงามร่วมกัน ความงามสากลนี้เกิดจากความประสม กลมกลืนอย่างสมบูรณ์แบบของธรรมชาติทั้งมวล เป็นความงามที่อยู่เหนือกาลเวลา จึง ไม่มีวันแก่เฒ่าโรยรา หรือสูญสลายไป เมื่อมนุษย์มีวิญญาณสากลอยู่ในใจ และมีจิตใจเป็น อันหนึ่งอันเดียวกับวิญญาณสากล มนุษย์จึงคงความสดชื่นแจ่มใส มีความงามร่วมกันชั่วนิรันดร์ (Emerson. 1981 : 248)

2.6 มนุษย์เรียนรู้สัจธรรมทั้งปวงจากวิญญาณสากล

มนุษย์รับรู้สัจธรรมได้ด้วยพลังจิตที่เรียกว่า "ญาณ" (Insight) ญาณนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์เชื่อฟังวิญญาณตนด้วยการประพฤติปฏิบัติตามความรู้สึกนึกคิด ของตน ที่จริงแล้วการเชื่อฟังวิญญาณตนก็คือการเชื่อฟังวิญญาณสากลนั่นเอง เพราะในจิต มนุษย์มีวิญญาณสากล และในวิญญาณสากลก็มีวิญญาณมนุษย์แฝงอยู่ เมื่อมนุษย์รับรู้สัจธรรมแล้ว ย่อมเกิดเจตจำนงที่จะนำสัจธรรมนั้นมาปฏิบัติ การปฏิบัติตามสัจธรรมนี้ เรียกว่า "การเปิดเผยสัจธรรม" (Revelation) ซึ่งทำให้มนุษย์ถือความจริงใจเป็นสิ่งสำคัญ ในการดำรงชีวิต (Emerson. 1981 : 253 - 257)

3. วิญญาณสากลกับธรรมชาติของเอกภพ

วิญญาณสากลเป็นธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในเอกภพและเป็นต้นกำเนิดของธรรมชาติที่ปรากฏ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นล้วนมีต้นเหตุจากวิญญาณสากล เพราะวิญญาณสากลรวมจิตของธรรมชาติทั้งหมดเข้าด้วยกัน ธรรมชาติจึงต่างมีดวงจิตดวงเดียวกัน และต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ปรากฏการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ จึงเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากลด้วย โดยนัยดังกล่าว ผลที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ใด ๆ ย่อมมีต้นแบบจากวิญญาณสากล และวิญญาณสากลจะแฝงอยู่ในปรากฏการณ์ที่ปรากฏ เมื่อวิญญาณสากลรวมดวงจิตมนุษย์ จิตธรรมชาติและจิตของเอกภพทั้งหมดเข้าเป็นวิญญาณดวงใหญ่ดวงเดียวกัน ดวงจิตเหล่านี้จะสามารถหยั่งรู้ความเป็นจริงของธรรมชาติร่วมกัน และจะสามารถตีความวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถชี้ให้เห็นเหตุและผลของเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ (Emerson. 1981 : 246 - 249)

วิญญาณสากลมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของเอกภพดังนี้

3.1 วิญญาณสากลก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่เป็นนิรันดร์

เนื่องจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดจากวิญญาณสากล วิญญาณดวงนี้จึงมีอำนาจเหนือปรากฏการณ์ที่ปรากฏ ถ้าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นตามธรรมชาติอันแท้จริงอันเป็นสิ่งที่วิญญาณสากลยึดถือแล้ว เหตุการณ์เหล่านั้นจะเกิดขึ้นติดต่อกันตลอดไป เป็นนิรันดร์ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าที่ใดที่ยึดมั่นวิญญาณสากลที่นั่นจะมีการกระทำเป็นนิรันดร์ และขยายขอบเขตออกไปกว้างใหญ่ไพศาลไม่มีวันสิ้นสุด เพราะวิญญาณสากลมีอยู่ทั่วไปและปรากฏในทุกที่อยู่ตลอดเวลา (Emerson. 1981 : 246 - 249)

3.2 วิญญาณสากลก่อให้เกิดสติปัญญาและเจตจำนง

วิญญาณสากลก่อให้เกิดพลังปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในสัจธรรมแห่งธรรมชาติที่ปรากฏ ความเฉลียวฉลาดนี้เกิดจากความวิवेกและความเจียบสงที่มนุษย์อยู่ตามลำพัง ภาวะที่เจียบสงไม่มีสิ่งใดรบกวนจะก่อให้เกิดสติปัญญาที่มีคุณค่ายิ่ง สติปัญญานี้จะเป็นเครื่องชี้นำเจตจำนงในการดำรงชีวิตต่อไป (Emerson. 1981 : 246 - 248)

3.3 การเปิดเผยสัจธรรม

การเปิดเผยสัจธรรมเป็นเหตุการณ์สำคัญที่สุดในธรรมชาติ เพราะเป็นปรากฏการณ์ที่มนุษย์รับรู้สัจธรรม และรวมจิตของตนเป็นดวงจิตดวงเดียวกับวิญญาณสากล หลังจากที่ได้รับรู้สัจธรรมนั้นแล้ว (Emerson. 1981 : 252 - 253)

สัจธรรมที่วิญญาณสากลเปิดเผยให้ประจักษ์มีสองประการคือ

3.3.1 ความรักและความยุติธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของวิญญาณสากล เพราะฉะนั้นสัจธรรมจะดำรงอยู่ได้ถ้าความรักและความยุติธรรมยังคงมีอยู่ในวิญญาณสากล ซึ่งเป็นอมตะ

3.3.2 อนาคตเป็นสิ่งที่อยู่ไกลและไม่ยั่งยืน เพราะเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่ปัจจุบันเป็นสิ่งที่มองเห็นได้และอยู่ใกล้ตัว และไม่มีวันสิ้นสุด เพราะปัจจุบันคือสิ่งที่มีอยู่กับตนเรื่อยไป ในขณะที่อนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ตรามิตที่มนุษย์ยึดถือความจริง มนุษย์จะมีชีวิตเป็นปัจจุบันเรื่อยไป เพราะความจริงคือสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และความจริงไม่มีวันสูญสลายไป (Emerson. 1981 : 254)

3.4 การสรรค์สร้างสิ่งแปลกใหม่

วิญญาณสากลมุ่งมั่นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยไม่พึ่งพาหรือคำนึงถึงสิ่งอื่นใด สิ่งที่วิญญาณดวงนี้รับรู้และคำนึงถึงคือวิญญาณของตน และชีวิตจิตใจอันเป็นธรรมชาติของตนเท่านั้น ธรรมชาติของสรรพสิ่งทั้งหลายย่อมต่างกัน เพราะฉะนั้นเมื่อวิญญาณสากลบันดาลให้สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นตามธรรมชาติของตน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ติดต่อกันเรื่อยไปจนชั่วนิรันดร์ (Emerson. 1981 : 250 - 251)

3.5 วิญญาณสากลอยู่เหนือกาลเวลาและระยะทาง

วิญญาณสากลไม่ถือถือกาลเวลาและระยะทางเป็นสิ่งสำคัญในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพราะการจำกัดขอบเขตเวลาและระยะทางมักเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งปวง แท้ที่จริงกาลเวลาและระยะทางไม่ใช่สิ่งสำคัญในกิจการใด ๆ เพราะในระยะเวลาสั้น ๆ อาจเกิดความคิดหรือการกระทำที่เป็นนิรันดร์มากมาย และในตนเองเดียวกัน

สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติในเวลาอันแสนสั้นอาจมีความสำคัญยิ่งจนเป็นที่จดจำรำลึกไปตราบนานเท่านานได้ (Emerson. 1981 : 248)

5. สรุปความสัมพันธ์ของมนุษย์กับวิญญาณสากลและธรรมชาติของเอกภพ

มนุษย์และธรรมชาติต่างเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล และต่างมีวิญญาณสากลอยู่ในตัว ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ความสัมพันธ์อันล้ำลึกระหว่างมนุษย์กับวิญญาณสากลและธรรมชาติของเอกภพนั้น ชี้นำให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติดังนี้

5.1 มนุษย์ควรทำตนให้มีคุณธรรม มีจิตใจบริสุทธิ์ มีใจเป็นธรรม มีเมตตา กรุณา มีความรักเพื่อนมนุษย์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความมุ่งหมายที่จะดำรงชีวิตในทางที่ถูกที่ควร ถ้ามนุษย์สามารถปฏิบัติตัวเช่นนี้ได้ ดวงวิญญาณมนุษย์จะสามารถรับรู้วิญญาณสากลและรวมเข้าเป็นวิญญาณดวงเดียวกับวิญญาณสากล (Emerson. 1981 : 250 - 258)

5.2 มนุษย์ควรดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ใฝ่สูงทะเยอทะยานเกินตัว เพื่อจะมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขสมฐานะ ด้วยวิญญาณแห่งความสงบสุข คือวิญญาณสากลนั้นจะสถิตอยู่กับผู้ที่มีชีวิตเรียบง่ายเสมอ (Emerson. 1981 : 258)

5.3 มนุษย์ควรกล้าหาญพอที่จะยอมรับความจริงและเผชิญความจริงโดยสงบ ถ้ามนุษย์ยอมรับความจริง มนุษย์จะเกิดพลังศักดิ์สิทธิ์ขึ้นจากการหยั่งรู้ธรรมชาติของตนเอง และพลังศักดิ์สิทธิ์นี้ช่วยให้มนุษย์เกิดความไว้นับถือเชื่อใจในตนเอง ในทางตรงกันข้าม ถ้ามนุษย์ขี้ขลาด ไม่กล้าเผชิญความจริง มนุษย์จะไม่มีวันได้พบพบพลังศักดิ์สิทธิ์เลย และผลที่เกิดขึ้นก็คือ มนุษย์จะขาดความไว้นับถือเชื่อใจตนเอง (Emerson. 1981:260)

5.4 มนุษย์ควรเชื่อฟังวิญญาณตนด้วยการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างอย่างตามเจตจำนงของตน ซึ่งมุ่งจะทำดีด้วยกันทุกคน เพราะต่างก็อยู่ในวิญญาณดวงเดียวกัน และต่างมีวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์นี้ร่วมกัน เพราะฉะนั้นเมื่อมนุษย์เชื่อฟังวิญญาณตนก็ย่อมเหมือนเชื่อฟังวิญญาณสากลนั่นเอง และในขณะที่เดียวกันมนุษย์จะเข้าใจและรู้จักธรรมชาติอื่น ๆ ที่อยู่รอบกาย เพราะเป็นธรรมชาติที่มีอยู่ร่วมกัน มนุษย์จะยอมรับความเป็นจริงของธรรมชาติของตนและของผู้อื่น

ด้วยการถือศีลธรรมที่ยอมรับแล้วเป็นแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิต เพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างถูกต้องตามองคลองธรรม (Emerson. 1981 : 251 - 257)

5.5 มนุษย์ควรทำจิตใจให้เงียบสงบ และหาโอกาสอยู่ตามลำพังเพื่อมีเวลานั่งคิดไตร่ตรองแสวงหาธรรมชาติที่แท้จริงของคน จิตใจที่เงียบสงบและภาวะที่เงียบสงักรอบกายจะช่วยให้มนุษย์เกิดสติปัญญา รู้จักผิดชอบชั่วดี และเกิดเจตนารมณ์ที่จะดำรงชีวิตในทางที่ถูกต้อง เพราะในความเงียบสงบนี้เองที่มนุษย์รับรู้คำชี้แนะในการดำรงชีวิตของวิญญาณสากล (Emerson. 1981 : 250, 260)

5.6 มนุษย์ควรมองเห็นคุณค่าของตัวเอง เชื่อว่าตนเองมีความดี มีความสามารถ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น และเชื่อมั่นในความดีที่มีอยู่ในตนนั้นไม่มีวันหมดสิ้น เพราะความดีเป็นธรรมชาติอันแท้จริงที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกรูปนาม (Emerson. 1981 : 259 - 260)

5.7 จงรับรู้สัจจะและยึดถือสัจจะเป็นสรณะ วิญญาณสากลจะอยู่กับผู้ถือสัจจะตลอดกาล เพราะวิญญาณสากลถือศีลธรรมเป็นสำคัญ (Emerson. 1981 : 259)

5.8 มนุษย์พึงเลิกยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีใด ๆ ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพราะการปฏิบัติตามธรรมเนียม ไม่ได้สรรค์สร้างสิ่งแปลกใหม่ให้ส่วนรวมเลย ถ้ามนุษย์ละเว้นการเอาอย่างกันได้มนุษย์จะมีพลังศักดิ์สิทธิ์อันเป็นพลังแห่งวิญญาณสากลขึ้นในกาย ทำให้สามารถคิดสรรค์สร้างสิ่งดี ๆ ขึ้นใหม่ได้ ถ้ามนุษย์มีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน ไม่หันไปสนใจอดีต พลังศักดิ์สิทธิ์นี้จะอยู่กับมนุษย์เรื่อยไป (Emerson. 1981 : 259)

5.9 มนุษย์ที่เฉลียวฉลาดจะไม่ตัดสินการกระทำของผู้ใดว่าผิดชอบชั่วดีอย่างไร แต่จะปล่อยให้ผู้นั้นพิจารณาตัดสินการกระทำของเขาเองว่าสิ่งที่เขานั้นขัดกับเจตจำนงของเขาหรือไม่ มนุษย์สามารถพิจารณาตัดสินการกระทำของตนได้ เพราะมนุษย์มีจิตใจสูงส่ง คือ มีวิญญาณสากล ซึ่งเป็นวิญญาณวิจารณ์สถิตอยู่ในใจด้วยกันทุกคน (Emerson. 1981 : 256)

สรุปแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่อง "The Over - Soul"

วิญญาณมนุษย์จะรวมเข้าเป็นวิญญานดวงเดียวกับวิญญานสากลเมื่อมนุษย์มีคุณธรรม มีจิตใจบริสุทธิ์ มีใจเป็นธรรม มีเมตตากรุณาและมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ตลอดจน มีความนอบน้อมถ่อมตนและมีความมุ่งมั่นที่จะดำรงชีวิตในทางที่ดีที่ถูกที่ควร การที่มนุษย์ มีวิญญานสากลอยู่ในกายจะทำให้มนุษย์เกิดความไว้น้ำใจเชื่อใจตนเอง เพราะมนุษย์ ยอมรับธรรมชาติของตน เชื่อมั่นในความดี ความสามารถของตนและ เชื่อฟังวิญญานตน นอกจากนี้วิญญานสากลยังชี้นำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ยึดถืออดีตเป็นแบบอย่าง แต่จะดำรงชีวิตในปัจจุบันให้ดีที่สุด โดยยึดถือสิ่งจะเป็นสำคัญ อนึ่งวิญญานสากลจะก่อให้เกิดสติปัญญาในมนุษย์ถ้ามนุษย์หันเข้าหาธรรมชาติ การมีชีวิตร่วมกับธรรมชาติจะทำให้ มนุษย์เกิดความเฉลียวฉลาด รู้จักเลือกข้อดี มีเจตนารมณ์ที่จะดำรงชีวิตอย่างถูกทำนอง คลองธรรม สามารถพิจารณาตัดสินความดีและการกระทำได้ด้วยตนเอง และรับรู้ว่ามนุษย์ ทุกคนมีจิตใจสูงส่ง มีสติปัญญาที่จะดำเนินชีวิตของตนเอง วิญญานสากลจึงเป็นดวงจิตที่ ชี้นำให้มนุษย์มองเห็นคุณค่าตัวเองและผู้อื่น ช่วยให้เห็นความสำคัญของส่วนรวม ซึ่งเป็นธรรมชาติของวิญญานสากลมากกว่าส่วนตน

สรุปแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สัน

จากเรื่อง "Self - Reliance" และ "The Over - Soul" พอจะประมวลแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สันได้ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง จึงขาดความไว้น้ำใจเชื่อใจตนเอง และปฏิบัติตนดังนี้

1.1 ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ไม่พอใจในสภาพชีวิตของตน ในปัจจุบัน

1.2 อนุโลมตามสังคม ไม่ยึดมั่นต่อความรู้สึกนึกคิดของตน ชอบ คล้อยตามความคิดและการกระทำของผู้อื่น ถือเอาความคิดความพอใจของผู้อื่นเป็นสำคัญ

1.3 ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน ยกย่องชื่อเสียงเกียรติยศ คิดว่าความดีความชั่วจะมองเห็นได้จากการกระทำ

2. วิธีการรู้จักตนเอง

2.1 ไม่มีคัมภีร์ในความคิดและการกระทำในอภิปหุใจในชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน และช่วยเหลือตนเองได้ในยามทุกข์ยาก

2.2 ไม่อนุโลมตามสังคม มีความเชื่อมั่นในความคิดสติปัญญาของตน และถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ

2.3 ถือสัจธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม โดยรู้จัก เข้าใจ และยอมรับธรรมชาติของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติของตน โดยไม่เป็นกังวลกับชื่อเสียงเกียรติยศและความดีความชั่วใด ๆ

3. ผลของการรู้จักตนเอง

3.1 มีความไวเนื้อเชื่อใจตนเอง กล้าเผชิญความจริง กล้าคิด กล้าทำตามความรู้สึกนึกคิดของตนในทางที่ถูกต้อง

3.2 มีคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

3.2.1 มีจิตใจบริสุทธิ์ มีความจริงใจกับเพื่อนมนุษย์

3.2.2 มีความรัก ความเมตตากรุณา และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์

3.2.3 มีความนอบน้อมถ่อมตน

3.3 เมื่อมนุษย์มีคุณธรรมความดี มีจิตใจบริสุทธิ์ มีความรัก ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ และมีความนอบน้อมถ่อมตนแล้ว ดวงจิตมนุษย์จะรวมเข้าเป็นดวงจิตดวงเดียวกับวิญญาณสากลและวิญญาณสากลจะรวมอยู่ในวิญญาณมนุษย์ ทำให้มนุษย์มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของธรรมชาติตน มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อนมนุษย์ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และมีวิญญาณสากลซึ่งเป็นธรรมชาติโดยส่วนรวมร่วมกัน ทำให้มนุษย์มี

ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ เพราะต่างมีส่วนของกันและกันอยู่ในกาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง
คือ เมื่อมนุษย์มีคุณธรรมความดีอยู่ในใจ มนุษย์จะละความเห็นแก่ตนและจะถือประโยชน์
ส่วนรวมเป็นสำคัญ เพราะมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติโดยส่วนรวม และมีวิญญาณ
โดยส่วนรวมคือวิญญาณสากลอยู่ในตน

ในการวิจัยครั้งนี้ จะวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath
โดยใช้แนวคิดที่สรุปไว้ข้างต้นเป็นเกณฑ์

วิเคราะห์เรื่อง The Grapes of Wrathเรื่องย่อของ The Grapes of Wrath

ทอม โจคซออาศัยคนขับรถบรรทุกเดินทางกลับบ้านในรัฐโอคลาโฮมา คนขับรถบรรทุกส่งหอมลงข้างทางใกล้ ๆ บ้าน ในขณะที่เดินทางกลับบ้านทอมพบเจม เคซี อดีตนักเทศน์ และเคซีขอร่วมทางไปบ้านทอมด้วย เมื่อไปถึงปรากฏว่าบ้านรกร้างว่างเปล่า ไม่มีคนอาศัยอยู่เลย พ่อทั้งสองคนพบเพื่อนบ้านเก่าแก่ของครอบครัวโจคคือมิวลีย์ เกรฟส์ จึงทราบว่าครอบครัวโจคย้ายไปอยู่ที่บ้านอาจอห์น น้องชายของพ่อโจค มิวลีย์เล่าว่าครอบครัวโจคและชาวไร่ชาวนาในแถบนี้ได้รับคำสั่งจากเจ้าของที่ดินให้อพยพไปจากที่นั่น เพราะพวกเขาจะนำที่ดินไปทำประโยชน์อย่างอื่น มิวลีย์เป็นผู้เช่าที่ดินคนเดียวที่ปฏิเสธไม่ยอมละทิ้งถิ่นฐานเดิมทั้ง ๆ ที่ครอบครัวของเขาได้อพยพไปแคลิฟอร์เนียแล้ว และครอบครัวโจคก็กำลังเตรียมตัวจะเดินทางไปเช่นกัน ทอมและเคซีจึงตามไปสมทบครอบครัวโจคที่บ้านอาจอห์น

ครอบครัวโจคออกเดินทางไปแคลิฟอร์เนียโดยมีเคซีขอร่วมทางไปด้วย ครอบครัวโจคประกอบด้วย ปู่ ย่า พ่อแม่ โนอาห์ ลูกชายคนโต ทอมลูกชายคนที่สองและน้อง ๆ ของทอมคือ แอล โรส ออฟ ชารอน หรือโรซาซาริน ซึ่งกำลังตั้งครรภ์ รูธี วินฟีลด์ และคอนนีสามีของโรส ออฟ ชารอน เมื่อเริ่มออกเดินทางปู่ไม่สบายและเสียชีวิตในกระโจมของครอบครัววิลสันที่มาพักแรมอยู่ก่อน ครอบครัวโจคได้จัดการฝังศพปู่เอง และออกเดินทางต่อไปโดยมีครอบครัววิลสันร่วมทางไปด้วยจนถึงเขตรัฐแคลิฟอร์เนียแล้วก็แยกทางกัน เพราะนางวิลสันสุขภาพไม่ดี เดินทางต่อไปไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันโนอาห์ก็แยกตัวจากครอบครัวไปอาศัยอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำ ในระหว่างที่เดินทางข้ามทะเลทรายเพื่อไปยังดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ของรัฐแคลิฟอร์เนียนั้น ย่าเจ็บหนักและสิ้นลมหายใจอยู่บนรถ โดยไม่มีผู้ใดรู้เห็น นอกจากแม่

หลังจากที่จัดการฝังศพย่าแล้ว ครอบครัวโจดก็เดินทางไปพักที่ค่ายชูเวอร์วิลล์ ที่ค่ายพักนี้เองที่ทอมมีโอกาสรู้จักกับชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อ ฟลอยด์ โนลส์ และได้ทราบจากฟลอยด์ ถึงความอยุติธรรมของตำรวจและนายจ้าง พอที่มีผู้รับเหมามาชักชวนคนไปทำงาน ฟลอยด์ก็ชักถามรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ได้ค่าแรงที่เป็นธรรม ทำให้ผู้รับเหมาไม่พอใจ จึงแจ้งผู้ช่วยนายอำเภอที่ไปด้วยให้จับฟลอยด์ และเกิดการต่อสู้กันขึ้น ทอมและเคซีช่วยฟลอยด์ให้หลบหนีไปได้ แต่ผู้ช่วยนายอำเภอมาจับ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึง เคซีบอกให้ทอมและแอลซึ่งอยู่ในที่เกิดเหตุด้วยหลบหนีไป ส่วนตัวเคซีเข้ามาจับตัวกับตำรวจ หลังจากตำรวจจับเคซีไปแล้ว ฟลอยด์บอกทอมและแอลว่า เจ้าหน้าที่จะมาเผาค่ายนี้แน่นอนเพราะผู้ช่วยนายอำเภอถูกทำร้าย ครอบครัวโจดจึงอพยพออกจากค่ายชูเวอร์วิลล์และไปพักที่ค่ายพักของรัฐบาลใกล้ ๆ เมืองวิกแพทช์ ส่วนคอนนี่หลบหนีไป ไม่ยอมร่วมเดินทางไปด้วยอีกต่อไป

ครอบครัวโจดพักที่ค่ายพักของรัฐบาลอย่างมีความสุขและสะดวกสบาย เพราะคนในค่ายพักนี้ดูแลจัดระเบียบปกครองกันเอง เมื่อไปถึงทอมหางานทำได้ แต่ทำอยู่เพียงห้าวันก็ไม่มีงานทำอีกต่อไป ครอบครัวโจดต้องอยู่อย่างอด ๆ อดยาก ๆ เป็นเวลาหนึ่งเดือนเต็ม ๆ ในที่สุดทุกคนก็ตัดสินใจเดินทางไปทางเหนือเพื่อหางานทำ และไปได้งานเก็บลูกพืชที่ไร่แห่งหนึ่ง ซึ่งได้ค่าแรงพอเลี้ยงครอบครัววันต่อวัน พอตกกลางคืนทอมแอบออกไปข้างนอกไร่ และได้พบกับเคซีซึ่งรวบรวมคนงานนัดหยุดงานประท้วงค่าแรงที่ไม่เป็นธรรม เคซีถูกตำรวจตีด้วยกระบองจนตายต่อหน้าทอม และทอมได้ตอบโต้ด้วยการทำร้ายตำรวจผู้นั้นจนถึงตายเช่นกัน ตัวทอมเองก็ถูกตำรวจตีศีรษะแตกที่หนีรอดกลับไปค่ายพักได้

เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ครอบครัวโจดจึงต้องย้ายที่อยู่ใหม่ คราวนี้ไปพักที่รถตู้ ส่วนทอมไปซ่อนตัวอยู่ในถ้ำ ครอบครัวโจดไปทำงานเก็บฝ้ายและมีรายได้ดีพอสมควร พอที่รู้ว่ามีเรื่องทะเลาะกับเด็ก ๆ ในค่ายพัก และเผลอพูดเรื่องทอม แม่จึงไปบอกทอมให้หนีเอาตัวรอด ทอมบอกแม่ว่าเขาจะดำเนินชีวิตตามอย่างเคซี หลังจากนั้นฝนตกหนักติดต่อกันสามวัน โรส ออฟ ชารอนคลอดลูก แต่ลูกตาย แม่ตัดสินใจพาครอบครัวไปพักที่อื่น เพื่อให้ปลอดภัยจากน้ำท่วม ที่พักใหม่ที่ได้คือโรงนา ซึ่งมีพ่อลูกสองคนอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ผู้เป็นพ่อกำลังจะอดตายเพราะอดอาหาร แม่เห็นเช่นนั้นจึงขอให้โรส ออฟ ชารอนให้ชายผู้นั้นดื่มนมจากทรวงอกของเธอเพื่อประทังชีวิต

วิเคราะห์เรื่อง The Grapes of Wrath

สไตน์เบ็คเสนอเนื้อหาของนวนิยายเรื่องนี้ออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของครอบครัวโจด และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พวกเขาประสบ และส่วนที่สองเป็นบทแทรก ซึ่งเป็นกลวิธีการประพันธ์ที่เด่นเป็นที่ยกย่องกันมาก บทแทรกนี้จะเสนอภูมิหลังทางสังคมโดยทั่ว ๆ ไป เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจการดำเนินชีวิตของพวกโจด และยังเสนอประวัติความเป็นมาของการครอบครองที่ดินในแคลิฟอร์เนีย และความเป็นมาของผู้อพยพมาสู่แคลิฟอร์เนีย ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจในสมัยนั้น (Lisco. 1979 : 731 - 732)

ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอมเมอร์สันมีปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้อย่างเด่นชัด ทศนะของสไตน์เบ็คในเรื่องนี้คือ ความรักและความเอื้ออารีต่อเพื่อนมนุษย์ เขาได้ชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าผู้อพยพจะมีความทุกข์ยากลำบากกายเพียงใด แต่พวกเขาก็ไม่เคยสิ้นน้ำใจ ตรงกันข้ามการที่พวกเขาต้องร่วมชะตากรรมเดียวกัน กลับทำให้พวกเขาเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และรักกันมากขึ้น ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้เกิดการรวมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีจิตคิดและรู้สึกอย่างเดียวกัน ดังนั้นพวกเขาจึงไม่นึกถึงตนเองและครอบครัวในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งซึ่งแยกตัวออกจากสังคม แต่ในทางกลับกันพวกเขาจะมองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของส่วนรวม และหมายส่วนรวมเป็นสำคัญ

สไตน์เบ็คได้ใช้กลวิธีการประพันธ์เสนอแนวคิดนี้สามประการคือ

1. ตัวละคร (Characters)
2. ฉากและบรรยากาศ (Setting and Atmosphere)
3. การใช้สัญลักษณ์ (Symbolism)

ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏ
ในตัวละครจากส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวโจด ส่วนการศึกษาฉากและบรรยากาศ
กับการใช้สัญลักษณ์จะศึกษาทั้งสองตอน คือ ในส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง และส่วนที่เป็นบทแทรก

ตัวละคร

ตัวละครที่สะท้อนให้เห็นปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันมีอยู่สามคนคือ
จิม เคซี (Jim Casy) ทอม โจด (Tom Joad) และแม่โจด (Ma Joad)

จิม เคซี

เคซี เคยเป็นนักเทศน์ที่มีชาวบ้านรักใคร่นับถือมากมาก่อน ต่อมาได้เลิกเทศนา
สั่งสอนผู้คน และเดินทางท่องเที่ยวไปตามป่าเขาลำเนาไพรตามลำพัง จนเกิดความรู้
ความเข้าใจในชีวิตและจิตใจของตนเอง และเกิดความตั้งใจที่จะบำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อ
เพื่อนมนุษย์ เมื่อเขาเดินทางมาพบทอม โจด และรู้ว่าครอบครัวโจดจะออกเดินทางไปยัง
แคลิฟอร์เนียเพื่อไปตั้งถิ่นฐานใหม่ จึงร่วมเดินทางไปกับครอบครัวโจดด้วย

เคซีเคยประกอบพิธีทางศาสนาให้ทอมสมัยที่ทอมยังเป็นเด็ก และเคยรู้จักกับ
ครอบครัวโจดมาก่อน บู่ ย่า และพ่อแม่ของทอมนิยมชมชอบเคซีมาก สมัยที่เขาเป็นนักเทศน์
เขาไม่เคยเรียกร้องเงินค่าตอบแทนในการประกอบพิธีทางศาสนาจากผู้หนึ่งผู้ใดเลย สิ่งที่
เขายินยอมรับจากชาวบ้านมักจะเป็นอาหารหรือเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่จำเป็นในยามขาดแคลน
เท่านั้น ที่จริงแล้วเขาเคยรับเป็นเงินอยู่ระยะหนึ่ง แต่เขาก็รู้สึกว่าเป็นเงินที่ได้มานั้น ไม่
ทำให้เขามีความสุขแต่อย่างใด จึงเลิกรับเงิน และต่อมาก็เลิกสอนศาสนา เพราะเขามี
ความรู้สึกว่าการสอนศาสนาหรือการเป็นนักเทศน์นั้นขัดกับความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของเขา
เป็นอย่างยิ่ง เขาจึงเลิกเป็นนักเทศน์ไปดำรงชีวิตเยี่ยงชาวบ้านธรรมดา และเขาพบว่า
เขามีความสุขอย่างแท้จริงในชีวิต

อุปนิสัยใจคอของเคซีมีลักษณะที่น่านับถือ เลือมิสอยู่หลายประการ คือ เขาเป็นคนช่างคิด ช่างพูด ไม่ยึดถือสิ่งใดเป็นสรณะ เป็นคนเปิดเผย มีความจริงใจ ต่อเพื่อนมนุษย์ และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่เขาพบเห็นเป็นอย่างดี ลักษณะที่เด่นชัดของ เคซีคือ เขามีความรักต่อเพื่อนมนุษย์มากจนยอมตายเพื่อส่วนรวมในที่สุด

เคซี เชื่อว่าความดีหรือความศักดิ์สิทธิ์เกิดจากความรู้สึกที่ว่าคนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรมชาติ อันได้แก่สรรพสิ่งที่อยู่รอบกายทั้งมวล เขาสอนให้ชาวบ้านละความเห็นแก่ตัว และทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวม เพื่อทำให้โลกมีเอกภาพ การที่โลกจะมีเอกภาพได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์มีศรัทธาในสัญชาตญาณแห่งความรักเพื่อนมนุษย์ มีศรัทธาในการช่วยเหลือซึ่งพากัน และมีศรัทธาในเสรีภาพในมวลมนุษย์ เขาเน้นว่าความรักที่มีต่อมวลมนุษย์ย่อมแทนที่ความรักที่มีต่อครอบครัวได้เมื่อมนุษย์มีใจถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ

ถ้าพูดถึงหน้าตาของเคซีแล้ว ไม่มีส่วนใดสวยเด่นเหมือนจิตใจเขาเลย เขามีรูปร่างยาวที่มีแต่หนังหุ้มกระดูก เส้นเอ็นและกล้ามเนื้อที่ลำคอปูยงศีรษะเอาไว้เหมือนผักกั้นเข้าชูก้านใบ ลูกตาของเขาแลดูโตและโปน มีเปลือกตาที่ดูแดงช้ำยื่นออกมาคลุมลูกตา แก้มสีน้ำตาลเป็นมันย่อง ไม่มีขนเลย ส่วนริมฝีปากหนา บอกลักษณะว่าเป็นคนมีอารมณ์ขัน หรือไม่ก็เป็นคนเจ้าเราะคะ จมูกงอเหมือนจะงอยปากนกและแข็ง ช้ำยั้งคั้งหนังเสียตึงจนสันจมูกเป็นสีขาว หน้าผากเถิกผิปกติ มีเส้นเลือดเขียวคล้ำพาดยาวไปจดขมับทั้งสองข้าง ส่วนของใบหน้าครึ่งหนึ่งอยู่เหนือนัยน์ตาขึ้นไป มีผมหงอกและแข็งพันกันยุ่งอยู่แถวหน้าผาก (Steinbeck. 1979 : 25 - 26)

การวิเคราะห์ความคิดและการกระทำของเคซี จะวิเคราะห์ช่วงชีวิตของเขาเป็นสองระยะคือ ระยะที่เป็นนักเทศน์ กับระยะที่ไม่ได้สอนศาสนาแล้ว

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในจิม เคซี

1. การไม่รู้จักตนเอง

ในระหว่างที่เป็นนักเทศน์ เคซีไม่รู้จักอุปนิสัยใจคอที่แท้จริงของตน การประพฤติปฏิบัติตนของเขายึดตามคำสั่งสอนที่มีมาแต่อดีต แม้ว่าบางครั้งจะหลุดไปจากอดีตบ้าง เขาก็ไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น ทำให้เกิดความสงสัยว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว ต่อเมื่อเขารู้จักตนเองหลังจากที่เลิกสอนศาสนาแล้ว เขาก็เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น และสามารถหาคำตอบได้ว่าสิ่งใดถูกหรือผิด หรือดีชั่วอย่างไร

1.1 ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ไม่พอใจในสภาพชีวิตของตน

ในปัจจุบัน

1.1.1 ในขณะที่เป็นนักเทศน์ เคซีไม่สามารถจะแสดงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ได้ เนื่องจากเขามีความคิดว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นบาป เป็นสิ่งไม่ดีไม่ควรที่จะพูดถึงโดยเปิดเผย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพระหรือนักเทศน์ และถ้าเกิดมีผู้ใดนำมาเล่าให้ฟัง นักเทศน์ก็จะหัวเราะเยาะหรือสบถสาบานด้วยไม้ได้ แต่เมื่อเขาไม่ได้เป็นนักเทศน์แล้ว เขาก็สามารถสบถสาบานได้ตามใจปรารถนา และเมื่อใดก็ได้ที่ปรารถนา และเขาก็คิดว่าคนเราจะรู้สึกดีขึ้นเมื่อได้สบถสาบานตามที่ต้องการ

'It' s a nice thing not bein' a preacher no more. Nobody use' ta tell stories when I was there, or if they did I couldn' laugh. An' I couldn' cuss. Now I cuss all I want, any time I want, an' it does a fella good to cuss if he wants to.

(Steinbeck. 1979 : 94)

การเป็นนักเทศน์ทำให้เคซีต้องยึดมั่นกับความคิดที่สั่งสอนกันมาแต่อดีต ไม่สามารถแสดงความคิดโดยอิสระได้ แต่เมื่อเลิกเป็นนักเทศน์ เขาก็ไม่ยึดมั่นกับความคิดในอดีตอีกต่อไป และยังทำให้ผู้อื่นกล้าแสดงความคิดเห็นกับเขาด้วย

1.1.2 ในฐานะที่เป็นนักเทศน์ เคซีควรยึดคำสอนตามพระคัมภีร์ แต่ปรากฏว่าเคซีไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งสอนนั้นได้ทุกอย่างไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งทางศาสนาถือว่า เป็นสิ่งชั่วร้าย ไม่ควรประพฤติ ทั้ง ๆ ที่เคซีรู้คำสั่งสอนนี้ดี และควรจะเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสอนนี้อย่างเคร่งครัด การกลับเป็นว่าทุกครั้งที่เคซีประกอบพิธีทางศาสนาเสร็จ เคซีจะไปหลับนอนกับเด็กสาวคนใดคนหนึ่งทุกครั้งไป หลังจากนั้นเขาก็รู้สึกตัวว่าไม่ดี และสวดมนต์อ้อนวอนเพื่อให้ตัวเองดีขึ้น แต่ไม่มีอะไรดีขึ้น พอผู้คนมาชุมนุมทำพิธีทางศาสนา จิตใจอึดอัดด้วยบุญกุศล เขาก็ทำอย่างเคย "' Done it ever time. then I'd feel bad, an' I'd pray an'pray, but it didn't do me good. Come the nex' time them an' me was full of the sperit. I'd do it again.'" (Steinbeck. 1979 : 29)

จากคำสั่งสอนที่มีมาทำให้เคซีรู้สึกไม่สบายใจ คิดว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นบาป แต่เมื่อคิดตรึกตรองแล้ว เขาก็รู้สึกว่า แม้ว่าจะรู้ว่าเป็นบาป เขาก็ต้องปฏิบัติเช่นนั้นอีก เพราะสิ่งที่เขาทำลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ผู้คนทั่ว ๆ ไปประพฤติปฏิบัติกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการหลับนอนกับเด็กสาวอาจไม่เป็นบาปก็ได้ "' Maybe it ain't a sin.Maybe it' s just the way folks is.'" (Steinbeck. 1979 : 31)

จะเห็นได้ว่าคำสอนที่มีมาแต่อดีตในพระคัมภีร์นั้นขัดกับธรรมชาติมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถปฏิบัติได้ แม้เคซีเองก็ต้องปฏิบัติตัวค้านกับคำสั่งสอนทั้ง ๆ ที่เป็นนักเทศน์ ซึ่งควรจะเป็นผู้ชี้แนะและปฏิบัติตามคำสอนนี้

1.1.3 ในการเทศนาสั่งสอน เคซีใช้ถ้อยคำธรรมดา บางครั้งอาจจะฟังดูหยาบคายไปบ้าง แต่คำเหล่านี้เป็นคำพูดที่ชาวบ้านใช้กันจนเคยชิน ไม่เป็นการหยาบคายสำหรับพวกเขาแต่ประการใด เขาพูดกับทอมว่า "' Maybe you wonder about me using bad words. Well, they ain't bad to me no more. They're jus' words folks use, an' they don't mean nothing bad with' em.'" (Steinbeck. 1979 : 32)

เคซี่ละธรรมเนียมในการเทศนาแบบเก่าที่ใช้ภาษาสุภาพ มาเป็นภาษาที่ชาวบ้านใช้กัน เพราะเป็นภาษาที่พวกเขาคุ้นเคยและฟังแล้วเข้าใจ ที่เคซี่ไม่ทำตามธรรมเนียมเพราะตัวเขาเคยชินกับคำพูดเหล่านั้นอยู่แล้ว ในตอนนั้นเขายังไม่เข้าใจว่า การที่เขาไม่ยึดถืออดีต เป็นเพราะเขาต้องการทำตนให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตปัจจุบันนั่นเอง

1.2 การโอนโลมตามสังคม

ในระหว่างที่เป็นนักเทศน์ เคซี่ต้องปฏิบัติตามความต้องการของสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านก็ไม่มีจิตใจศรัทธาพระเจ้ามากนัก และที่ยิ่งไปกว่านั้นคือเรื่องทางพระทางเจ้าไม่ได้มีอยู่ในใจเคซี่เลย แต่บางครั้งเมื่อจำเป็นเขาก็จำต้องสวมนต์ให้พรแก่พวกชาวบ้าน เวลาที่เขาทำอาหารไปทำบุญ ตามที่พวกเขาปรารถนา ทั้ง ๆ ที่เคซี่ไม่มีใจให้กับเรื่องนี้เลย

'I ain't preachin' no more much. The sperit ain't in the people much no more; and worse'n that, the sperit ain't in me no more.

'Course now an' again the sperit gets movin' an' I rip out a meetin', or when folks sets out food I give 'em a grace, but my heart ain't in it. I on'y do it 'cause they expect it.'

(Steinbeck. 1979 : 27)

เคซี่เห็นว่าการให้ศีลให้พรตามที่มนุษย์ต้องการนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เขาไม่ต้องการให้พรใคร ๆ โดยที่ใจเขาไม่เห็นด้วย สิ่งที่เขาปฏิบัตินั้นเป็นเพราะความต้องการของสังคม เขาจึงยุติชีวิตการเป็นนักบวชเพราะไม่ต้องการปฏิบัติตามสังคม เนื่องจากการกระทำนั้นขัดกับความคิติดิจใจของเขา

1.3 ชื่อเสียงเกียรติยศ

ก่อนที่เคซี่จะยุติชีวิตการเป็นนักเทศน์นั้น มีอยู่ระยะหนึ่งที่เขาได้รับการยกย่องนับถือมาก มีผู้คนไปฟังเขาเทศน์ถึงคันละห้าร้อยคนทุกคืน และการเทศน์ของเขาเป็นการเทศน์ที่ไม่เรียกร้องเงินทองจากชาวบ้านเลย เขารับแต่อาหารหรือเสื้อผ้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเท่านั้น แม้ว่าในระยะที่มีคนไปฟังเทศน์มาก ๆ คนเหล่านั้นจะบริจาคเงินให้เขาครั้งละสิบถึงยี่สิบเหรียญ ก็ไม่ทำให้เขาเป็นสุขได้ เขาจึงเลิกเทศน์เสียและเขาก็มีความสุขไปชั่วขณะ

' I took somepin to eat,' said Casy. 'I took a pair a pants when mine was wore out, an' a ol' pair a shoes when I was walkin' through to the groun', but it wasn't like when I had the tent. Some days there I'd take in ten or twenty dollars. Wasn't happy that-a-way, so I give her up, an' for a time I was happy. '

(Steinbeck. 1979 : 76)

ชื่อเสียงเกียรติยศในฐานะเป็นนักเทศน์ไม่ได้ทำให้เคซี่มีความสุข เพราะสิ่งที่เขาเทศนาสั่งสอนหรือการปฏิบัติตัวของเขาไม่ตรงกับความคิดจิตใจอันแท้จริงของเขา เขาจึงสละชื่อเสียงเกียรติยศ และไปดำรงชีวิตตามธรรมชาติของตน

2. วิธีรู้จักตนเองของเคซี่

เคซี่ตัดสินใจเลิกสอนศาสนา และออกท่องเที่ยวไปตามป่าเขาลำเนาไพร เพื่อทำจิตใจให้สงบ และได้ใช้ความคิดพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่เขายังหาคำตอบไม่ได้ เขาเปรียบเทียบการกระทำครั้งนี้ว่าคล้ายกับพระเยซูเจ้าทรงออกไปแสวงหาความคิดตามแบบของพระองค์ให้พ้นจากความสับสนยุ่งยาก "' I been in the hills, thinkin', almost you might say like Jesus went into the wilderness to think his way out of a mess of troubles.'" (Steinbeck. 1979 : 109)

การมีโอกาสน้อยตามลำพังในที่สงบเงียบทำให้เคซีรู้จักและเข้าใจธรรมชาติ
ของตนและสิ่งที่อยู่รอบกาย ทำให้รู้ถึงสัจธรรมของชีวิต

อย่างไรก็ตามเขาก็ก้าวว่าเขาไม่ได้มีจิตใจสูงส่งเหมือนพระองค์ ที่เขาบอก
ว่า มีส่วนคล้ายกับพระองค์คือ รู้สึกเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและรู้สึกสับสนเหมือนพระองค์ กับได้
ออกเดินทางไปตามลำเขาลำเนาไพรแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีที่พักอาศัยเหมือนพระองค์ท่าน
เท่านั้นเอง "' I ain't sayin' I'm like Jesus,' the preacher went on.
But I got tired like him, an' I got mixed up like him, an' I went
into the wilderness like him, without no campin' stuff.'" (Steinbeck. 1979 : 110)

2.1 ไม่มีคัมภีร์ในความคิดและการกระทำในอดีต พอใจในชีวิตและความเป็นอยู่
ในปัจจุบันของตนและช่วยเหลือตนเองได้ในยามทุกข์ยาก

2.1.1 ในระหว่างที่เคซีเป็นนักเทศน์ เขาไม่สามารถหาคำตอบ
ได้ว่าอะไรคือความดี และอะไรคือความชั่ว และการทำบาปซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดหลักคำสอน
หรือข้อห้ามในศาสนานั้นเป็นความชั่วหรือไม่

ที่เคซีเกิดความไม่แน่ใจในความดีความชั่วนั้นก็เพราะหลังจาก
ที่เขาประกอบพิธีทางศาสนาแล้ว มักจะมีเด็กสาวไปหลับนอนกับเขาเป็นประจำ และไม่
เพียงแต่ออกไปหลับนอนกับนักเทศน์เท่านั้น เด็กสาวพวกนั้นยังพอใจที่จะหลับนอนกับชายอื่น
ที่ได้ทำบุญทำกุศลแล้วเช่นกัน ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นการผิดหลักคำสอนทางศาสนา แต่
เหตุใดผู้คนจึงประพฤติกัน เคซีพบว่ายิ่งเด็กสาวเชื่อถือพระเจ้ามากเท่าใด เด็กสาวเหล่านั้น
ก็ยิ่งพอใจจะไปหลับนอนกับผู้ชายมากเท่านั้น เคซีจึงเกิดความสงสัยไม่แน่ใจว่า การมี
เพศสัมพันธ์นั้นเป็นบาปจริงหรือไม่ ตัวเขาเองก็ไม่สบายใจทุกครั้งที่ออกไปกับเด็กสาวพวกนี้
และตั้งใจว่าคราวต่อไปจะไม่ทำเช่นนั้นอีก แต่เมื่อถึงเวลาเขาก็ออกไปอีกทุกครั้งไป และ
ก็ไม่สบายใจทุกครั้งไป จนต้องถามตัวเองว่าไม่สบายใจเรื่องการมีเพศสัมพันธ์หรือ ซึ่งเขาก็
ตอบตัวเองได้ว่าไม่ใช่ สิ่งที่ทำให้เขาไม่สบายใจคือ ความคิดที่ว่าเรื่องนี้เป็นบาป เพราะเขา
คิดว่ามันไม่น่าจะเป็น สิ่งนี้เป็นธรรมชาติของมนุษย์มากกว่า และดูเหมือนว่ามนุษย์จะได้ลงโทษ
ตัวเองไปในเรื่องนี้โดยเปล่าประโยชน์แท้ ๆ

' I says to myself, 'What's gnawin' you ?

Is it the screwin' ?' An'I says, 'No, it's the sin. ...

Maybe it aint a sin. Maybe it 's just the way folk is. Maybe we
been whippin'the hell out of ourselves for nothin'.'

(Steinbeck. 1979 : 31)

หลังจากที่เคซีเลิกสอนศาสนา เขาก็เดินทางไปตามป่าเขาลำเนาไพร เพื่อหา
คำตอบให้กับตัวเอง และในที่สุดเขาก็เกิดความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับความดีความชั่ว ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีบาปด้วยกันทั้งนั้น "' Ever' body got sins.'"

(Steinbeck. 1979 : 306)

2. มนุษย์เป็นผู้ก่อบาปขึ้นมาเองตั้งแต่กำเนิด "' A fella builds his own
sins right up from the ground.'" (Steinbeck. 1979 : 306)

3. มนุษย์ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่เรียกว่าบาปนั้นคืออะไร "' A sin is somepin'
you ain't sure about.'" (Steinbeck. 1979 : 306)

4. ไม่มีสิ่งใดที่เป็นความชั่วและไม่สิ่งใดที่เป็นความดี มีแต่สิ่งที่เป็นการกระทำ
ของมนุษย์เท่านั้น ที่จริงความดีความชั่วต่างเป็นส่วนของมันและกัน และมีศูนย์กลางเดียวกัน
บางครั้งมนุษย์ก็ทำดี และบางครั้งกลับทำชั่ว แต่ที่เรียกกันว่าดีหรือชั่วนั้น มนุษย์เป็นผู้เรียกขาน
กันเองทั้งสิ้น

' There ain't no sin and there ain't no virtue. There's just
stuff people do. It's all part of the same thing. And some of
the things folk do is nice, and some ain't nice but that's
as far as any man got a right to say.' (Steinbeck. 1979 : 32)

จากแนวคิดนี้ เคซีจึงมองเห็นแนวทางที่จะดำรงชีวิตต่อไปว่าเขาไม่ควรเป็นกังวล กับความคิดความเชื่อให้มากนัก เพราะที่เชื่อเป็นสิ่งที่มียู่คู่กัน การกระทำใด ๆ จะถือว่าดี หรือเลวนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การพิจารณาตัดสินของแต่ละคน ความคิดในสิ่งที่อาจจะ เป็นความเชื่อ ในอีกที่หนึ่งได้ เขาจึงเชื่อมั่นว่าเขาจะทำในสิ่งที่เขาเห็นว่าถูกต้อง ไม่ยึดมั่นในความคิด และการกระทำในอดีตอีกต่อไป

2.1.2 ในตอนที่เคซีไปท่องเที่ยวตามป่าเขาลำเนาไพรนั้น เขาเฝ้า ถามตัวเองว่าเขารักพระเยซูเจ้าหรือไม่...รชานั่งคิดตรึกตรองเป็นเวลานาน และในที่สุด เขาก็ได้คำตอบว่าแท้จริงแล้วเขาไม่ได้รักพระเยซูเจ้าเลย เพราะเขาไม่รู้จักตัวคนที่ แท้จริงของพระองค์ท่าน แม้ว่าจะรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับพระองค์ท่านมากมายเพียงใด ก็ตามผู้ที่เขารักคือผู้ที่เขาพบเห็นทั่ว ๆ ไปนั่นเอง "'An' I says, 'Don't you love Jesus ?' Well, I thought an' thought, an' finally I says, 'No, I don't know nobody name' Jesus. I know a bunch of stories, but I only love people.'" (Steinbeck. 1979 : 32)

เคซีรักผู้คน เพราะต่างเป็นมนุษย์ด้วยกัน เขาคิดว่าเขา ควรจะรักคนที่เขารู้จัก และรักคนที่พบเห็นกันอยู่ทุกวันมากกว่าจะไปรักพระเยซูเจ้า ซึ่ง เขาไม่รู้จักพระองค์เลย แสดงว่าเคซีมีความพอใจในชีวิต และความเป็นอยู่ปัจจุบันของ ตนนั่นเอง

2.2 ไม่อนุโลมตามสังคม มีความเชื่อมั่นในความคิดสติปัญญาของตน และถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ

2.2.1 เมื่ออาจอนซึ่งเป็นอาของทอมบอกเคซีว่าเขารู้สึกว่ เขาฆ่าโซครายมาสู่ครอบครัวโจด จึงอยากจะแยกตัวไปอยู่ตามลำพัง เคซีจึงบอก อาจอนว่า คนเราย่อมทำสิ่งใดที่ตนพอใจได้ทั้งนั้น ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นมาบอกหรือ ชี้แนะ เคซีเองก็ไม่ต้องการแนะนำใคร สิ่งเดียวที่เขาสนใจในโลกนี้ก็คือ เชื่อว่าไม่มีใคร มิสทึร์จะยุ่งเกี่ยวกับชีวิตของผู้อื่น คนเราควรทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยตนเอง คนอื่นอาจช่วยได้บ้าง

แต่จะไปบอกให้เขาทำอะไรนั้นย่อมไม่ได้

'A man got to do what he got to do. I can't tell you...

On'y one thing in this world I'm sure of an' that's I'm
sure nobody got a right to mess with a fella's life. He got
to do it all hisself. Help him maybe, but not tell him what
to do.' (Steinbeck. 1979 : 306)

2.2.2 ตอนที่ปู่กำลังจะตาย ย่าขอให้เคซีสวดมนต์ให้ เคซีปฏิเสธ
เพราะเขารู้ว่าถึงสวดมนต์ก็ไม่มีประโยชน์ใด เขาไม่รู้จะสวดมนต์เพื่อ
จากใคร "'I can't I don't know what to pray
pray to.'" (Steinbeck. 1979 : 187)

เคซีเห็นว่าคนทุกคนต่างมีวิถีชีวิตของตนเอง
เขาจึงแนะว่าไม่ควรไปสั่งสอนใครหรือนำผู้ใดให้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่แค่
รู้จักธรรมชาติของเขา สอนให้เขาเข้าใจและยอมรับสภาพปัจจุบันของเขา เพื่อ
เกิดความมั่นใจในตนเอง

2.3 ถือศีลธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม โดยรู้จัก เข้าใจ และยอมรับ
ธรรมชาติของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติของตน โดยไม่เป็นกังวล
กับชื่อเสียงเกียรติยศ และความดีความชั่วใด ๆ

2.3.1 เมื่อมีคนเล่าให้เคซีฟังว่า นักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งมีที่ดิน
อยู่ในแคลิฟอร์เนียถึงสองล้านห้าแสนไร่ แต่กลับตายตลอดเวลา เคซีอธิบายว่าที่ชายคนนี้
กลับตายเพราะเขาเป็นคนเห็นแก่ตัว ไร้ไหว้ อายุมาก และเคยผิดหวังมาก่อน เพราะ
จิตใจของเขาคิดว่าตัวเองยากจน และตราบติดที่เขาคิดว่าตัวเองจน ตราบนั้นที่ดินเป็น
ล้าน ๆ ไร่ก็ไม่อาจทำให้เขารู้สึกตัวว่ารวยเลย และเขาอาจจะผิดหวังที่จะทำอย่างไรก็
ไม่อาจทำให้ตนเองรู้สึกว่ารวยขึ้นมาได้ คือไม่รวยเท่านางวิลสันตอนที่ยกกระโถมให้
นอนตายด้วยซ้ำไป

'If he needs a million acres to make him feel rich, seems to me he needs it 'cause he feels awful poor inside hisself, and if he's poor in hisself, there ain't no million acres gonna make him feel rich, an' maybe he's disappointed that nothin' he can do 'll make him feel rich - not rich like Mis' Wilson was when she give her tent when grampa died.'

(Steinbeck. 1979 : 282)

เคซีให้ความสำคัญในสิ่งที่คน "เป็น" มากกว่าสิ่งที่คน "มี" เขาเห็นว่าคนที่มองเห็นคุณสมบัติภายนอกสำคัญก็มักจะตั้งหน้ารวบรวมทรัพย์สินสมบัติที่เป็นสิ่งนอกกายมาครอบครอง ซึ่งจะไม่มันเพียงพอ ถ้าคนนั้นมีคุณธรรมความดีอยู่ในใจ คนนั้นจะเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว จะไม่ตั้งหน้ารวบรวมทรัพย์สินสมบัติโดยไม่รู้จักพอ และจะไม่กลัวตายเพราะห่วงทรัพย์สินสมบัติ เพราะฉะนั้นเมื่อเทียบชายเจ้าของที่ดินมหาศาลกับนางวิลสัน ซึ่งมีกระโจมเพียงหลังเดียวแล้ว นางวิลสันกลับร่ำรวยมากกว่า เพราะนางมีน้ำใจเปี่ยมล้น ไม่เห็นแก่ตัว ส่วนคนที่มีดินมากมายกลับยากจนน้ำใจ เพราะตัวเองไม่รู้ว่าจะทำอะไร จึงได้แต่หาทรัพย์สินสมบัติมากมาย จึงไม่อาจเป็นคนร่ำรวยที่แท้จริง คือร่ำรวยน้ำใจ ไม่เห็นแก่ได้

2.3.2 เคซีและคนในครอบครัวโจดถือความดีความถูกต้องเป็นหลัก และถือว่าส่วนรวมจะต้องสำคัญกว่าส่วนตนเสมอ เมื่อทุกคนในครอบครัวโจดยอมรับ เคซีให้ร่วมเดินทางไปด้วย ย่อมแสดงให้เห็นความใจกว้าง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความรักเพื่อนมนุษย์ของพวกเขา และขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นว่าเคซียอมรับความชอบธรรมที่ทุกคนในครอบครัวมีอำนาจในการตัดสินใจในการรับเขาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

" He knew the government of families, and he knew he had been taken into the family." (Steinbeck. 1979 : 140)

เคซีทำสิ่งที่ชอบธรรมด้วยการปฏิบัติตามธรรมชาติของตนเอง คือถือส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตน ดังนั้นแม้ว่าคนใดคนหนึ่งในกลุ่มคนนี้จะรับเขาเดินทางไปด้วย เขาก็ไม่อาจรับน้ำใจนี้ได้ จนกว่าคนทั้งกลุ่มจะยอมรับเขาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และยินยอมพร้อมใจกันให้เขาร่วมเดินทางไปด้วย

2.3.3 เคซีถูกจำคุกฐานทำร้ายผู้ช่วยนายอำเภอ เมื่อเขาช่วยพลอยคี่ผู้พหุด้วยกันให้พ้นจากการถูกจับกุมเพราะถูกกล่าวหาว่าต่อต้านเจ้าหน้าที่ พอออกจากคุกเคซีก็ไปรวมกลุ่มกับพวกพหุ ด้วยการช่วยคนยากจนเหล่านั้นให้ได้รับความเป็นธรรมในการทำงาน เมื่อเขาเห็นว่าพวกนายทุนจ่ายค่าแรงให้คนงาน ซึ่งเป็นผู้พหุทั้งนั้นในราคาที่ต่ำจนเกินกว่าจะยังชีพได้ คือเดิมเจ้าของไร่ประกาศว่าจะจ่ายค่าแรงในการเก็บลูกพีชลดลงห้าเซ็นต์ แต่พอมีคนไปสมัครทำงานมาก ๆ เจ้าของไร่กลับบอกว่าจะจ่ายลดลงสองเซ็นต์ครึ่ง ซึ่งเป็นรายได้ที่ต่ำมาก ถึงจะทำงานทั้งวันก็ไม่สามารถจะเลี้ยงคนในกลุ่ม หรือแม้แต่จะเลี้ยงคนเพียงคนเดียวได้ เคซีเห็นว่าการกระทำเช่นนี้ไม่เป็นธรรมต่อคนยากจน จึงรวมพวกคนงานนัดหยุดงาน เพื่อเรียกร้องขอค่าแรงเพิ่มเป็นห้าเซ็นต์ตามที่ได้แจ้งไว้แต่แรก เพื่อช่วยให้ผู้คนพ้นจากความอดอยาก หิวโหย เพราะรายได้ไม่พอยังชีพ เคซีต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมอย่างอดทน ไม่หือถอย แม้ว่าจะถูกตำรวจจับไล่และทุบตีจนตายในที่สุด

'We come to work there. They says it's gonna be fi' cents. They was a hell of a lot of us. We got there an' they says they're payin' two an' a half cents. A fella can't even eat on that, an' if he got kids- So we says we won't take it. So they druv us off. An' all the cops in the worl' come down on us.' (Steinbeck. 1979 : 522)

... The heavy man swung with the pick handle. Casy dodged down into the swing. The heavy club crashed into the side of his head with a dull crunch of bone, and Casy fell sideways out of the light. (Steinbeck. 1979 : 527)

เขษ็ถือความคึ ความถูกต้องและถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ เมื่อเขาเห็นว่า คนยากจนโดยส่วนรวมไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกนายจ้างกดค่าแรงอย่างไ้มนุษย์ธรรม และไม่ปฏิบัติตามสัญญา เขาก็ทำการต่อสู้อย่างสงบเพื่อความเป็นธรรมและยอมรับการขับไล่ หุบตีจนตัวตาย หัง ๆ ที่ตัวเขาไม่มีครอบครัวจะต้องเลี้ยงดูหังวโยเลย เขาทำเพื่อ ผลประโยชน์ของครอบครัวมนุษย์คือครอบครัวโดยส่วนรวมนั่นเอง เขายอมเสียสละชีวิต ของเขาเพื่อสิ่งทีชอบธรรมอย่างแท้จริง

3. ผลจากการไว้เนื้อเชื่อใจตนเอง

3.1 การมีความรัก ความเมตตากรุณา และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ เพื่อนมนุษย์

3.1.1 สิ่งทีเขษ็นับถือเหนือสิ่งอื่นใดคือความรัก เขษ็มีความรัก ต่อเพื่อนมนุษย์อย่างยิ่ง เขากล่าวว่าสิ่งทีเขาคำนึงถึงตลอดเวลาในชีวิตของเขา และ เขาเห็นว่าศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง คือ ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ความรักของเขามีมากจนแทบจะระเบิด ออกมา เขาจึงได้พร่ำสอนผู้คน เพราะเขาคิดว่าสิ่งนี้จะทำให้คนมีความสุขได้

'What's this call, this sperit ? 'An' I says, 'It's love.

I love people so much I'm fit to bust, sometimes. '....,

an'I want to make 'em happy, so I been preachin' somepin

I thought would make 'em happy. ' (Steinbeck. 1979 : 32)

เมื่อเขษ็รู้จักตนเอง เขาก็รู้จักความสัมพันธ์ของตัวเขา กับเพื่อนมนุษย์ รู้ว่ามนุษย์ทุกคนต่างเป็นส่วนของกันและกัน จึงควรรักใคร่กัน เพราะการ มีน้ำใจผูกพันรักใคร่กัน ทำให้คนมีความสุข

3.1.2 เมื่อมิวลีย์เล่าให้ฟังถึงความยากลำบากของชาวบ้านที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานใหม่ เคซีรู้สึกเป็นทุกข์ร้อน และห่วงใยชาวบ้านมาก เขามีความรู้สึกว่าพวกนั้นคงต้องการความช่วยเหลือ ชาวบ้านเหล่านี้ควรจะต้องมีชีวิตอยู่ให้ได้ก่อนที่จะต้องตาย เขาจึงรู้สึกว่า จะต้องไปเยี่ยมชาวบ้านพวกนี้ให้ได้ "' I got a feelin' I got to see them....They gonna need help. They got to live before they can afford to die.'" (Steinbeck. 1979 : 71)

เคซีปรารถนาที่จะร่วมทุกข์สุขกับเพื่อนมนุษย์ผู้ยากไร้ด้วยความมีน้ำใจเมตตากรุณาของเขา ก่อนที่เขาจะตัดสินใจเช่นนี้ เขาได้รู้จักความลึกลับใจอันแท้จริงของเขา จนเกิดความไว้วางใจในตนเองแล้ว

3.2 การที่มนุษย์รวมจิตเป็นวิญญาณดวงใหญ่

3.2.1 เคซีเห็นว่าความรักที่มนุษย์มีต่อกันเป็นดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ เป็นจิตใจอันสูงส่งของมนุษย์ เป็นการรวมหัวใจทั้งหมดเข้าด้วยกัน บางทีมนุษย์ทั้งมวลอาจมีวิญญาณดวงใหญ่ดวงเดียวกัน และทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณนั้นก็ได้ เมื่อเขาคิดอย่างนี้ เขารู้ซึ่งชั้นในทันทีทันใดว่า วิญญาณดวงใหญ่นั้นเป็นสิ่งที่จะมีอยู่จริง และเขายังคงมีความเชื่ออยู่ตลอดเวลา

' I figgered, 'maybe it's all men an' all women we love; maybe that's the Holy Sperit - the human sperit - the whole shebang. Maybe all men got one big soul ever' body's a part of.'
Now I sat there thinkin' it, an' all of a suddent --
I knew it. I knew it so deep down that it was true, and I still know it.' (Steinbeck. 1979 : 32 - 33)

ผู้ที่มีความรักจะมองเห็นสัจจะของชีวิต ญาณดวงใหญ่
ที่เป็นญาณโดยส่วนรวมของมนุษย์ ก็คือญาณสากลนั่นเอง ญาณดวงนี้ตกลงมาให้
มนุษย์ซึ่งต่างมีญาณดวงนี้ร่วมกัน มีความรักต่อกัน

3.2.2 ในระหว่างที่ห้องเพี้ยอยู่ตามลำพังนั้น เคซีเกิดความรู้สึก
ว่าตัวเขาและขุนเขาทั้งหลายเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ไม่มีวันแยกจากกันได้ เขา
กล่าวว่า ตัวเขากับป่าเขาลำเนาไพรต่างรวมอยู่ในสิ่งหนึ่งร่วมกันและสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์
ยิ่ง "' There was the hills, an' there was me, an' we wasn't
separate no more. We was one thing, an' that one thing was holy.'"
(Steinbeck. 1979 : 110)

เคซีเข้าใจในความสัมพันธ์ของเขากับญาณสากลว่า
ตัวเขากับธรรมชาติทั้งมวลเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และอยู่ในดวงจิตดวงใหญ่ร่วมกันคือ
ญาณสากลอันศักดิ์สิทธิ์นั่นเอง

เมื่อเคซีเกิดความไว้น้ำใจในตน มีน้ำใจเปี่ยมล้น
ด้วยความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์แล้ว เคซีตกลงใจขอร่วมเดินทางไปยังแคลิฟอร์เนีย
กับครอบครัวโจค และเมื่อชาวบ้านทั้งหลายออกเดินทาง เขาก็พร้อมที่จะไปทุกหนทุกแห่ง
กับชาวบ้านเหล่านั้น เขาบอกครอบครัวโจคว่า "' I'm goin' with you. An'
when you folks are on the road, I'm gonna be with them.'"
(Steinbeck. 1979 : 77)

การที่เคซีเดินทางร่วมไปกับครอบครัวโจค และไปกับ
ชาวบ้านทั้งหลายแสดงว่า เขาพร้อมที่จะเผชิญชีวิตร่วมกับคนเหล่านี้ เป็นการรวมจิตใจ
ของคนทั้งหลายเข้าด้วยกัน

ตลอดการเดินทางเคซีได้ยินเรื่องความทุกข์ยากต่าง ๆ
ของคนยากจนและ เขาเข้าใจความรู้สึกของคนเหล่านั้นที่พยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด
เขารับฟังและรับรู้ความรู้สึกของคนเหล่านั้นและเกิดความรู้สึกร่วมทุกข์ร่วมสุขไปด้วย

'Listen all the time. That's why I been thinkin'.

Listen to people a-talkin', an' purty soon I hear the
way folks are feelin'. Goin' on all the time.

I hear 'em an' feel 'em; an' they're beating their wings
like a bird in a arctic.' (Steinbeck. 1979 : 340)

สรุปปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในจิม เคซี่

ในระหว่างที่เป็นนักเทศน์เขาไม่รู้จักธรรมชาติของตนเอง จึงยึดถือคติค
อนูโลมตามสังคม และเข้าใจว่าคิจะมองเห็นได้จากการกระทำ ครั้นปฏิบัติเช่นนั้น
นาน ๆ เขาก็มีความรู้สึกว่าการกระทำเช่นนั้นไม่มีความสุขแก่เขาอย่างแท้จริง และ
เกิดความสงสัยใคร่รู้ว่า สิ่งที่เขาประพฤติปฏิบัติไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่ถูกหรือไม่เพียงไร
จึงเลิกเทศนาสั่งสอนผู้คนและเดินทางท่องเที่ยวไปตามป่าเขาลำเนาไพรตามลำพัง เพื่อ
ทำจิตใจให้สงบจะได้พิจารณาไตร่ตรองถึงความคิดและการกระทำของตน จนในที่สุด
เคซี่ก็รู้จักและเข้าใจตัวตนที่แท้จริงของเขา รู้ว่าธรรมชาติของเขาเป็นคนรักเพื่อนมนุษย์
และเขาต้องการออกไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ในขณะเดียวกัน
เขาก็เกิดความไว้น้อยใจในตน เกิดความรับรู้ด้วยสัญชาตญาณว่าตัวเขากับธรรมชาติ
รอบกายมีจิตวิญญาณอยู่ในวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ดวงใหญ่ร่วมกัน และตัวเขากับธรรมชาติรอบกาย
ต่างเป็นส่วนของกันและกัน ด้วยเหตุนี้มนุษย์ทุกคนจึงต่างมีวิญญาณดวงนี้ร่วมกัน และเป็น
ส่วนของกันและกันเช่นกัน เมื่อเคซี่เข้าใจธรรมชาติของเขาและความสัมพันธ์ของเขากับ
เพื่อนมนุษย์เช่นนั้นแล้ว เขาก็เข้าใจว่าการที่เขาทำสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองไม่เข้าใจและ
ไม่สบายใจนั้นเป็นเพราะเขารักเพื่อนมนุษย์นั่นเอง เขาจึงได้ทำตามใจผู้คน แต่เมื่อ
เขารู้จักตนเองดีแล้ว เขาก็ใคร่ที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ในทางที่ดี
ที่ถูก ที่ควร โดยที่การกระทำนั้นไม่ขัดกับธรรมชาติของเขาแต่อย่างใด และด้วยความรัก
ความเมตตาที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ เคซี่ได้ต่อสู้โดยสงบเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ชอบธรรม

โดยรวมมือกับคนงานนักหยุดงานเพื่อขอความเป็นธรรมในการรับค่าแรงที่ต่ำเกินกว่าจะ
ยังชีพได้ จนตัวเขาเองถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายจนเสียชีวิตในที่สุด

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็ดเมอร์สันที่ปรากฏในทอม โจค

ทอมเป็นลูกคนที่สองของครอบครัวโจค อายุประมาณ 30 ปี ตาสีน้ำตาลเข้ม
โหนกแก้มสูงและกว้าง ข้างแก้มมีร่องเป็นแนวลึกพาตกลงไปยังข้างปาก พันธุ์
ริมฝีปากบนยื่นมาปิดฟันที่ยื่นออกมาขึ้น มือแข็ง นิ้วมือนิ้วกว้าง เล็บหนา มือด้านเป็นมัน
ลักษณะทำงานหนักมามาก (Steinbeck. 1979 : 9) ทอมถูกตัดสินจำคุกเจ็ดปี
ฐานฆ่าคนตาย แต่เมื่ออยู่ได้สี่ปีก็พ้นโทษแต่ทางการให้ทำทัณฑ์บนไว้ก่อน โดยห้ามกระทำ
ความผิดใด ๆ และห้ามเดินทางออกนอกรัฐโอคลาโฮมา ในระหว่างที่เดินทางกลับบ้าน
ทอมพบกับจิม เคชี่อดีตนักเทศน์ ซึ่งเคยทำพิธีทางศาสนาให้ทอมสมัยเมื่อยังเป็นเด็ก
เคชี่จึงร่วมเดินทางไปกับทอมด้วย เมื่อไปถึงบ้าน ทอมก็พบว่าพ่อแม่กำลังจะอพยพ
ครอบครัวไปแคลิฟอร์เนีย เพราะถูกเจ้าของที่ดินขับไล่ จึงฝ่าฝืนทัณฑ์บนเดินทางไป
กับครอบครัว โดยมีเคชี่ขอร่วมทางไปด้วย เมื่อไปถึงแคลิฟอร์เนียแล้ว ทอมเห็นสภาพ
ของผู้อพยพที่ต้องอดอยากยากแค้นและเข้ายังต้องเผชิญกับความเอารัดเอาเปรียบของ
นายทุน ตลอดจนความอยุติธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่ทนไม่ได้ จึงตัดสินใจแยกจาก
ครอบครัว เพื่อช่วยเหลือผู้อพยพต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม

ทอมเป็นตัวละครเอกของนวนิยายเรื่องนี้ เขาเป็นคนเฉลียวฉลาดทันคน
รู้จักเอาตัวรอด คือรู้ว่าเมื่อไรควรสู้และเมื่อไรควรยอมแพ้ เขาเป็นคนมีจิตใจอ่อนโยน
รักญาติพี่น้อง และรักแม่มาก นอกจากนี้ทอมยังเป็นคนกล้าพูด กล้าทำ กล้ายอมรับ
ความจริง และเป็นคนตัดสินใจได้รวดเร็วฉับพลัน

การดำรงชีวิตของทอมมีสองระยะคือ ช่วงที่อยู่ในคุกแม็คเอเลสเตอร์
(McAlester) กับช่วงที่ออกจากคุกและอพยพไปแคลิฟอร์เนีย

1. การไม่รู้จักตนเอง

การอนโลมตามสังคม

ตลอดระยะเวลาสี่ปีที่อยู่ในคุก ทอมต้องปรับตัวให้เข้ากับคนในคุก เพื่อช่วยให้ตัวเองอยู่รอดปลอดภัย ด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของใคร และทำตัวให้เหมือนกับคนอื่น ๆ "' You get along O.K. les' some guard gets it in for ya. Then you catch plenty hell. I got along O.K. Mind my own business, like any guy would.'" (Steinbeck. 1979 : 73)

ในระยะที่ออกจากคุกใหม่ ๆ ทอมยังตัดสินใจทำตามคนอื่น และคิดว่า การทำตามความคิดผู้อื่นเป็นสิ่งดีและปลอดภัยที่สุด ดังนั้นเมื่อเคยปรารภว่า อยากนำทางชาวบ้านให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข แต่ไม่รู้จะไปนำใคร ที่ไหน ทอมก็บอกว่าจงนำทางไปเรื่อย ๆ และให้บอกผู้คนเหล่านั้นด้วยว่า ถ้าใครคิดไม่เหมือนเคก็จะตกนรกหมกไหม้ไปเลย "'Lead 'em around and around,' said Joad. ... 'Tell 'em they'll burn in hell if they don't think like you.'" (Steinbeck. 1979 : 29)

การที่ทอมยอมโอนอ่อนผ่อนตามผู้คนในคุกก็เพียงเพื่อเอาตัวรอดเท่านั้น แต่แท้ที่จริงแล้วทอมเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมาก เขาไม่เคยคิดเสียใจที่ตัวเองต้องติดคุก เพราะไปฆ่าเพื่อนในงานเดินร่ำ ด้วยเพื่อนจะแทงเขาก่อน เขาจึงป้องกันตัว เขาพูดอยู่เสมอว่าไม่ว่าเหตุการณ์อะไรจะเกิดก็ครั้งก็ทน เขาก็คงกระทำการอย่างเดิม เพราะเขาก็คงว่าเป็นการทำเพื่อป้องกันตัว เป็นการต่อสู้อย่างเข้มแข็งกล้าหาญของเขา

การที่ทางการจองจำผู้กระทำความผิดไว้ในคุก ก็เพื่อให้ผู้นั้นหลาบจำไม่ประพฤติผิดอีกต่อไป ซึ่งกรณีนี้ใช้ไม่ได้กับทอม เพราะเขาเชื่อว่าสิ่งที่เขาทำลงไปเหมาะสมกับสภาพการณ์ขณะนั้นแล้ว สิ่งที่ทำให้เขาเดือดร้อนมากที่สุด คือความคิดที่ว่า การติดคุกไม่ได้มีสาระอะไรเลย เพราะเขาไม่ได้เกิดความรู้สึกหลาบจำ หรือเกรงกลัวที่จะทำความผิดอีก

'The thing that give me the mos' trouble was, it didn' make no sense. ...But when a bunch of men take an' lock you up four years, it ought to have some meaning. Men is supposed to think things out That ought to either make me so I won't do her again or else punish me so I'll be afraid to do her again. ...but if Herb or anybody else come for me, I'd do her again.' (Steinbeck. 1979 : 74)

2. วิธีการรู้จักตนเอง

2.1 ไม่ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต พยายามใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน และช่วยเหลือตนเองได้ในยามทุกข์

ชีวิตในคุกสอนให้ทอมรู้จักคุณค่าของปัจจุบัน ก็มีชีวิตอยู่เพื่อปัจจุบัน และทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ใช้เวลาให้คุ้มค่าและเป็นประโยชน์ที่สุด ไม่ไปกังวลถึงอนาคต เพราะถ้ามันเกิดถึงวันข้างหน้าจะทำให้รู้สึกอึดอัดแถมทรมานใจ เหมือนนักโทษที่นับวันรอวันที่จะออกจากคุก ซึ่งมีระยะเวลายาวนานจนทำให้เกิดความทุกข์ทรมานใจ เมื่อนึกถึง เมื่อแม่เป็นกังวลใจว่าการเดินทางไปแคลิฟอร์เนียจะเป็นระยะทางยาวนานเพียงใด ทอมก็ได้แต่ปลอบใจแม่ว่าอย่าเป็นกังวลถึงอนาคตเลย ให้นึกถึงสิ่งที่จะทำวันต่อวันจะสบายใจกว่า

'Look, Ma, stop your worryin'. I'm a - gonna tell you somepin about bein' in the pen. You can't go thinkin' when you're gonna be out. You'd go nuts. You got to think about that day, an' then the nex' day, ...'

(Steinbeck. 1979 : 123)

ลักษณะที่มุ่งแต่ปัจจุบันของทอมที่เห็นได้ชัดคือ เขาเป็นคนตัดสินใจ ว่องไวฉับพลัน ดังเช่นเมื่อครอบครัววางแผนเตรียมออกเดินทางไปแคลิฟอร์เนีย ทอมเป็นคนชักชวนให้คนในครอบครัวเตรียมเสบียงอาหารและจัดของใส่รถให้เสร็จในตอนกลางคืน เพื่อจะได้เดินทางในตอนเช้าได้เลย และทุกคนก็เห็นด้วย นับว่าการตัดสินใจและความคิดของทอมทำให้ทุกคนกระตือรือร้นที่จะช่วยกันทำงาน เพื่อให้ทุกอย่างพร้อมที่จะออกเดินทางได้ในตอนเช้ามีด และทุกคนก็ทำได้สำเร็จ

2.2 ไม่สนใจตามสังคม มีความเชื่อมั่นในความคิดสติปัญญาของตน และถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ

ทอมเป็นคนรักญาติพี่น้อง และมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ เมื่อครั้งที่ครอบครัวโจดแฉะพักอาศัยอยู่เวอริวิลส์ ได้มีโอกาสรู้จักกับฟลอยด์ โนว์เลส ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานตามไร่มามาก และเคยเผชิญกับการเอารัดเอาเปรียบของนายทุนมามาก เพราะฉะนั้นเมื่อมีคนมาชักชวนพวกอพยพไปทำงาน ฟลอยด์จึงซักถามรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อกันไม่ให้คนยากจนเหล่านั้นถูกหลอก การกระทำเช่นนี้ทำให้ผู้รับเหมาและผู้ช่วยนายอำเภอที่ไปด้วยไม่พอใจ และหาเรื่องจะจับฟลอยด์ ทอมซึ่งอยู่ที่นั่นทนไม่ได้ที่เห็นฟลอยด์ถูกรังแกอย่างไร้ความยุติธรรม จึงเข้าช่วยเกลี้ยให้ฟลอยด์หนีรอดไปได้ (Steinbeck. 1979:348-361)

ตอนที่อยู่ในคุก ทอมไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของผู้อื่น เพราะไม่อยากทำให้ตัวเองเดือดร้อน แต่เมื่อออกจากคุก ชีวิตที่เป็นอิสระทำให้ทอมกลัคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกที่ควร เขาไม่กลัวคนอื่นโดยเฉพาะพวกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองอีกต่อไป เพราะฉะนั้นเขาจึงไม่โอนอ่อนตามคนพวกนี้อีกต่อไป

3. ผลของการรู้จักตนเอง

เมื่อครอบครัวโจดไปรับจ้างเก็บผลไม้ที่ทุ่งกุสส์ตอร์ชูปเปอร์ ทอมก็ได้พบกับเคซี ซึ่งพ้นโทษแล้ว เคซีเป็นผู้นำในการนัดหยุดงานประท้วงเจ้าของไร่พืช และถูกเจ้าหน้าที่ทำร้ายจนสิ้นชีวิตต่อหน้าทอม ทอมได้ทำร้ายเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นการตอบแทน ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นตาย ทอมและครอบครัวจึงย้ายออกจากไร่ นั้น ไปพักที่ค่ายพักที่มีรถตู้ให้อาศัย ส่วนทอมต้องหลบไปอยู่ในถ้ำ เพื่อรักษาแผลที่เกิดจากการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ในตอนนั้น เคซีถูกทำร้าย (Steinbeck. 1979 : 520 - 527)

ในระหว่างที่หอมซ่อนตัวอยู่ในถ้ำนั้น หอมได้เฝ้าแต่คิดถึงคำพูดของเคซีที่เคยคุยกับเขาในระหว่างที่มีชีวิตอยู่ คำพูดต่าง ๆ ของเคซีที่หอมไม่ได้สนใจฟังนักหนานั้น หอมกลับระลึกได้จนหมดสิ้น เขายังจำได้ว่าเคซีเคยเล่าให้ฟังว่า เขาออกไปอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร เพื่อค้นหาวิญญาณของเขาเอง และเขาได้พบว่าวิญญาณนั้นไม่ใช่วิญญาณของเขา แต่เป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ส่วนหนึ่งของวิญญาณดวงใหญ่เท่านั้น จิตวิญญาณของมนุษย์ถ้าอยู่ตามลำพังจะไม่ดีไปได้ เห็นแต่ว่า นำจิตวิญญาณของตนไปรวมเข้ากับวิญญาณดวงใหญ่ และจากความคิดของเคซีนี้เอง ที่ทำให้หอมมองเห็นสัจธรรม และเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่า การรวมจิตวิญญาณของมนุษย์เข้ากับวิญญาณดวงใหญ่นั้น ก็คือการที่มนุษย์มีใจนึกถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่มีใครจะเป็นคนอยู่ตามลำพังโดยที่คนอื่นไม่ได้รับผลจากความดีนั้น หอมได้อธิบายสัจธรรมนี้ให้แม่ฟัง

' Guess who I been thinkin' about ? Casy! He talked a lot Used ta bother me. But now I been thinkin' what he said, an' I can remember — all of it. Says one time he went out in the wilderness to find his own soul, an' he foun' he didn' have no soul that was his'n. Says he foun' he jus' got a little piece of a great big soul. Says a wilderness ain't no good, 'cause his little piece of a soul wasn't no good ' less it was with the rest, an' was whole.' (Steinbeck. 1979 : 570)

จากถ้อยคำของเคซีที่หอมระลึกได้ ทำให้หอมเข้าใจว่าถ้าคนเราร่วมมือร่วมใจกันทำสิ่งใด สิ่งนั้นย่อมได้รับความสำเร็จ " Preacher says two get a better reward for their work." (Steinbeck 1979 : 571) หอมจึงตัดสินใจที่จะออกไปเผชิญชะตากรรมร่วมกับชาวบ้านที่ทุกข์ยากเหล่านั้น เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ได้รับความเป็นธรรมในสังคม ให้มีอาหารอย่างพอเพียง และให้มีบ้านไว้พักพิง

' Then I'll be all aroun' in the dark. I'll be ever' where-
Wherever you look. Wherever they's a fight so hungry people
can eat, I'll be there. Wherever they's a cop beatin' up a
guy, I'll be there.' (Steinbeck. 1979 : 572)

การที่ทอมนั่งคิดอยู่คนเดียวเงียบ ๆ มีเวลาพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่เคซีพูด ทำให้เขา
เข้าใจความคิดของเคซี และพอใจที่จะปฏิบัติตามแนวคิดนั้นด้วยการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่าง
ที่เคซีเคยกระทำ ทอมบอกแม่ว่า สิ่งที่เขาบอกแม่เหมือนกับที่เคซีเคยบอกเขา "'God I'm
talkin' like Casy.'" (Steinbeck. 1979 : 572) ทั้งนี้เป็นเพราะทอมเกิด
ความรู้และความเข้าใจว่าวิญญาณของเขาเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณดวงใหญ่ และเขาก็ควร
มุ่งจะปฏิบัติตนเพื่อวิญญาณดวงนี้ ซึ่งก็คือดวงจิตของมนุษย์โดยส่วนรวมนั่นเอง

สรุปปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏใน ทอม โจด

ทอมมีวิถีชีวิตคล้ายกับเคซี กล่าวคือในช่วงแรกคือระยะที่เขาอยู่ในคุก เขาไม่รู้จัก
ตนเอง และปฏิบัติตามความคิดความต้องการของสังคมอย่างเคร่งครัด การที่เขาต้องทำ
เช่นนั้น เพราะเขาต้องการอยู่รอดปลอดภัย ถ้าเขาไม่ยุ่งเกี่ยวช่วยเหลือผู้อื่นจะทำให้เขา
ลำบาก ดังนั้นชีวิตในคุกจึงทำให้เขานึกถึงความปลอดภัยของตนเองเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม
ชีวิตในคุกก็ได้สอนให้เขาเห็นว่า มนุษย์ควรจะยอมรับสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน
และทำปัจจุบันให้ดีที่สุดโดยไม่เฝ้าเป็นทุกข์ถึงอนาคต

เมื่อทอมพบเคซีใหม่ ๆ เคซีได้พูดคุยถึงแนวคิดต่าง ๆ ของเขาให้ทอมฟัง ปรากฏว่า
ทอมแทบจะไม่ได้อินใจฟังเลย แต่ปรากฏว่าเมื่อเขาต้องหลบซ่อนตัวแต่เพียงลำพังในถ้ำ
อันเงียบสงบนั่น เขากลับนึกถึงคำพูดและแนวคิดทั้งหลายของเคซี และนำเอาความคิดเหล่านั้น
มาพิจารณาไตร่ตรอง ในที่สุดเขาก็เข้าใจและยอมรับว่าความคิดของเคซีพ้องกับอุปนิสัยใจคอ
ของเขาเอง เขาจึงเกิดความไว้นับถือใจตน และเข้าใจความสัมพันธ์ของเขากับมนุษย์
โดยรวม โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ร่วมกัน จึงควรช่วยเหลือเจือจานกัน
ดังนั้นทอมจึงเปลี่ยนความคิดจากการนึกถึงความอยู่รอดปลอดภัยของตนมาเป็นความอยู่รอด
ปลอดภัยของมวลมนุษย์แทน จึงอาจกล่าวได้ว่าทอมได้สืบทอดเจตนารมณ์ของเคซี และพร้อมที่
จะอุทิศชีวิตเพื่อส่วนรวม เพื่อความถูกต้องเป็นธรรมต่อไป

แม่โจด (Ma Joad)

แม่โจดมีชื่อจริงอย่างไร ไม่ปรากฏในเรื่อง คนในครอบครัว แม่กระทั่งสามีของนางก็เรียกนางว่า "แม่" กันทุกคน แม่มีรูปร่างใหญ่ บึกบึน เนื่องจากการมีลูกและทำงานหนัก ผอมของนางบางมีสีเทาเหมือนสีเหล็กกล้า แขนตกระแลดูแข็งแรง ส่วนมืออวบและผิวบาง ตาสีน้ำตาลอ่อน หน้าตาทำทางใจดีมีเมตตา และควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี มีจิตใจสงบ ไม่ตื่นเต้นหัวนโหว่ง่าย ๆ เป็นคนเข้มแข็งแต่สุภาพอ่อนโยน ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบุคลิกดี มีท่าทางงดงาม สงบเยือกเย็น และรักความยุติธรรม แม่โจดเป็นศูนย์รวมจิตใจของครอบครัว ความหวังและกำลังใจในการดำรงชีวิตหรือการประกอบภารกิจใด ๆ ขึ้นอยู่กับนางทั้งสิ้น (Steinbeck. 1979 : 99 - 100)

ความใฝ่ฝันของแม่ เมื่อไปอยู่แคลิฟอร์เนียก็คือ ทุกคนในครอบครัวได้งานทำ และมีเงินพอที่จะปลูกบ้านหลังเล็ก ๆ สี่ขวายอยู่ท่ามกลางต้นส้ม มีผลส้มให้เด็ก ๆ ได้กินจนเหลือเพื่อ (Steinbeck. 1979 : 124)

1. การไม่รู้จักตนเอง

แม่เป็นคนเข้มแข็ง เพราะสิ่งแวดล้อมทำให้แม่ต้องเป็นคนคิดและตัดสินใจอย่างรวดเร็วฉับพลัน เพราะพ่อและคนอื่น ๆ ในครอบครัวมักลังเล ไม่กล้าตัดสินใจ แม้ว่าลักษณะแม่จะเป็นคนเข้มแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่แม่ก็ไม่รู้จักตัวเอง ไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนกระทำลงไป แม่เคยพูดกับพ่อโจดว่า "They's things you do, an' you don' know why." (Steinbeck. 1979 : 442) ตัวแม่เองก็ไม่เข้าใจความคิดและการกระทำของผู้อื่นด้วยเช่นกัน แม่ไม่รู้ว่าเหตุใดโนอาห์ ลูกชายคนโต จึงขอแยกจากครอบครัว เพื่อจะเดินเลียบตามแม่น้ำแต่เพียงลำพัง นางกล่าวว่าไม่เพียงแต่คนในครอบครัวจะไม่เข้าใจว่า เหตุใดเขาจึงไปเท่านั้น ตัวโนอาห์เองก็คงไม่รู้ว่าที่แม่น้ำนั้นเป็นอย่างไร "' An' Noah walkin' away down the river. He don' know what's there. He jus' don' know. An'we don' know.'" (Steinbeck. 1979 : 441)

แม่ไม่รู้จักตนเอง จึงไม่รู้จักและไม่เข้าใจผู้อื่น และในขณะเดียวกันก็ไม่รู้จักธรรมชาติรอบกายด้วย ทำให้นางไม่เข้าใจว่าทำไมโนอาห์จึงไปที่แม่น้ำนั้น คำพูดของนางแสดงว่านางไม่รู้จักและไม่เข้าใจธรรมชาติของตนและของผู้อื่นเลย

1.1 ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ไม่พอใจในสภาพชีวิตของตนในปัจจุบัน

ตั้งแต่เริ่มออกเดินทางแม่ไม่เคยยึดมั่นในอดีตเลย แต่พอแม่และครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะมีที่พักอาศัยดี มีเพื่อนดี ๆ แม่ก็อดคิดถึงเรื่องเศร้า ๆ ในอดีต และอดคิดถึงคนในครอบครัวที่ล้มหายตายจากกันไปไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นปู่ย่า โนอาห์ หรือคอนนี่ สามีของโรส ออฟ ซารอน ที่แอบหนีไปเช่นกัน แม่อยากให้คุณเหล่านี้อีกกลับมาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขร่วมกันอย่างแต่ก่อน "'All the time we was a movin' an' shovin', I never thought none. An' now these here folks been nice to me, been awful nice; an' what's the thing I do? I go right back over the sad things..." (Steinbeck. 1979 : 441)

ความดีมีน้ำใจของผู้อพยพในค่ายพักของรัฐบาล ทำให้แม่โศกไปเฝ้าจดจำรำลึกถึงอดีต การที่นางเฝ้าพูดถึงคนในครอบครัวที่จากไป เพราะนางอยากให้พวกเขามีชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข และเมื่อคิดเช่นนั้นก็นำให้นางอดคิดถึงบ้านและสิ่งแวดลอมเก่า ๆ ไม่ได้ จนนางบอกว่า บ้านนั้นไม่ใช่ของครอบครัวแล้ว นางไม่อยากจะจำอีกต่อไป อยากลืมให้หมด รวมทั้งโนอาห์ด้วย "'Wisht I wouldn't think how it is home,' said Ma. 'It ain't our home no more. Wisht I'd forget it. An' Noah.'" (Steinbeck. 442)

จะเห็นได้ว่าแม่จะมีจิตใจเข้มแข็งปานใด แม่ก็อดคิดถึงอดีตไม่ได้ เพราะนางต้องการให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นเพราะแม่โศกยังไม่สามารถปรับใจรับความทุกข์หรือความสุขที่เกิดขึ้นในชีวิต นางยังไม่เข้าใจว่าสองสิ่งนี้มีอยู่คู่กัน มีสุขได้ย่อมมีทุกข์ได้ และในทำนองเดียวกันมีทุกข์ได้ย่อมมีสุขได้ เมื่อไม่เข้าใจนางจึงไม่สามารถมีความสุขและพอใจในสภาพชีวิตที่เป็นสุขสบายพอสมควรของนางและครอบครัวในตอนนั้นได้

1.2 ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน ยกย่อง ชื่อเสียงเกียรติยศ คิดว่าความดีความชั่วจะมองเห็นได้จากการกระทำ

เมื่อไปถึงค่ายพักของรัฐบาล แม่โจดทราบว่าจะมีคณะกรรมการ ค่ายพักมาเยี่ยม นางจึงสั่งให้ทุกคนในครอบครัวไปอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดและให้ แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเอี่ยมด้วยเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันนางก็จัดการเก็บข้าวของ เครื่องใช้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้คณะกรรมการเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาใน ครอบครัวของนาง (Steinbeck. 1979 : 412 - 413)

แม่โจดเกรงว่าถ้าคนในครอบครัวนางแลดูสกปรก และสภาพที่พักไม่ สะอาดเรียบร้อย คณะกรรมการอาจจะเกิดความรู้สึกถูกครอบครัวนาง และอาจไม่อนุญาต ให้พักในค่ายนี้ ดังนั้นนางจึงเตรียมทุกอย่างให้แลดูสะอาดเรียบร้อย เพื่อให้คณะกรรมการ เกิดความยกย่องชื่นชม จะได้ยินดีต้อนรับพวกนางเข้าเป็นสมาชิกในค่าย การที่นางให้ ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอก อันได้แก่ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเช่นนี้ก็เพราะ นางคำนึงถึงความสุขสบายของครอบครัวที่จะได้พักพิงในที่ ๆ สะอาดและปลอดภัยนั่นเอง

2. วิธีการรู้จักตนเองของแม่โจด

2.1 ไม่ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต พอใจในชีวิตและความ เป็นอยู่ในปัจจุบันของตน และช่วยเหลือตนเองได้ในยามทุกข์ยาก

แม่เป็นคนที่มีจิตใจเข้มแข็ง และเข้าใจในสภาพชีวิตและครอบครัว เป็นอย่างดี ในการเตรียมตัวเดินทางไปแคลิฟอร์เนีย แม่เป็นคนพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งใด ควรจะนำไปด้วย และสิ่งใดไม่ควร เพื่อให้มีที่พอสสำหรับบรรทุกคน และเครื่องใช้ที่จำเป็น แม่มีของที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ที่นางเก็บไว้เป็นอย่างดี แต่ของบางอย่างไม่จำเป็น สำหรับการเดินทาง ดังนั้นแม่จึงตัดใจเผาของที่ไม่มีประโยชน์เหล่านั้น คงเก็บแต่ของ ที่มีค่าต่อการดำรงชีวิตไว้คือ แหวน สายนาฬิกาพก และต่างหู

She touched the letters with her fingers, touched them lightly, and she smoothed a newspaper clipping on which there was an account of Tom's trial. ...She picked out the ring, the watch charm, the earrings, dug under the pile and found one gold cuff link. ...Then gently and tenderly she closed the box and smoothed the top carefully with her fingers. Her lips parted. ... She lifted the stove lid and laid the box gently among the coals.

(Steinbeck. 1979 : 148)

แม่ดูอัลยารณ์ของที่ระลึกเหล่านั้นมาก แต่เมื่อนึกถึงสภาพความจำเป็นแม่ก็สามารถหักใจไม่ยึดมั่นกับอดีตอีกต่อไป เพราะถึงเก็บของเหล่านั้นไว้ก็ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราในยามจำเป็นได้ ผิดกับเครื่องประดับซึ่งเป็นของมีค่าควรเก็บไว้ เพราะเมื่อขาดแคลนขึ้นมาก็สามารถนำไปขายเพื่อยังชีพได้ และของเพียงเล็กน้อยเช่นนี้ก็ไม่เกะกะ หรือกินเนื้อที่ในรถแต่ประการใด

2.2 ไม่อนุโลมตามสังคม มีความเชื่อมั่นในความคิดสติปัญญาของตน และถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ

เมื่อครอบครัวโจดเข้าเขตแคลิฟอร์เนีย ย่ำเจ็บหนักมาก มีผู้อพยพนางหนึ่งมาอาสาจะเรียกผู้คนมาประกอบพิธีชุมนุมกันเพื่อสวดอ้อนวอนพระเยซูเจ้าให้ ปรากฏเสธเพราะไม่เห็นด้วย และไม่พอใจที่พวกเขาจะมาชุมนุมส่งเสียงรบกวนคนมั่วยเช่นนั้น แต่แม่ก็กล่าวขอโทษหญิงผู้นั้นและบอกว่านางไม่ต้องการให้มีการชุมนุมกันประกอบพิธีในกระโจมของนางเป็นอันขาด "' We ain't gonna have no meetin' in this here tent.'" (Steinbeck. 1979 : 288)

แม่ไม่เห็นด้วยที่ผู้คนจะมาชุมนุมกันสวดมนต์อ้อนวอนในขณะที่ย่ำกำลังเจ็บหนัก แม่จึงไม่ยอมให้พวกเขาทำพิธีตามที่พวกเขาเสนอ แสดงว่าแม่ไม่ยอมปฏิบัติตามผู้อื่นในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย แม้ว่าผู้เสนอความคิดจะอ้างความหวังดีเพียงใดก็ตาม

2.3 ถือสังขารและทำสิ่งที่ชอบธรรม โดยรู้จัก เข้าใจ และยอมรับ
ธรรมชาติของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติของตน โดยไม่เป็นกังวลกับ
ชื่อเสียงเกียรติยศและความดีความชั่วใด ๆ

2.3.1 แม่เคารพในสิทธิของคนอื่น และยอมรับระเบียบของครอบครัว
 เมื่อเคชิบอกว่าจะขอร่วมทางไปแคลิฟอร์เนียด้วย นางบอกว่าผู้ที่จะตัดสินใจให้เขาร่วมทาง
 ไปด้วยคือพวกผู้ชาย ไม่ใช่นาง แต่ถึงอย่างไรถ้าพวกเขามั่นใจว่ามีที่ว่างคงยินดีรับเคชิ
 แน่نون "' I guess maybe we better not say till all the men come.
 ... But if they's room I'm pretty sure we'll be proud to have
 ya.'" (Steinbeck. 1979 : 127)

แม่ถือกฎเกณฑ์ในครอบครัวเป็นสำคัญ ถ้าคนในครอบครัว
 เห็นพ้องต้องกันว่า ควรให้เคชิเดินทางไปด้วย นางก็ยินดียอมรับ

2.3.2 แม่ถือว่าทุกคนในครอบครัวจะต้องอยู่ร่วมทุกข์สุขด้วยกัน
 ไม่ควรแยกกัน ดังนั้นเมื่อทอมบอกคนอื่น ๆ ในครอบครัว รวมทั้งนายและนางวิลสัน ซึ่ง
 เดินทางมาด้วยให้เดินทางล่วงหน้าไปแคลิฟอร์เนียก่อน เพราะรถของครอบครัววิลสันเสีย
 จำเป็นต้องซ่อม และทอมจะอยู่ซ่อมรถ โดยขอให้เคชิอยู่เป็นเพื่อน แม่จึงไม่ยอมและไม่พอใจ
 เป็นอย่างยิ่ง นางบอกว่า การที่คนในครอบครัวต้องแยกกันเดินทาง และหวังว่าจะไปพบกัน
 ที่รัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งแสนจะกว้างใหญ่ไพศาลนั้นย่อมเป็นไปได้ยาก นางไม่ต้องการให้
 ครอบครัวแตกแยก เพราะขณะนี้พวกเขามีเหลือเพียงอย่างเดียวคือ ครอบครัวที่ยังอยู่ร่วมกัน
 ไม่แตกแยกจากกัน นางรู้สึกไม่ทั่วถ้วสิ่งที่ได้ถ้าทุกคนในครอบครัวยังอยู่ร่วมกัน นางเปรียบ
 ว่าการที่คนในครอบครัวรวมตัวกันย่อมมีพลังที่จะต่อสู้กับภัยอันตรายที่พองได้ เช่นเดียวกับที่
 ผูกวัวเกาะกลุ่มรวมตัวกันเวลาที่หมาป่ารายล้อมจะเข้าทำร้าย

'All we got is the family unbroke, like a bunch a cows,
 when the lobos are ranging, stick all together. I ain't
 scared while we're all here, all that 's alive. But I ain't
 gonna see us bust up.' (Steinbeck. 1979 : 231)

แม่ใจถือความเหมาะสมถูกต้องเป็นสำคัญ นางเห็นว่าทรัพย์สินใด ๆ ย่อมไร้ค่า ถ้าครอบครัวต้องแตกแยก นางพอใจที่จะให้ทุกคนในครอบครัวเผชิญชีวิตร่วมกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน นางจึงได้ต่อต้านความคิดนี้ และในที่สุดทุกคนก็ยอมรับความคิดนี้ และวางแผนจะเดินทางไปด้วยกันต่อไป

3. ผลของการรู้จักตนเอง

แม่เป็นคนที่มีความรัก ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมี ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ แต่อย่างไรก็ตามคุณธรรมเหล่านี้ มีขอบเขตจำกัด กล่าวคือ ก่อนที่นางจะเอื้อเฟื้อเจือจานใคร นางต้องนึกถึงครอบครัวของนางก่อน และนางมักจะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่นางรู้จักบ้าง ผู้ที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลนางกับครอบครัวบ้าง หรือคนที่อยู่ในค่ายอพยพเดียวกันบ้าง เป็นต้น และในขณะเดียวกันความรักที่นางมีต่อเพื่อนมนุษย์ ก็อยู่ในแวดวงของผู้ที่นางรู้จักคุ้นเคยเช่นกัน คุณธรรมเหล่านี้มีอยู่ในใจแม่ใจค ตั้งแต่ก่อนที่นางจะรู้จักและเข้าใจธรรมชาติที่แท้จริงของตนเอง จึงอาจแยกคุณธรรมของแม่ใจคได้เป็น สองระยะคือ ระยะก่อนที่นางจะรู้จักตนเอง และระยะหลังจากที่รู้จักตนเองแล้ว

3.1 ระยะก่อนรู้จักตนเอง

3.1.1 การมีความรัก ความเมตตา กรุณา และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อเพื่อนมนุษย์

3.1.1.1 น้ำใจต่อเชื้อ

เมื่อเชื้อขอร่วมเดินทางไปแคลิฟอร์เนียด้วยนั้น แม่ใจให้ผู้ชายในครอบครัวเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะยินยอมรับเขาหรือไม่ แต่ปรากฏว่าทั้ง ๆ ที่คนในครอบครัวชอบเชื้อ พวกเขาก็กังเผลอที่จะรับเชื้อไปด้วย เพราะเกรงว่ารถจะแน่นเกินไปและอาหารจะไม่พอกิน ในที่สุดแม่ใจต้องเป็นผู้ตัดสินใจด้วยการชี้ให้เห็นว่าที่พวกเขาเกรงกลัวกันไปนั้น ไม่ใช่เรื่องสำคัญเลย ความสำคัญอยู่ที่ว่าพวกเขาจะรับเชื้อหรือไม่และแม่ใจจึงจุดสำคัญ ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวนี้คือ ถามว่าความมั่นใจโอบอ้อมอารีนั้น ยังเป็นสิ่งที่พวกเขาคำนึงถึงหรือไม่ ทำให้พ่อใจได้คิดและเกิดความละอายใจที่พวกตนเห็นแก่ตัว ประกอบกับแม่ใจยืนยันว่าจะไม่มีปัญหาเรื่องอาหารการกินแน่ ส่วนเรื่องที่นั่งในรถค่อยหาทางขยับขยายทีหลัง ในที่สุดก็ประชุมก็ยอมรับเชื้อให้เดินทางไปด้วย

ลักษณะการคิดตัดสินใจของแม่ เป็นลักษณะของมนุษย์ผู้มีคุณธรรมที่คิดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ลังเลใจ นางเห็นว่าแทนที่จะเฝ้าตั้งคำถามว่า "ทำได้" หรือไม่ ควรจะถามตัวเองว่า "จะทำ" หรือไม่มากกว่า เพราะถ้าใช้คำว่า "ทำได้" เราจะทำอะไรไม่ได้เลย แต่ถ้าใช้คำว่า "จะทำ" เราจะทำสิ่งที่เราจะทำได้ทั้งสิ้น ดังเช่นญาติพี่น้องของพวกเขาได้ทำมาแล้ว

'It ain't kin we ? It's will we?' she said firmly. 'As far as 'kin,' we can't do nothin', not go to California or nothin' ; but as far as 'will' -- it's a long time our folks been here and east before, an' I never heerd tell of no Joads or no Hazletts, neither, ever refusin' food an' shelter of a lift on the road to anybody that asked.' (Steinbeck. 1979 : 139)

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นคุณสมบัติที่ดีเด่นของแม่โจค นางเห็นว่า ถ้าเพียงแต่มนุษย์มีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อกัน เรื่องยากลำบากที่ฟาง จะไม่เป็นอุปสรรคใด ๆ เลย ขอเพียงให้แต่ละคนมีเจตจำนงที่จะช่วยเหลือเจือจานกันอย่างจริงใจเท่านั้น โดยเฉพาะเคซีเคยประกอบพิธีทางศาสนาให้กับทอมเมื่อทอมยังเด็ก และครอบครัวนางต่างก็นับถือเคซีกันทุกคน นางจึงเห็นว่าควรจะได้รับเขาไปด้วย

3.1.1.2 น้ำใจต่อครอบครัววิลสัน

แรกออกเดินทางสู่เจ็ดหน้ก และเสียชีวิตลงในกระโจมของครอบครัววิลสัน ซึ่งเอื้อเฟื้อให้ผู้นอนในกระโจมของพวกเขา เมื่อครอบครัวโจคหยุดพักในระหว่างเดินทาง ความมีน้ำใจของครอบครัววิลสันทำให้ครอบครัวโจคประทับใจ และเนื่องจากนางวิลสันสุขภาพไม่ดี และสภาพรถของพวกเขาก็ไม่ค่อยดีนัก ครอบครัวโจคจึงชวนสองคนสามีภรรยาขับรถเดินทางไปด้วยกัน เมื่อเข้าเขตแคลิฟอร์เนีย นางวิลสันป่วยหนักไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ ครอบครัวโจคจำต้องละทิ้งพวกวิลสันไว้ และออกเดินทางต่อไป เพราะถูกเจ้าหน้าที่ขับไล่ไม่ให้ตั้งกระโจมพักอยู่แถวนั้น ก่อนจะไปแม่โจคได้แบ่งหมูเค็มและธัญพืชสองใบไว้ให้ ทั้ง ๆ ที่ครอบครัวโจคเองก็มีไม่มาก แต่ด้วยความมีน้ำใจของนางและครอบครัว นางก็ยินดีแบ่งปันให้ด้วยความเต็มใจ เพื่อเป็นการช่วยเหลือกันในยามยาก

Ma took the two bills from Pa's hand. she folded them neatly and put them on the ground and placed the pork pan over them. 'That's where they'll be, 'she said. 'If you don' get 'em, somebody else will.' (Steinbeck. 1979 : 300)

นายวิลสันไม่ยอมรับเงิน และอาหารจากครอบครัวโจค เพราะรู้ดีว่าพวกเขาไม่ค่อยมีเช่นกัน แต่แม่โจคก็พยายามหาทางให้พวกเขารับน้ำใจจากนางจนได้ เพราะครอบครัวนี้เคยเอื้อเฟื้อพวกนางด้วยการให้ปูนอนตายในกระโจมของพวกเขา

3.1.1.3 น้ำใจต่อเด็ก ๆ ผู้หิวโหยในค่ายชูเวอวิลล์

สภาพผู้คนในค่ายชูเวอวิลล์ที่ครอบครัวโจค

แวะพัก เมื่อไปถึงแคลิฟอร์เนียนั้นน้ำเวหนามาก ส่วนใหญ่มักขาดแคลนอาหาร เด็ก ๆ หิวโหยอยู่ตลอดเวลา เมื่อแม่โจคเตรียมอาหารสำหรับครอบครัว เด็ก ๆ ก็ไปมุงดูกันเต็มไปหมด จนนางไม่รู้จะทำอะไร เพราะอาหารที่นางเตรียมก็มีพอสำหรับคนในครอบครัวเท่านั้น แต่นางก็ใจไม่แข็งพอที่จะไล่เด็ก ๆ ให้ไปจากกระโจมของนาง ในขณะที่คนในครอบครัวกำลังจะรับประทานอาหารกันได้ ในที่สุดนางก็ตัดสินใจแบ่งสตูว์ให้เด็ก ๆ กินกัน โดยมีข้อแม้ว่าห้ามทะเลาะกัน และเด็ก ๆ ก็ปฏิบัติตามด้วยดี ด้วยการแบ่งกันกิน ไม่มีทะเลาะเบาะแว้ง หรือวิวาทกันเพื่อแย่งกันกินเลย

' I can't send 'em away, 'she said. 'I don't know what to do ...' She looked apologetically at the waiting children. 'There ain't enough, "she said humbly. 'I'm a -- gonna set this here kettle out, an' you'll all get a little tas', but it ain't gonna do you no good.' she faltered, 'I can't he'p it. Can't keep it from you.' (Steinbeck. 1979 : 351)

ด้วยความที่เป็นคนมีคุณธรรมอยู่ในใจ นางจึงอดไม่ได้ที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเด็ก ๆ ที่กำลังทิวโหยพวกนั้น นางจึงเจือจานไปเท่าที่พอแบ่งปันจากคนในครอบครัวได้ แม้ว่าจะมีเพียงน้อยนิดแต่ก็แสดงให้เห็นถึงน้ำใจอันเปี่ยมล้นด้วยความเมตตากรุณาของนางต่อเด็ก ๆ ที่อยู่ใกล้ๆ กันและมีอายุใกล้เคียงกับลูกคนเล็กสองคนของนาง คือ รูธกับวินฟีลด์

3.1.2 มีความเมตตาต่อคน

วันแรกของการเดินทางครอบครัวโจดพักที่เบธานี พอหยุดพัก แม่จึงให้รูธกับวินฟีลด์ไปหาน้ำที่สถานีบริการ แม่ได้สอนลูก ๆ ทั้งสองคนว่าให้พูดจาให้ดี มีสัมมาคารวะเวลาไปตักน้ำ โดยบอกให้เด็ก ๆ พูดว่า "Please, kin we git a bucket a water ?" และเมื่อได้น้ำแล้วให้บอกขอบคุณด้วย ทั้ง ๆ ที่น้ำนั้นก็เป็นของกลางที่ใคร ๆ สามารถดักไปใช้ได้ (Steinbeck. 1979 : 183)

แม่เป็นคนเมตตาต่อคน มักให้เกียรติยกย่องผู้ที่ตนพบเห็นเสมอ และนางได้สั่งสอนให้ลูก ๆ มีนิสัยเมตตาต่อคนเช่นกัน

3.1.3 การทำจิตใจให้สงบ

แม่เกรงว่าตำรวจจะมาจับหอม เมื่อรูธไปบอกเด็ก ๆ ที่เล่นด้วยกันว่า หอมเคยฆ่าคนมาแล้วถึงสองครั้ง แม่จึงรีบเอาอาหารไปส่งหอม และนั่งคอยหอมที่คงทักท้วง ๆ บริเวณที่หอมซ่อนตัวอย่างเงียบสงบ เมื่อหอมมาพบจึงพานางไปยังที่ซ่อนของเขา ซึ่งเป็นที่ที่ปลอดภัย และเงียบสงบมาก เมื่อนางบอกให้หอมหนีไปหลบซ่อนตัวอยู่ที่อื่นนั้น หอมได้บอกแม่ถึงความคิดความรู้สึกต่อมวลมนุษย์ที่เขาเคยได้ยินได้ฟังจากเคซี และเขาได้อธิบายให้แม่ฟังอย่างละเอียดว่า วิญญาณของมนุษย์แต่ละคนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีความสัมพันธ์ต่อส่วนรวมอย่างไร แม่รับฟังและติดตาม หอมบอกแม่ว่าเขาจะดำเนินชีวิตอย่างเคซี คือไปร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากทั้งหลาย และคอยแนะนำช่วยเหลือให้พวกเขาได้รับความเป็นธรรมในสังคม เพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขตามอัธยาศัย ในตอนแรกแม่เป็นห่วง เกรงว่าหอมจะถูกทำร้ายเหมือนอย่างเคซี และในขณะที่เดียวกันก็กลัวว่าเขาจะไปทำร้ายใคร ๆ อีก หอมปลอบแม่ไม่ให้เป็นกังวลเรื่องนี้ ในที่สุดแม่ก็เข้าใจหอม และยอมให้

เขาคำเนินชีวิตตามที่เขาราวหนา (Steinbeck. 1979 : 570 - 573)

จากการพูดคุยกับหอมในที่สงบเงียบตามลำพังแม่ลูก ทำให้แม่เข้าใจความสัมพันธ์ของนางกับมนุษย์และธรรมชาติโดยรวม และในขณะเดียวกันก็รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของตนเองอีกด้วย

3.2 ระยะหลังจากที่รู้จักตนเองแล้ว

3.2.1 มีความไวเนื้อเชื่อใจตนเอง กล้าเผชิญความจริง

กล้าคิดกล้าทำตามความรู้สึกนึกคิดของตนในทางที่ถูกต้อง

เมื่อน้ำท่วมรถตู้ แม่ตัดสินใจจะย้ายไปอยู่ที่อื่น ที่เป็นที่สูงจนน้ำท่วมไม่ถึง พ่อกับแอลปฏิเสธที่จะไปด้วย แม่ก็ยินยอม เพียงแต่ขอให้พ่อพา โรส ออฟ ชารอนไปส่งก่อนแล้วค่อยกลับมาพักที่รถตู้เช่นเคย 'We're a -- gettin' outa here,' she said savagely, 'Gettin' to higher groun'. An' you're comin' or you ain't comin', but I'm takin' Rosasharn an' the little fellas outa here.'

'We can't !' Pa said weakly.

'Awright, then. Maybe you'll pack Rosasharn to the highway, anyways, an' then come back. ...'

Al said, 'Ma, I ain't goin'.'

'Why not ?'

'Well -- Aggie -- Why, her an' me --'

Ma smiled. 'Course,' she said. 'You stay here, Al.'

(Steinbeck. 1979 : 613)

เมื่อแม่รู้จักตนเอง แม่ก็ยอมรับความคิดจิตใจของผู้อื่น ไม่ฝืนใจให้พ่อและแอลย้ายที่ตามนางไปด้วย แม้ว่าครอบครัวจะแยกกันอยู่ก็ตามที เพราะขณะนั้นนางเข้าใจแล้วว่า มนุษย์ไม่ได้มีเพียงครอบครัวเล็ก ๆ ในวงญาติพี่น้องเท่านั้น แต่ทุกคนมีครอบครัวใหญ่ร่วมกัน และต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่นั้น

3.2.2 มีความรักความเมตตากรุณาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ

เพื่อนมนุษย์

หลังจากที่ครอบครัวโจคออกจากไร่ซูเปอร์ก็ไปพักที่ค่ายรถตู้ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่นั่นมากนัก ในระยะแรกพวกเขามุ่งงาน และมีความเป็นอยู่ที่ดีพอควร แต่พอถึงฤดูฝน ก็หันฤดูเก็บเกี่ยว พวกเขาไม่มีงานทำอีกต่อไป ผู้คนเริ่มอดอยากหิวโหย ช้ายังต้องผจญกับภาวะน้ำท่วมอย่างฉับพลันเข้าอีก โรส ออฟ ชารอนลูกสาวคนเดียวของครอบครัวผู้ถูกสามีทอดทิ้งเพราะกลัวความยากลำบาก ก็คลอดลูกในวันที่ฝนตกหนัก และลูกเธอก็ตายในระหว่างคลอดนั่นเอง เมื่อน้ำเริ่มท่วมรถตู้ แม่โจคก็ตัดสินใจพาลูก ๆ ออกจากรถตู้ไปหาที่อยู่ที่ไม่ลจดยกกว่า โดยมอบให้แอลเป็นผู้เฝ้ารถตู้และสิ่งของเครื่องใช้ไว้

ที่สำนักใหม่ที่พวกเขาสามารถหาได้เป็นโรงนาที่มีพ่อลูกคู่หนึ่งอาศัยหลบฝนอยู่ก่อนแล้ว ตัวพ่อกำลังจะอดตายเพราะไม่ได้กินอาหารมาหกวันแล้ว ด้วยความมีน้ำใจของแม่โจค นางก็รู้ทันที่ว่านางควรจะทำอย่างไร และโรส ออฟ ชารอน ก็เช่นกัน เพียงแต่แม่ลูกมองตากันก็เข้าใจ แม่โจคจัดแจงขอผ้าห่มจากเด็กคนนั้น เพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เปียกฝนของลูกสาวออก ส่วนนางและคนอื่น ๆ ออกไปอยู่ข้างนอก ปลอ่ยให้โรส ออฟ ชารอนช่วยเหลือชายคนนั้นให้รอดพ้นจากการอดตายด้วยการคืบคลานเข้ามาขอความช่วยเหลือ

Ma's eyes passed Rose of Sharon's eyes, and then came back to them. And the two women looked deep into each other.

The girl's breath came short and gasping.

She said 'Yes.'

Ma smiled. 'I knowed you would. I knowed!'

(Steinbeck. 1979 : 618)

แม่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความเมตตากรุณา ทั้ง ๆ ที่แม่ไม่เคยรู้จักหรือพบเห็นชายผู้นั้นมาก่อน แต่ด้วยความสัมพันธ์อันล้าลึกที่มนุษย์มีจิตวิญญาณร่วมกัน ทำให้แม่เข้าใจถึงความรู้สึกของลูกที่เห็นพ่อกำลังจะตายด้วยความอดอยาก และเข้าใจความรู้สึกทุกซักรวมาน เพราะความหิวโหยนั้น และได้ถ่ายทอดความรู้สึกนี้ด้วยการมองตาโรส ออฟ ชารอน ด้วยสัญชาตญาณของความเป็นแม่ โรส ออฟ ชารอน รับรู้และเข้าใจความรู้สึกนี้ จึงให้ชายนั้น

ดื่มมาจากทรวงอกของเธอเพื่อประทังชีวิต

สรุปปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในแม่โจด

แม่โจดมีลักษณะสองประการที่ขัดแย้งกันในตัว กล่าวคือนางเป็นคนนุ่มนวล อ่อนโยน แต่แลดูเข้มแข็ง กล้าคิด กล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วฉับพลัน ลักษณะอีกประการหนึ่งของแม่คือ ในยามทุกข์ยาก เช่นตอนเตรียมตัวอพยพแม่จะไม่ยึดมั่นในอดีต แต่ตรงกันข้ามในยามที่มีความสุข นางกลับไปเฝ้าจกจำรำลึกถึงอดีต ต้องการให้คนในครอบครัวที่เคยอยู่ด้วยกันในอดีต เช่น ปู่ ย่า และโนอาห์ได้กลับมามีความสุขร่วมกันเหมือนในอดีตอีก ทั้ง ๆ ที่แม่รู้ว่าไม่มีทางเป็นไปได้ และเนื่องจากว่าแม่เป็นศูนย์กลางของครอบครัว แม่จึงต้องคอยออกคำสั่งให้คนในครอบครัวปฏิบัติตาม เพราะคนเหล่านั้นมีจิตใจอ่อนแอ ไม่กล้าคิด หรือตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้นบางครั้งแม่จึงต้องให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกบ้าง เพื่อให้ครอบครัวอยู่ดีกินดี ดังเช่นที่อยู่ในค่ายพักของรัฐบาล และไม่อนุโลมตามสิ่งกมบ้าง ถ้าแม่เห็นว่าไม่สมควร ดังเช่นที่แม่ไม่ยอมให้มีการสวดมนต์ฮั่นวอนพระเยซูเจ้าในวันที่ย่าเจ็บหนัก เป็นต้น

แม่ไม่รู้จักนินยัสใจคนอื่นเป็นธรรมชาติที่แท้จริงของตน เพราะแม่รักใคร่ผูกพันกับครอบครัวมาก แม้ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความสบายของทุกคนในครอบครัว จนไม่มีเวลาพิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของตน แม้ความรักความเมตตาการุณยของแม่ก็เป็นผลจากความรักครอบครัวทั้งสิ้น ผู้ใดที่เคยมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลคนในครอบครัวแม่ผู้นั้นย่อมได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากแม่เป็นการตอบสนอง ส่วนการที่แม่แบ่งปันอาหารให้เด็ก ๆ ที่ค่ายยูเออร์วิลสันก็เป็นเพราะแม่รักลูกมาก จึงแผ่แผ่ความรักและเมตตาไปยังเด็กอื่น ๆ ด้วย แต่ไม่ว่าแม่จะมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นเพียงใดก็ตาม แม่จะต้องคำนึงถึงความสุขสบายของครอบครัวก่อนเสมอ จึงกล่าวได้ว่า แม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของครอบครัวตนเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามแม่มีโอกาสรู้จักตนเอง และรู้ถึงความสัมพันธ์ของแม่กับมนุษย์ โดยส่วนรวม เมื่อแม่ได้อยู่ตามลำพังในที่เงียบสงบในป่า ซึ่งเป็นที่ซ่อนตัวของหอม และจากการพูดคุยกับหอม เรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์กับดวงวิญญาณดวงใหญ่อันศักดิ์สิทธิ์ ตามแนวคิดของเคซีแล้ว แม่ก็เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของตนกับส่วนรวมยิ่งขึ้น เมื่อแม่รู้จักตนเองและรู้จักความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อนมนุษย์แล้ว การปฏิบัติตนของแม่ก็เปลี่ยนไป แม่ไม่ออกคำสั่งให้ใครทำตามความคิดของตนอีกต่อไป แม่เพียงแค่บอกว่าตนจะทำอย่างไร ส่วนใครจะปฏิบัติตามหรือไม่ แม่ให้ตัดสินใจเอง ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามแม่เสมอไป ดังเช่นเมื่อแม่คิดจะย้ายที่พักเพื่อให้โรส ออฟ ชารอน ได้พักผ่อนหลังจากคลอดบุตรอย่างปลอดภัย พ่อกับแอลไม่ยอมไปด้วย แม่ก็เข้าใจและยอมรับความต้องการของทั้งสองคน

ความรักที่มีต่อครอบครัวของแม่เปลี่ยนแปรเป็นความรักที่มีต่อมวลมนุษย์โดยส่วนรวม เมื่อแม่ยินยอมให้โรส ออฟ ชารอน อุทิศน้ำนมจากทรวงอกให้ชายแปลกหน้าผู้กำลังจะอดตาย ได้ดื่มเพื่อประทังชีวิต ซึ่งเป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อันสูงค่ายิ่งต่อเพื่อนมนุษย์

สรุปปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติที่ปรากฏในตัวละคร

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏใน จิม เคซี หอม โจค และแม่โจค พอสรุปได้ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

1.1 ยึดมั่นในอดีต

ในระหว่างที่เป็นนักเทศน์ เคซียึดมั่นในอดีต คือยึดพระคัมภีร์ ส่วนหอมไม่ปรากฏว่ายึดถือในอดีตแต่อย่างใด สำหรับแม่โจคั้นเวลาที่มีความสุขแม่นึกถึงอดีต คิดถึงถิ่นฐานเดิมที่ทุกคนในครอบครัวเคยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.2 อนุโลมตามสังคม

เคซี่ทำตามความต้องการของชาวบ้านด้วยการให้ศีลให้พรหลังจากที่ชาวบ้านทำบุญแล้ว เพราะต้องการให้ชาวบ้านเป็นสุขใจ แต่ทอมทำตัวให้เหมือนคนอื่น ๆ และไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของใคร เมื่อตอนที่อยู่ในคุก เพื่อความปลอดภัยของตนเอง ส่วนแม่โจดไม่ปรากฏว่าเคยอนุโลมตามสังคม

1.3 ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน

เคซี่ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกคือชื่อเสียงเกียรติยศของเขา โดยยอมรับสิ่งของและเงินทองที่ชาวบ้านบริจาคให้เมื่อยามที่เขายังเป็นนักโทษอยู่ ส่วนแม่โจดว่าความสะอาดและความเป็นระเบียบเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สังคมนับถือ จึงสั่งให้คนในครอบครัวอาบน้ำชำระร่างกาย สวมเสื้อผ้าที่สะอาด และจัดข้าวของในที่ที่ทำให้เรียบร้อย ก่อนที่คณะกรรมการค่ายพักของรัฐบาลจะมาเยี่ยม

2. วิธีการรู้จักตนเอง

เคซี่รู้จักตนเองด้วยการไม่ยึดมั่นในอดีต คือเลิกเป็นนักโทษและไม่ยึดมั่นในพระคัมภีร์ เขาไม่อนุโลมตามสังคมด้วยการปฏิเสธไม่ให้ศีลให้พรตามที่ชาวบ้านปรารถนา และถือสังฆกรรมด้วยการประพฤติตามธรรมชาติของตน

ทอมเป็นคนที่ไม่ยึดมั่นในอดีต และจากประสบการณ์ในคุก ทำให้ทอมรู้ว่าไม่ควรเฝ้ากังวลถึงอนาคต แต่ควรพอใจสภาพชีวิตในปัจจุบัน และทำปัจจุบันให้ดีที่สุด เมื่อเขาออกจากคุกมาแล้วเขาก็เลิกทำตามความคิดของผู้อื่น ไม่เกรงกลัวสังคมและทำตามความคิดของตนเองด้วยการตัดสินใจช่วยเหลือโดยไม่ให้ผู้ช่วยนายอำเภอจับตัวไปด้วยข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นธรรม ต่อมาทอมได้มีโอกาสเข้าใจและรู้จักธรรมชาติของตนเองอย่างลึกซึ้ง เมื่อเขาไปหลบซ่อนตัวอยู่ในถ้ำอันเงียบสงัด

แม่รู้จักตนเองด้วยการไม่ยึดมั่นในอดีต แม่เก็บของที่ระลึกเก่า ๆ เผาทิ้งก่อนออกเดินทางไปแคลิฟอร์เนีย แม่ไม่อนุโลมตามสังคมด้วยการไม่ยอมให้ชาวบ้านไปทำพิธีสวดมนต์ให้ย่าในตอนที่ย่าเจ็บหนัก และแม่ทำสิ่งที่ชอบธรรมด้วยการให้คนในครอบครัวเป็น

คนตัดสินใจว่าจะให้เคซีร่วมเดินทางไปด้วยหรือไม่ นอกจากนี้แม่ก็รู้ว่าคนในครอบครัวควรอยู่ร่วมกันในยามที่เกิดความเดือดร้อน ดังนั้นแม่จึงไม่ยอมเดินทางล่วงหน้าไปก่อน เมื่อทอมบอกว่าจะตามไปสมทบหลังจากที่ซ่อมรถครอบครัววิลสันเสร็จแล้ว

แม่มีโอกาสดูใจและรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในตอนที่ไม่พาทอมในป่า จากการพูดคุยกับทอมทำให้แม่เข้าใจและรู้จักธรรมชาติที่แท้จริงของแม่ เพราะสิ่งที่ทอมพูดนั้นตรงกับความคิดจิตใจของแม่ จึงทำให้แม่รับรู้อย่างรวดเร็ว

3. ผลของการรู้จักตนเอง

3.1 มีความไวเนื้อเชื่อใจตนเอง

เมื่อเคซี ทอม และแม่รู้จักตนเองแล้วก็เกิดความไวเนื้อเชื่อใจตนเอง ด้วยการยอมรับความคิดและการกระทำของตัวเอง และของผู้อื่น และตัดสินใจกระทำทุกสิ่งด้วยตนเอง เช่น เคซีเลิกสั่งสอนผู้คน ทอมแยกตัวจากครอบครัวเพื่อไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และแม่ไม่ออกคำสั่งให้คนในครอบครัวปฏิบัติตามอีกต่อไป

3.2 มีคุณธรรม

เคซีใช้ชีวิตอยู่กับพวกอพยพ เพื่อช่วยเหลือให้พวกเขาดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย สมฐานะ ส่วนทอมตั้งใจที่จะออกไปทำงานกับพวกอพยพ สำหรับแม่นั้นเป็นผู้มีคุณธรรมก่อนที่จะรู้จักธรรมชาติตนเองอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าแม่ให้ความรักความเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับคนที่รู้จักคุ้นเคย หรือกับคนที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลคนในครอบครัวของแม่เท่านั้น

3.3 การรวมจิตเข้ากับส่วนรวม

เคซีทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อส่วนรวมจนตัวเองต้องเสียชีวิตในการนัดหยุดงาน เพื่อเรียกร้องค่าแรงให้เพียงพอกับการยังชีพ และทอมตั้งใจจะเจริญรอยตามเคซี ส่วนแม่ได้แสดงความรู้สึกร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่น ด้วยการช่วยชีวิตชายแปลกหน้าให้รอดตายจากความอดอยากด้วยการให้คิม นำนมจากทรวงอกของโรส ออฟ ชารอน

ฉากและบรรยากาศ

ฉาก หมายถึง เวลาและสถานที่ที่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นตามเนื้อเรื่อง ส่วนบรรยากาศ หมายถึง ความรู้สึกหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวละคร (Roberts. 1969 : 41) นวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ส่วนใหญ่จะเน้นบรรยากาศมากกว่าฉาก การบรรยายฉากและบรรยากาศมีปรากฏทั้งในบทแทรก และบทที่เสนอเนื้อเรื่อง

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

1.1 ยึดมั่นในความผิดและการกระทำในอดีต

หลังจากที่ถูกขับไล่ออกจากที่ดินแล้ว ชาวบ้านก็เตรียมตัวอพยพไป แคลิฟอร์เนีย บรรยายภาพทั่วไป เป็นบรรยากาศแห่งความอาลัยรักในอดีต และความไม่แน่ใจในอนาคต พวกผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายตัดสินใจว่าของสิ่งใดควรนำติดตัวไป และของสิ่งใดไม่ควรสิ่งที่พวกเขานำไปด้วย ได้แก่ เครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีพเท่านั้น ส่วนของที่ไม่จำเป็น เช่น ของที่ระลึกทั้งหลายนั้นจำต้องเผาทิ้ง พวกผู้หญิงเกิดความไม่แน่ใจว่า ถ้าต้องทิ้งของที่เคยมีความสำคัญยิ่งในอดีตแล้วชีวิตจะเป็นอย่างไร และจะรู้จักตัวเองได้อย่างไร และในที่สุด เมื่อใคร่ครองดูความจำเป็นในการเดินทางและเนื้อที่ที่จำกัดในรถแล้ว ก็ต้องตัดใจเผาทิ้งไป

Here's a letter my brother wrote the day before he died.

Here's an old - time hat. These feathers -- never got to use them. No, there isn't room.

How can we live without our lives? How will we know it's us without our past? No. Leave it. Burn it.

(Steinbeck. 1979 : 120)

ในตอนแรกพวกเขายังยึดมั่นอยู่กับความทรงจำในอดีต เสียขายและอาลัยในสิ่งที่ผ่านมา แต่ความจำเป็นในปัจจุบันทำให้พวกเขาระลึกได้ว่า ไม่มีประโยชน์ที่จะไปคร่ำครวญถึงอดีตอีกต่อไป ควรทำตัวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และตัดอดีตทิ้งไป

1.2 ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน

1.2.1 เมื่อเจ้าของที่ดินส่งรถแทร็คเตอร์มาปราบที่ดินเพื่อจะปลูกฝ้าย คนขับรถแทร็คเตอร์ทำงานด้วยความภูมิใจกับผลงานที่ไม่ได้เป็นของตน ความรู้สึกในการปราบที่ดินเป็นความรู้สึกของความพึงพอใจในเครื่องจักรที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ หรือรักใคร่ผูกพัน และตัวเขาไม่ได้ใช้ความสามารถแต่อย่างใด รถแทร็คเตอร์ทำเองทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการปราบดิน การไถ และการหยอดเมล็ดพืช คนขับรถได้แต่ภูมิใจในสิ่งที่ตนไม่ได้เป็นผู้กระทำเองอย่างแท้จริง

The driver sat in his iron seat and he was proud of the straight lines he did not will, proud of the tractor he did not own or love, proud of the power he could not control. (Steinbeck. 1979 : 49)

สไตน์เบ็คต้องการชี้ให้เห็นว่า มนุษย์ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติที่ปรากฏแก่ตา มากกว่าคุณสมบัติในจิตใจ คนขับรถทำงานโดยไม่ได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง แต่กลับภูมิใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น

1.2.2 ชาวแคลิฟอร์เนียเกลียดชังพวกอพยพมาก พวกชาวเมืองเรียกคนทีมาจากรัฐโอคลาโฮมาว่า "โอคีส" ซึ่งเป็นการเรียกอย่างดูถูกดูแคลน พวกชาวเมืองซึ่งเป็นพวกนายธนาคาร หรือนายทุนก็เกลียดพวกโอคีส เพราะพวกเขาไม่มีทางจะได้ประโยชน์จากพวกอพยพเหล่านี้ คนพวกนี้ไม่มีสมบัติอะไรเลย "The town men, little bankers, hated Okies because there was nothing to gain from them. They had nothing." (Steinbeck. 1979 : 318)

จากบรรยากาศแห่งความเกลียดชังของชาวเมือง แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มักจะพิจารณากันแต่เพียงลักษณะภายนอก ไม่ได้สนใจอุปนิสัยใจคอที่แท้จริงของพวกอพยพเลย เพียงแต่เห็นว่าไม่มีทรัพย์สินมั่งคั่งติดตัว ผู้คนก็พากันเกลียดชังดูถูกเหยียดหยามแล้ว

2. วิธีการรู้จักตนเอง

ถือศีลธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม โดยรู้จัก เข้าใจ และยอมรับธรรมชาติ
ของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติของตน

ในตอนเย็นของวันที่หอมไปถึงบ้าน สมาชิกในครอบครัวโลกก็ได้ประชุมกัน เตรียมการออกเดินทาง แสงอาทิตย์ในเย็นวันนั้นฉายพื้นดินสีแดงโดยทั่วไปให้ดูสว่างสดใส ทำให้มิติของสิ่งต่าง ๆ อาทิเช่น ก้อนหิน เสาร์ว และตัวบ้าน มีความลึกและเห็นรูปร่าง ได้ชัดกว่าที่มองเห็นในตอนกลางวัน วัตถุต่าง ๆ ที่มองเห็นดูมีลักษณะเฉพาะตัวอย่างน่าประหลาดใจ อย่างเช่น เสาร์วจะมองเห็นโผล่พ้นจากพื้นดินที่มันปักอยู่ และยืนต้นกันเขตไร่ข้าวโพดอย่างเห็นได้ชัด บรรดาพืชพันธุ์ที่มีลักษณะเด่นเป็นของตัวเอง ไม่ใช่แค่เป็นลักษณะเด่นที่ไม่อยู่รวม ๆ กัน แม้นต้นวิลโลว์ใบโกร๋นก็ยืนต้นโดดเด่นเป็นอิสระจากต้นวิลโลว์อื่น ๆ ที่อยู่รอบ ๆ พื้นดินมีส่วนช่วยทำให้เกิดแสงสว่างสดใสในยามเย็นด้วย

The film of evening light made the red earth lucent, so that its dimensions were deepened, so that a stone, a post, a building had greater depth and more solidity than in the day - time light ; and these objects were curiously more individual -- a post was more essentially a post, set off from the earth it stood in and the field of corn it stood out against. And plants were individuals, not the mass of crop; and the ragged willow tree was itself, standing free of all other willow trees. The earth contributed a light to the evening. (Steinbeck. 1979 : 135)

ลักษณะของธรรมชาติที่ปรากฏ แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะตัว หรือธรรมชาติของแต่ละสิ่งที่ไม่ซ้ำแบบกัน และต่างก็ดำรงอยู่ได้ตามธรรมชาติของตน การยึดถือธรรมชาติหรือความเป็นไปอันแท้จริง ทำให้ของทุกอย่างในพื้นพิภพมีลักษณะที่ไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใคร ฉากนี้สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นว่าในท่ามกลางความทุกข์ยาก สรรพสิ่งทั้งหลายสามารถงธรรมชาติของตนไว้ได้ ไม่สูญเสียลักษณะเฉพาะตัวไป

อนึ่ง แสงสีแดงในยามเย็นจะชี้ให้เห็นว่าการเดินทางไปแคลิฟอร์เนียนั้น อาจจะช่วยให้อายุยืนยาวกว่าที่เป็นอยู่ แม้ว่าพวกเขาจะไม่แน่ใจในอนาคต แต่พวกเขาก็มีความสุขที่คนในครอบครัวได้มารวมกัน และจะเดินทางไปเผชิญโชคด้วยกัน แสดงให้เห็นการยอมรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน

3. ผลของการรู้จักตนเอง

3.1 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

เมื่อผู้พหุมาตั้งค่ายพักแรมร่วมกัน จะเกิดการสนทนาปราศรัยกัน และเรื่องที่เขาคูเคยกันนั้น จะเป็นเรื่องความเดือดร้อนที่ต้องสูญเสียที่ดินของตนไป ทั้งสองฝ่ายจึงมีปัญหาร่วมกัน คือการสูญเสียที่ดิน การมีปัญหาร่วมกันนี้ พวกเขาจะไม่แยกปัญหาของตัวเองโดยพูดว่า "' I lost my land.'" แต่จะพูดว่า "เราสูญเสียแผ่นดินของเราไป" แทน "' We lost our land.'" (Steinbeck. 1979 : 206) ผู้คนจะไม่โดดเดี่ยวอีกต่อไป เพราะเขามีความรู้สึกร่วมกัน และช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันตามฐานะ เช่น ตกกลางคืนอากาศเย็น เด็กอ่อนเป็นหวัด เขาก็จะให้ยืมผ้าห่มขนสัตว์ให้เด็กห่ม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอง ที่ทำให้คนละการนึกถึง "ตัวฉัน" และเริ่มนึกถึง "พวกเรา" แทน "This is the beginning -- from 'I' to 'We.'" (Steinbeck. 1979 : 206)

เมื่อมนุษย์มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ดวงจิตมนุษย์จะรวมเข้ากับวิญญาณสากล รับรู้ความสัมพันธ์ของตนกับเพื่อนมนุษย์ และมีจิตใจนึกถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ ผู้พหุจึงอยู่ด้วยกันด้วยความรักความอบอุ่น

ความเอื้อเฟื้อเจือจานเป็นคุณลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของพวกอพยพไม่ว่าพวกเขาจะมี
 มากน้อยเพียงใด ครอบครัวของตนจะมีพอกินพอใช้อย่างสุขสบายในวันต่อไปหรือไม่ พวกเขา
 ไม่คำนึงถึง เมื่อใดที่เห็นผู้อพยพด้วยกันต้องขาดแคลน ไม่ว่าจะสิ่งใดก็ตาม เมื่อนั้นพวกเขา
 จะช่วยเหลือแบ่งปันกันตามกำลังความสามารถของแต่ละคน เป็นลักษณะที่สไตน์เบ็คเรียกว่า
 การประกันสังคม คือต่างคนต่างช่วยเหลือกันเมื่อมีโอกาส ถ้าใครเคยช่วยเหลือผู้อื่นไว้
 ต่อไป เขาก็ย่อมได้รับการช่วยเหลือเจือจานด้วย " And a kind of insurance
 developed in these nights. A man with food fed a hungry man,
 and thus insured himself against hunger." (Steinbeck. 1979 : 266)

นี่เป็นลักษณะของการมีจิตใจนึกถึงส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 ต่อกัน ซึ่งจะทำให้ทั้งคนและส่วนรวมมีชีวิตอยู่ได้ต่อไป

3.2 ความเมตตากรุณา

3.2.1 ความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ไม่เพียงแต่จะปรากฏอยู่ตามค่ายอพยพ
 เท่านั้น แต่ยังมิให้เห็นได้ตามทางหลวงสาย 66 ซึ่งเป็นเส้นทางสำคัญที่มุ่งสู่แคลิฟอร์เนีย
 ที่เพิงขายอาหารและเครื่องดื่มข้างทาง มักจะมีผู้อพยพแวะซื้ออาหารและเครื่องดื่มเสมอ
 แต่มีบางรายที่มีเงินใช้อย่างจำกัด ต้องใช้เงินทุกเซ็นต์อย่างคุ้มค่า และกระเป๋ยกระเสีयर
 เป็นที่สุด เพื่อไม่ให้เงินหมดก่อนถึงแคลิฟอร์เนีย สไตน์เบ็คใช้ฉากนี้แสดงให้เห็นความหิวโหย
 ของผู้อพยพที่ต้องใช้เงินอย่างจำกัด และแสดงให้เห็นถึงความเมตตาของพ่อครัวที่บอกให้คนขาย
 ขายขนมปังในราคาที่ต่ำกว่าราคาจริง และยังพลอยขายลูกกวาดในราคาต่ำมากให้แก่เด็ก ๆ
 ที่จ้องมองที่ลูกกวาดอย่างสงสัยใคร่รู้ว่ารสชาติเป็นอย่างไร การกระทำนี้ทำให้คนขับรถ
 บรรทุกสองคนที่นั่งรับประทานอาหารอยู่ในร้านเกิดความรู้สึกประทับใจในน้ำใจของคนขาย
 จึงจ่ายเงินค่าอาหารสูงกว่าราคาจริง โดยไม่ยอมรับเงินทอน (Steinbeck. 1979:218-219)

จะเห็นว่าความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งที่ทุกคนมีส่วนร่วม
 เพราะต่างมีวิญญานสากลร่วมกัน มีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ผู้ยากไร้ร่วมกัน และ
 พร้อมที่จะช่วยเหลือกันเมื่อมีโอกาส

3.2.2 เด็ก ๆ ตายเพราะเป็นโรคขาดอาหาร พ่อแม่เองก็ไม่มีเงิน
ฝังศพให้ลูก คนยากจนในค่ายยูเวอร์ก็เกิดความเวทนา จึงช่วยกันบริจาคคนละเล็กละน้อย
เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในงานศพ ในยามทุกข์ยากเช่นนี้พวกอพยพช่วยเหลือกันเท่าที่จะสามารถ
ช่วยได้ เพราะพวกเขาเป็นคนดี มีจิตใจเมตตากรุณา

And hands went into pockets and little coins came out. In
front of the tent a little heap of 'silver grew. And the
family found it there.

Our people are good people; our people are kind people.

(Steinbeck. 1979 : 326)

ยิ่งมนุษย์ทุกข์ยากเพียงไร มนุษย์ยิ่งเห็นใจกัน และมึนน้ำใจ
ช่วยเหลือกันมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะพวกเขามีความทุกข์ร่วมกัน มีจิตใจรู้สึกอย่างเดียวกัน
เพราะมีจิตวิญญาณร่วมกันนั่นเอง

3.3 การรวมจิตของมนุษย์กับวิญญาณสากล

ผู้อพยพอาศัยรถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางไปแคลิฟอร์เนีย มีรถ
หลายหมื่นคัน และผู้คนนับเป็นแสน ๆ คนเดินทางไปตามทางหลวงสาย 66 ต่างคนต่าง
เช่ารถหรือที่ต้องจากภูมิลำเนา ราวหัวด้วยไม้ค้ำเคียวกับผู้คนและสถานที่ และหันวัดกต่อ
อนาคต เพราะฉะนั้นพวกอพยพจึงรวมตัวกัน โดยพักแรมร่วมกันในยามค่ำคืน แบ่งปันที่
พักอาศัย อาหาร และพูดคุยกันถึงความหวังที่เขามีต่อผืนแผ่นดินใหม่ที่เขากำลังจะเดินทางไป
ไปถึง ในการพักแรมนั้นอาจจะเริ่มด้วยครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งไปหยุดพักใกล้ ๆ ลำธารก่อน
และต่อจากนั้นก็จะมีครอบครัวอื่น ๆ ตามมาขอสมทบด้วย จนอาจจะรวมถึงยี่สิบครอบครัว
สโตนีแบ็คได้บรรยายให้เห็นบรรยากาศการรวมตัวของพวกอพยพว่านับเป็นปรากฏการณ์ที่
แปลกประหลาดที่ผู้คนทั้งยี่สิบครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเพียงครอบครัวเดียว ทุกคนมี
ความรู้สึกนึกคิดร่วมกัน เด็ก ๆ ของครอบครัวอื่นก็เปรียบเหมือนลูกหลานของตน การสูญเสีย

บ้านเรือนของแต่ละครอบครัวก็กลายเป็นความสูญเสียบ้านเดียวกัน และความไม่ฝันที่จะมีอนาคต
ที่มั่งคั่งร่ำรวยก็เป็นความฝันอันเดียวกัน และถ้ามีการเจ็บไข้ได้ป่วยล้มหายตายจาก หรือมีเด็ก
เกิดใหม่ในครอบครัวใดก็ตาม ครอบครัวอื่น ๆ ก็จะพลอยร่วมทุกข์ร่วมสุขไปด้วย

In the evening a strange thing happened : the twenty families
became one family, the children were the children of all.
The loss of home became one loss, and the golden time in the
West was one dream. And it might be that a sick child threw
despair into the hearts of twenty families, of a hundred
people; that a birth there in a tent kept a hundred people quiet
and awestruck through the night and filled a hundred people
with the birth-joy in the morning. (Steinbeck. 1979 : 264)

เมื่อมนุษย์ยอมรับสภาพชีวิตของตน และ เลิกยึดมั่นในอดีตด้วยการละทิ้งฐานเดิม
ของตนออกไป เผชิญชีวิตในดินแดนใหม่ที่ตนไม่คุ้นเคย มนุษย์จะเข้าใจในชีวิตของตนและจะ
เข้าใจความเป็นอยู่ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันดีขึ้น เมื่อมนุษย์เข้าใจกันก็จะเอื้อเฟื้อเจือจานกัน
รักใคร่กันและรวมจิตใจ รวมความรู้สึกเป็นอย่างดีเหมือนกันเหมือนมีดวงใจดวงใหญ่ร่วมกัน
คือวิญญาณสากลนั่นเอง

สรุปปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในฉากและบรรยายภาพ

ฉากและบรรยายภาพที่สะท้อนให้เห็นแนวคิดเรื่อง มนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน
ส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในบทแรก ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

บรรยายภาพของการยึดมั่นในอดีต ปรากฏให้เห็นชัดเมื่อชาวบ้านอาศัยอาคารณ
สิ่งของต่าง ๆ ที่เก็บรักษาไว้แต่อดีต และได้แสดงให้เห็นความรู้สึกภาคภูมิใจของคนชั้นร
แตร็คเตอร์ที่ภาคภูมิใจในผลงานของรถแตร็คเตอร์ ความรู้สึกเช่นนี้เป็นการให้ความสำคัญ
ต่อความสามารถของเครื่องจักรมากกว่าตัวคน และบรรยายภาพหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์
ให้ความสำคัญต่อลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน คือชาวเมืองในรัฐแคลิฟอร์เนีย

เกลียดชังพวกอพยพ เพราะพวกอพยพไม่มีทรัพย์สินเงินทองใด ๆ

2. วิธีการรู้จักตนเอง

สโตนีย์เก็บบรรยายสภาพธรรมชาติในยามเย็นในรัฐโอคลาโฮมา โดยกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ ในบริเวณนั้น และกล่าวถึงบรรยากาศแห่งความสุขของครอบครัวที่ยอมรับสภาพชีวิตของตน

3. ผลของการรู้จักตนเอง

บรรยากาศของการรู้จักตนเองของมนุษย์ คือ การรวมใจของผู้อพยพ ซึ่งทุกคนต่างเข้าใจกัน เห็นใจกัน และมีความรู้สึกทุกข์สุขร่วมกัน ต่อจากนั้นผู้อพยพจึงรวมดวงจิตของตนเข้ากับวิญญาณสากลด้วยการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน มีความเมตตากรุณาปรากฏอยู่ทั่วไป ทั้งในหมู่ผู้อพยพด้วยกัน และตามทางหลวงสาย 66 ซึ่งเป็นเส้นทางเดินทางนั้น คนขายอาหาร และเครื่องดื่มก็ได้แสดงน้ำใจเมตตากรุณา ด้วยการขายขนมปัง และขายลูกกวาดให้ครอบครัว ผู้อพยพในราคาต่ำกว่าปกติอีกด้วย

การใช้สัญลักษณ์

การใช้สัญลักษณ์ คือ การกำหนดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้หมายความแทนอีกสิ่งหนึ่ง สิ่งใด หรือเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใด สิ่งที่ใช้เป็นสัญลักษณ์อาจเป็น คน สัตว์ สิ่งของ เหตุการณ์ต่าง ๆ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

สโตนีย์บอกชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ไม่รู้จักตนเอง โดยใช้สัญลักษณ์ต่อไปนี้

1.1 อาการของคนตามอคติหรือความมีอคติ

1.1.1 เมื่อหอมพบกับแม่หลังจากที่ออกจากคุกที่บ้านอาจอห์นนั้น

ตอนแรกแม่จำหอมไม่ได้ ขณะนั้นแม่กำลังเตรียมอาหารเข้าอยู่ในครัว พ่อโจคต้องการให้แม่แปลกใจ จึงเดินเข้าไปบอกแม่ว่ามีคนสองคนมาขอรับประทานอาหารเข้าด้วย แม่โจคมองออกมาทางประตู แต่ปรากฏว่าแสงอาทิตย์ส่องย้อนเข้ามาทางเบื้องหลังหอม ทำให้แม่มอง

เห็นเป็นร่างดำ ๆ ตัดกับแสงอาทิตย์สีเหลืองสว่างจ้าเท่านั้น "She looked out the door, but the sun was behind Tom, and she saw only a dark figure outlined by the bright yellow sunlight." (Steinbeck. 1979 : 99)

แต่เมื่อแม่รู้ว่าเป็นทอม แม่ก็เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ประดังกัน กล่าวคือจิตใจที่พบลูก เปล่งใจที่ทอมออกจากคุกก่อนกำหนด และเป็นกังวลว่าทอมหนีออกมาจากคุกหรือไม่ ความตื่นเต้นจิตใจและไม่แน่ใจทำให้แม่ค่อย ๆ เดินเข้าไปหาทอม ลูบคลำแขน และมัดกล้ามเนื้อของเขา จากนั้นก็ใช้นิ้วมือลูบไล่แก้มของเขาเหมือนตักการสัมผัสของคนตาบอด

" Her small hand felt his arm, felt the soundness of his muscles. And then her fingers went up to his cheek as a blind man's fingers might." (Steinbeck. 1979 : 101)

การที่แม่มองเห็นทอมเป็นแค่ "ร่างดำ ๆ" ก็ดี หรือการที่แม่ลูบคลำจับเนื้อต้องตัวทอมก็ดี เป็นการบอกถึงความสงสัยไม่แน่ใจของแม่ที่พบทอมโดยไม่คาดฝัน และสไตน์เบ็คใช้ข้อความข้างต้นนี้ แสดงสัญลักษณ์แห่งการไม่รู้จักตนเองของมนุษย์ คือแม่ไม่รู้จักตนเองเลย ไม่รู้จักทอมด้วย

1.1.2 ในตอนท้ายของนวนิยายเรื่องนี้ สไตน์เบ็คได้ชี้ให้เห็นว่า แม่ยังไม่รู้จักตนเอง ด้วยการใช้อำนาจของคนตาบอดและความมืดในลักษณะเดียวกับตอนต้นของเรื่อง

เมื่อแม่ไปหาทอมที่คงทิม ทอมพาแม่เข้าไปในถ้ำที่เขาอาศัยหลบซ่อนตัวอยู่ ภายในถ้ำนั้นมีคนมาจนแม่และทอมต่างมองไม่เห็นกัน แม่ถามถึงบาดแผลที่หน้าทอมที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายในวันที่เคยถูกตัดสินตาย ทอมบอกว่าหายดีแล้ว แม่เลยขอลำดู เพื่อความแน่ใจ

'I ain't seen you. Can't see you now. How's your face?'

'Gettin' well quick.'

'Come clost, Tom. Let me feel it. Come clost.' He crawled near. Her reaching hand found his head in the blackness and

her fingers moved down to his nose, and then over his left cheek. (Steinbeck. 1979 : 569)

หลังจากที่จับต้องจนพอใจแล้ว แม่ก็ขอสัมผัสตัวทอมอีกครั้งหนึ่ง แม่บอกว่าแม่เป็นเหมือนคนตาบอด เพราะในถ้ำมืดเหลือเกิน และแม่ต้องการจะจดจำใบหน้าของทอมไว้ แม่ว่าจะเป็นการจดจำด้วยนิ้วมือก็ตามที "I wanta touch ya again, Tom. It's like I'm blin', it's so dark. I wanta remember, even if it's on'y my fingers that remember." (Steinbeck.

หลังจากที่แม่กับทอมจากกันและมาพบกันอีก และเกิดความไม่แน่ใจว่าทอมหน้าตาจะหายดี!

หน้าตาทอมเป็นปกติก็ดี หรือจับต้องใบหน้าของทอม ที่แสดงให้เห็นความไม่รู้จักตนเองของมนุษย์ กล่าวคือเมื่อมนุษย์ไม่รู้จักตนเอง มนุษย์ก็ไม่รู้จักผู้อื่นด้วย

อาหารของคนตาบอดหรือความมืดจึงเป็นสัญลักษณ์ของการไม่รู้จักตนเองของมนุษย์ ที่เด่นชัดที่สุด ที่สไตน์เบ็คนำเสนอในนวนิยายเรื่องนี้

1.2 คนขับรถแทร็คเตอร์

คนขับรถแทร็คเตอร์ที่มาไปปราบดิน และหัวนเมลิคฝ้ายนั้นมองเผิน ๆ เหมือนไม่ใช่คน เพราะเขาสวมถุงมือ สวมแว่นตากันฝุ่น และสวมหน้ากากยางกันฝุ่น คลุมจมูกคลุมปากจนดูเหมือนเป็นหุ่นยนต์ที่นั่งอยู่บนแทร็คเตอร์ และเป็นส่วนหนึ่งของสัตว์มฤตยูที่มาทำลายล้างที่ดินของผู้อพยพ

The man sitting in the iron seat did not look like a man; gloved, goggled, rubber dust mask over nose and mouth, he was a part of the monster, a robot in the seat.

(Steinbeck. 1979 : 48)

ที่กล่าวว่าคนขับรถแทร็คเตอร์เป็นส่วนหนึ่งของสัตว์มฤตยูนั้น เพราะเขาออกมาทำงานตามคำสั่งของธนาคาร ซึ่งพวกอพยพก็ถือว่าเปรียบเสมือนมฤตยู เพราะมนุษย์สร้างธนาคารขึ้นมาแล้วควบคุมธนาคารไม่ได้ "The bank is something more than men, I tell you. It's the monster. Men made it, but they can't control it." (Steinbeck. 1979 : 45) และสัตว์มฤตยูนี้เองที่ควบคุมความคิดและการกระทำของเขา เขาไม่สามารถใช้ความคิดโดยอิสระ ไม่สามารถพูดได้อย่างที่ใจคิด ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสพื้นดินได้ตามความเป็นจริง เพราะสัตว์มฤตยูนี้ได้เข้ามาครอบงำจิตใจเขาดังเช่น แว่นตา หน้ากาก และถุงมือที่บังคับเขาอยู่นั่นเอง และในขณะที่เดียวกันเขาก็ไม่สามารถให้กำลังใจหรือลงโทษตัวเองในการปฏิบัติงานได้ เพราะเขาไม่ได้ลงมือทำงานนั้นด้วยตนเอง งานทุกอย่างใช้เครื่องจักรทำ และการทำงานของเครื่องจักรนั้นอยู่นอกเหนืออำนาจของเขาที่จะควบคุมได้ เขาคิดว่าเขาไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดิน ไม่รู้จักดินแผ่นดินนั้น จึงไม่ต้องเอาใจใส่ที่จะทำให้แผ่นดินนั้นอุดมสมบูรณ์แต่อย่างใด

The driver could not control it - straight across country it went, cutting through a dozen farms and straight back. A twitch at the controls could swerve the cat', but the driver's hands could not twitch because the monster that sent the tractor out, had somehow got into the driver's hands, into his brain and muscle, had goggled him and muzzled him -- goggled his mind, muzzled his speech, goggled his perception, muzzled his protest. He could not see the land as it was, he could not smell the land as it smelled; his feet did not stamp the clods or feel the warmth and power of the earth. He sat in an iron seat and stepped on iron pedals. He could not cheer or beat or curse or encourage the extension of his

power, and because of this he could not cheer or whip or curse or encourage himself. He did not know or own or trust or beseech the land. (Steinbeck. 1979 : 48)

สไตน์ เบ็คใช้คนขับรถแท็กซี่เตอร์เป็นสัญลักษณ์ของมนุษย์ผู้ไม่รู้จักตนเอง ไม่เชื่อตรงต่อความรู้สึกนึกคิดของตน แว่นตากันฝุ่น หน้ากากยาง และถุงมือเป็นสัญลักษณ์ของการปิดบังธรรมชาติของตน การทำตามคำสั่งของธนาคารเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำตามความคิดความพอใจของผู้อื่น และธนาคารที่ถือเป็นสัตว์มฤตยูที่มนุษย์สร้างขึ้นมาแต่ความกลัวไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ของความรู้สึกนึกคิดของคนอื่นที่เปลี่ยนแปลงไปจากของตน ไม่ได้เกิดจากธรรมชาติของตน จึงควบคุมความคิดและการกระทำไม่ได้ ต้องคอยตามผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา สไตน์ เบ็คต้องการชี้ให้เห็นว่า ถ้าคนไม่สามารถคิดและทำตามธรรมชาติอันแท้จริงของตน คนก็จะเปรียบเสมือนเครื่องจักรคือใช้ความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ

1.3 ฝุ่น

เกิดลมแรงพัดพาฝุ่นปลิวกระจัดกระจายไป เกาะทั่วทุกหนทุกแห่งในรัฐโอคลาโฮมา ละอองฝุ่นนี้เป็นหaze เย็นตึบและเกาะกันอยู่แน่นจนดวงดาวไม่สามารถส่องแสงทะลุลงมาได้ในยามค่ำคืน และแสงไฟที่ส่องจากหน้าต่างบ้านจะสาดแสงออกไปได้ในระยะไม่กี่หลาเลย เพราะฝุ่นกับอากาศผสมกลมกลืนด้วยสัดส่วนเท่า ๆ กัน จนหนาทึบไปหมด บ้านเรือนทุกหลังต้องปิดให้สนิท และต้องเอาผ้าอัดตามขอบประตูหน้าต่างไว้ให้แน่นหนา แต่ฝุ่นที่ปลิวเข้ามานั้น ละอองมากจนมองไม่เห็น และมันจะปลิวเหมือนละอองเข้าไปเกาะอยู่บนเก้าอี้ โต๊ะบนจานอาหาร และเกาะตามไหล่ของคน จนต้องคอยขัดฝุ่นออกจากตัว

When the night came again it was black night, for the stars could not pierce the dust to get down, and the window lights could not even spread beyond their own yards. Now the dust was evenly mixed with the air, an emulsion of dust and air. Houses were shut tight, and cloth wedged around doors and windows.

But the dust came in so thinly that it could not be seen in air, and it settled like pollen on the chairs and tables, on the dishes. The people brushed it from their shoulders.

(Steinbeck. 1979 : 5)

ฝุ่นที่ครอบคลุมไปทั่วพื้นพิภพ จนทำให้ตมมืดมัวไปหมดเพราะแสงสว่างไม่สามารถทะลุไปได้ นี่เปรียบเสมือนดวงจิตของมนุษย์ที่มีตมมืด เพราะไม่รู้จักตนเองนั่นเอง

1.4 ยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต ไม่พอใจในสภาพชีวิตของตน

ในปัจจุบัน

ในวันแรกที่ออกเดินทางไปแคลิฟอร์เนีย บูกี้จะไม่ยอมเดินทางไปด้วย แต่ลูกหลานไม่ยอม และหาทางเอาบูกี้ไปด้วยจนได้โดยใส่ยาระงับปวดในกาเผในปริมาณมากกว่าที่กำหนด เพื่อให้บูกี้นอนหลับ และพวกเขาก็พาบูกี้เดินทางไปด้วยได้สำเร็จ บูกี้จึงจำเป็นต้องเดินทางไปด้วย ทั้ง ๆ ที่บูกี้ไม่อยากละทิ้งถิ่นฐานเดิมที่ตนเคยอาศัยอยู่ชั่วชีวิตไปเลย และด้วยความอ่อนแอที่เกิดจากการตรากตรำกรำแดดในการเดินทาง บูกี้ตายในเย็นวันนั้นเอง เคซิบอกครอบครัวใจคว่า บูกี้คือที่ดินเก่าแก่ที่พวกเขาเคยอยู่นั่นเอง บูกี้มีความรักและมีจิตใจผูกพันกับแผ่นดินที่เคยทำมาหากินนั้นมาก เพราะฉะนั้นเมื่อต้องจากแผ่นดินนั้น จิตใจของบูกี้ยังคงอยู่กับที่ดิน เมื่อไม่ได้ครอบครองที่ดินนั้น บูกี้ไม่สามารถจะดำรงชีวิตต่อไปได้ จิตใจของบูกี้แตกสลายตั้งแต่เริ่มออกเดินทางแล้ว

'It's just the same thing,' Casy said. 'Grampa an' the old place, they was jus' the same thing.' ... 'An' grampa didn' die tonight. He died the minute you took 'im off the place. ... Oh, he was breathin,' Casy went on, 'but he was dead. He was that place, an' he knowed it.'

(Steinbeck. 1979 : 199)

บู้โจดเป็นสัญลักษณ์ของคนที่ยึดมั่นในอดีต ไม่ยอมรับสิ่งแปลกใหม่หรือสถานที่ใหม่ ๆ จึงต้องมีชีวิตที่จมนิ่งอยู่กับอดีต คืออยู่กับดินแดนเดิมของตน คือรัฐโอคลาโฮมา นอกจากนี้ ความตายของย่ายังเป็นสัญลักษณ์ของคนอ่อนแอ ไม่กล้าดำรงชีวิตตามสภาพปัจจุบันของตน

1.5 อนุโลมตามสังคม ไม่ขัดตรงต่อความรู้สึกนึกคิดของตน ชอบคล้อยตาม ความคิดและการกระทำของผู้อื่น ถือเอาความคิดความพอใจของผู้อื่นเป็นสำคัญ

ลมที่พัดอย่างรุนแรงจนฝุ่นกระจายคลุ้งอยู่ทั่วไปนั้น เปรียบเสมือนอิทธิพลของสังคมที่มีต่อมนุษย์ ส่วนฝุ่นสีเทาที่รวมตัวปกคลุมอยู่ทั่วไปจนท้องฟ้ามืดมัวนั้น เปรียบเสมือนการปิดบังธรรมชาติของมนุษย์

สภาพธรรมชาติที่เกิดขึ้นในขณะนั้นคือ ลมพัดแรงและโหมหนัก จนทำให้ดินที่แตกกระแหงในไร่ข้าวโพดแตกร่อนปลิวหุ้งไปหมด ท้องฟ้าค่อย ๆ มืดครึ้มลงเนื่องจากฝุ่นที่ปลิวละคลุ้งรวมตัวกัน และลมก็พัดพาฝุ่นจากพื้นดินให้ปลิวระจัดกระจายอยู่ทั่วไปตลอดเวลา

Now the wind grew strong and hard and it worked at the rain crust in the corn fields. Little by little the sky was darkened by the mixing dust, and the wind felt over the earth, loosened the dust, and carried it away. (Steinbeck. 1979 : 4)

สไตน์เบ็คใช้ลมแรงเป็นสัญลักษณ์ของสังคมที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจมนุษย์ ที่บังคับให้มนุษย์ต้องปฏิบัติตาม และใช้ฝุ่นเป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ปิดบังความรู้สึกนึกคิดของตน ไม่เปิดเผยธรรมชาติที่แท้จริงของตนเอง แต่กลับเชื่อฟังและปฏิบัติตามสังคม เนื่องจากกลัวอิทธิพลของสังคม

2. การรู้จักตนเอง

สไตน์เบ็คแสดงให้เห็นว่ามนุษย์สามารถจะรู้จักตนเองได้ โดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

2.1 แสงสีแดงสดของดวงอาทิตย์

สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นเป็นนัยว่ามนุษย์สามารถจะรู้จักตนเองได้ แต่ต้องใช้เวลานานมาก เขาพูดถึงความรู้สึกของชาวบ้านที่พจญฝุ่นละอองในรัฐโอคลาโฮมาว่าพวกเขา

รู้ดีกว่าฝุ่นละอองที่หนาหึบอยู่ในอากาศจะจางหายหมดสิ้นไปนั้นต้องกินเวลานานมาก

"They knew it would take a long time for the dust to settle out of the air." (Steinbeck. 1979 : 6) แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ต้องใช้เวลานานพอสมควร จึงจะรู้จักตัวเองได้ เปรียบดังฝุ่นที่หนาหึบที่ใช้เวลานานกว่าจะจางหายไป

อย่างไรก็ตาม ฝุ่นรุ้งเข้าดวงอาทิตย์สีแดงสดใสเหมือนสีเลือดสด ๆ ก็ปรากฏอยู่ท่ามกลางละอองฝุ่นที่ลอยตัวหนาหึบจนแลดูเหมือนหมอก "In the morning the dust hung like fog, and the sun was as red as ripe new blood."

(Steinbeck. 1979 : 6)

แสงสีแดงสดใสของดวงอาทิตย์ เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ยังมีโอกาสที่จะรู้จักตนเองได้ แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานเพียงใดก็ตาม

2.2 ทางหลวงสาย 66

ทางหลวงสาย 66 เป็นเส้นทางหลักของการอพยพ ทางหลวงสายนี้เป็นทางคอนกรีตยาวข้ามประเทศ และเห็นเป็นเส้นทวนขึ้นลงอยู่ในแผนที่ จากรัฐมิสซิสซิปปีถึงเมืองเบเกอร์ฟิลด์ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ข้ามดินสีแดง และสีเทา แล้ววกขึ้นไปสู่เทือกเขาที่เป็นแนวแบ่งเขตทวีป และวนลงสู่ทะเลทรายที่มีแดดส่องแสงแรงกล้าและน้ำกลว ต่อจากนั้นก็ข้ามทะเลทรายไปสู่เขาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงเข้าสู่หุบเขาที่อุดมสมบูรณ์แห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย

Highway 66 is the main migrant road. 66 - the long concrete path across the country, waving gently up and down on the map, from the Mississippi to Bakersfield - over the red lands and the grey lands, twisting up into the mountains, crossing the Divide and down into the bright and terrible desert, and across the desert to the mountains again and into the rich California valleys. (Steinbeck. 1979 : 160)

ทางหลวงสาย 66 เป็นสัญลักษณ์แห่งการรู้จักตนเอง กล่าวคือ มนุษย์ได้เดินทางจากอดีต คือจากรัฐโอคลาโฮมาไปสู่อนาคต คือรัฐแคลิฟอร์เนียด้วยเส้นทางสายนี้ ตลอดการเดินทางมนุษย์ได้ค่อย ๆ ละทิ้งการยึดถือในอดีต และปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน ด้วยการช่วยเหลือตนเอง ในการฟันฝ่าอุปสรรคนานาประการ และดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติ และตามสภาพแวดล้อมที่ตนประสบ ทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจตัวเองและรู้จักตัวเองในที่สุด การเดินทางบนถนนสายนี้ จึงเป็นการเดินทางจากการไม่รู้จักตนเอง ไปสู่การรู้จักตนเอง เพื่อก่อให้เกิดความไว้วางใจตนเองและสร้างสมคุณธรรมไว้ในใจต่อไป

2.3 ลม

ในขณะที่แม่โจดนั่งคุยกับทอมอยู่ในถ้ำอันเงียบสงัดนั้น แม่ได้ยินเสียงแปลก ๆ จึงบอกให้ทอมฟัง ทอมก็บอกว่าเป็นเสียงลม

'Hush,' she said. 'Listen!'

'It's the wind, Ma. Jus' the wind.'

(Steinbeck. 1979 : 569)

ในขณะที่ทอมเล่าให้แม่ฟังว่า บัดนี้เขาเข้าใจความคิดของเคซีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของวิญญาณมนุษย์กับวิญญาณดวงใหญ่แล้ว แม่ก็ได้ยินเสียงแปลก ๆ อีก จึงบอกให้ทอมฟัง แล้วทอมก็บอกว่าเป็นเสียงลมเท่านั้น และเขารู้ว่าเป็นเสียงลม

'Hush -- listen.'

'On'y the wind, Ma. I know the wind.'

(Steinbeck. 1979 : 571)

เสียงลมที่แม่ได้ยินนั่นคือ เสียงจากธรรมชาติของนางเอง สไตน์เบิร์กใช้ลมเป็น สัญลักษณ์ของธรรมชาติของมนุษย์ โดยชี้ให้เห็นว่า ถ้ามนุษย์หาโอกาสไปใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ อันเงียบสงบได้ มนุษย์จะสามารถรับรู้และเข้าใจธรรมชาติของตนได้ การที่แม่ได้ยินเสียงลม แต่ไม่แน่ใจว่าเป็นเสียงอะไร จนต้องตั้งใจฟังอย่างจริงจัง และถามทอม จึงทราบว่า เป็นเสียงลม ซึ่งแสดงว่าแม่ได้รู้จักธรรมชาติของตนแล้ว และทอมซึ่งรู้จักธรรมชาติ คือความรู้สึกนึกคิดของตนมาก่อน จึงสามารถบอกแม่ได้ทันทีว่านั่นคือ เสียงลมหรือเสียงจากธรรมชาตินั่นเอง

2.4 ไม่มีตัวตนในความคิดและการกระทำในอดีต พอใจในชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน และช่วยเหลือตนเองได้ในยามทุกข์ยาก

เมื่อทอมออกจากคุกและเดินทางกลับบ้าน ระหว่างทางพบเต่าตัวหนึ่ง จึงเขาคิดตัวไปด้วย ตั้งใจว่าจะเอาไปฝากน้องชาย เมื่อพบเคซีและเคซีรู้ว่าทอมจะเอาเต่าไปฝากน้องก็กล่าวว่า ถึงแม้เต่า ๆ จะชอบเล่นกับเต่า แต่ก็ไม่มีใครจะรักษาเต่าไว้ได้นาน เพราะเต่าจะไม่อยู่กับที่ มันจะค้นหาทางออกจากที่คุมขังและหนีไปจนได้

'Every kid got a turtle some time or other. Nobody can't keep a turtle though. They work at it and work at it, and at last one day they get out and away they go - off somewhere.'
(Steinbeck. 1979 : 28)

สไตน์เบิร์กใช้ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความคิดที่เป็นอิสระของมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นว่า มนุษย์ไม่ควรยึดมั่นในความคิดและการกระทำในอดีต เพราะมนุษย์มีเสรีภาพในทางความคิด ไม่สมควรจะฝังความคิดติดมั่นในอดีต

อย่างไรก็ตามทอมไม่ได้เอาเต่าตัวนั้นไปฝากน้องอย่างที่ตั้งใจ เขาปล่อยมันไปก่อนจะถึงบ้าน เพราะเขารู้ดีว่าธรรมชาติของเต่าไม่ชอบอยู่กับที่ มันมักจะเดินทางอยู่ตลอดเวลา เขาจึงไม่คิดจะเก็บมันไว้กับตัวจนมันตาย

'I ain't gonna pack it all over hell.' He unwrapped the land turtle and pushed it under the house, ... I seen turtles all my life. They're always goin' someplace. They always seem to get there.' (Steinbeck. 1979 : 60)

ตัวเต่าจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความคิดที่เป็นอิสระ เป็นความคิดที่ไม่ยึดมั่นอยู่กับที่ใด หรือบุคคลใด โดยเฉพาะนั่นเอง

2.5 ไม่สนใจตามสังคม มีความเชื่อมั่นในความคิด สติปัญญาของตน และถือความเห็นชอบของตนเป็นสำคัญ

สไตน์เบ็คได้ใช้ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์ของมนุษย์ผู้พยายามทุกวิถีทางที่จะดำรงความคิดและการกระทำตามธรรมชาติของตนเอง แต่ถูกสังคมกีดกัน สไตน์เบ็คใช้ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์ของสังคม โดยบรรยายให้เห็นถึงความพยายามของเต่าที่จะเป็นคันดินขอบถนนที่มีความลาดชันด้วยความมานะอดทน การเคลื่อนตัวของมันค่อย ๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่ถูกเหล่าหาญเข้มแข็งดั่งจะสังเวยได้จากการยัดคอกออกไปจนสุดอยู่ตลอดเวลา แม้การเคลื่อนตัวจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่มันก็ได้รับความสำเร็จในที่สุด

As the embankment grew steeper and steeper, the more frantic were the efforts of the land turtle. Pushing hind legs strained and slipped, boosting the shell along, and the horny head protrudes as far as the neck could stretch. Little by little the shell slid up the embankment until at last a parapet cut straight across its line of march, the shoulder of the road, a concrete wall four inches high. (Steinbeck. 1979 : 21)

ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งกล้าหาญในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติของตน ไม่คล้อยตามสังคม แม้ว่าสังคมจะเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ที่ไม่คิด และทำตามผู้อื่นก็ตาม แสดงว่าถ้ามนุษย์เข้มแข็งพอ มนุษย์สามารถจะต่อต้านสังคมได้ด้วยการคิดและทำทุกสิ่งด้วยตนเอง

ความมีคุณธรรม

ในตอนท้ายของเรื่อง พวกโจรต้องประสบเคราะห์กรรมซ้ำหนัก เมื่อฝนเกิดตกหนักจนทำให้น้ำท่วมรถตู้ที่พวกเขาอาศัยอยู่ และในขณะที่ฝนตกหนักนั้น โรส ออฟ ชารอน ก็ลอคลูกเต๋เด็กตาย ส่วนน้ำก็ท่วมสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงรถตู้ แม่โจรจึงตัดสินใจย้ายครอบครัวไปพักที่โรงนา ซึ่งอยู่บนที่สูงและภายในแห้งไม่เปียกชื้น ปรากฏว่าภายในโรงนามีพ่อลูกสองคนอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ตัวพ่อกำลังจะตายเพราะความอดอยาก แต่ลูกชายก็มีน้ำใจให้โรส ออฟ ชารอน ยืมผ้าห่มมาเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เปียกฝนออกจากตัว เด็กชายคนนั้นถามแม่โจรว่า พ่อมีเงินจะซื้อนมสดมาให้พ่อเขากินได้หรือไม่ เพราะเขาหิวมาก แม่บอกเด็กคนนั้นว่าไม่ต้องวิตก ครอบครัวนางจะช่วยเอง พอพูดจบแม่ก็มองดูโรส ออฟ ชารอนเพียงเท่านั้นแม่ลูกก็เข้าใจกัน หญิงสาวผู้เพิ่งผ่านการคลอดบุตรได้สองวันก็ขอให้ทุกคนออกไปข้างนอก แล้วตัวเธอก็เอนกายอันเหนื่อยอ่อนของเธอลงข้าง ๆ ชายผู้นั้น ตอนแรกเขาสันนิษฐานอย่างช้า ๆ แต่โรส ออฟ ชารอน ดึงศีรษะเขาเข้ามาใกล้ตัว และให้เขาค้มนมจากทรวงอกของเธอด้วยความเต็มใจ

Ma's eyes passed Rose of Sharon's eyes, and then came back to them. And the two women looked deep into each other. The girl's breath came short and gasping.

She said 'Yes.'

... Then slowly she lay down beside him. He shook his head slowly from side to side. Rose of Sharon loosed one side of the blanket and bared her breast. 'You got to,' she said. She squirmed closer and pulled his head close. 'There!' she said. 'There.' Her hand moved behind his head and supported it. Her fingers moved gently in his hair. She looked up and across the barn, and her lips came together and

smiled mysteriously. (Steinbeck. 1979 : 618 - 619)

การอุทิศตนมาจากพรหมของโรส ออฟ ชารอน ให้ชายผู้กำลังจะตายได้ดื่ม
ประทังชีวิต เป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรมทั้งปวง คือความมีจิตใจบริสุทธิ์ มีความรักความ
เมตตาการุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ และมีความกอบน้อมต่อมตน
โรส ออฟ ชารอน ปฏิบัติต่อชายผู้นั้นอย่างสุภาพอ่อนโยน และด้วยเมตตาธรรม แสดงให้
เห็นจิตใจอันดีงามและดวงจิตที่ได้รวมกับวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ คือวิญญาณสากลแล้วนั่นเอง

ข้อที่น่าสังเกตร่วมเกี่ยวกับ โรส ออฟ ชารอน ก็คือตั้งแต่เริ่มออกเดินทางเธอจะ
เรียกร้องขอความเห็นใจจากผู้อื่น ในฐานที่ตนตั้งครมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นทุกข์ยาก
ลำบากเพียงใด เธอมักจะเรียกร้องขอความเมตตาเพื่อบำรุงสุขภาพตัวเอง และเด็กในท้อง
แต่เมื่อผ่านชีวิตที่ยากลำบากมามากขึ้น อุปนิสัยใจคอได้พัฒนาขึ้น และเมื่อมาพบภาวะอดอยาก
ที่เธอสามารถช่วยได้ เธอก็ได้อุทิศตนให้ชายแปลกหน้าผู้นั้นด้วยความบริสุทธิ์ใจ และ
เมตตาปรานี การกระทำครั้งนี้ของเธอจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความดีทั้งมวล

วิญญาณสากล

เมื่ออยู่ในแคลิฟอร์เนียผู้อพยพได้รับรู้ความสัมพันธ์ของคนที่มีต่อวิญญาณสากลอันศักดิ์สิทธิ์
ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของธรรมชาติทั้งปวง และเป็นศูนย์รวมแห่งธรรมชาติทั้งมวลในเอกภพ
พวกเขาเห็นว่าโลกนี้สุขสบายน่าอยู่ และดูราวกับว่าจะสามารถสัมผัสดวงดาวและท้องฟ้าได้

"... but the world was soft and easy, and a man could reach
the place he started for. The stars came down wonderfully
close and the sky was soft." (Steinbeck. 1979 : 447)

ดวงดาวทั้งหลายมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับมนุษย์ และเป็นที่รักของมนุษย์ ส่วนมนุษย์
ก็คื สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกก็คื ต่างก็มีความสัมพันธ์กันฉันพี่น้อง ดังนั้นทุกสิ่งทุกอย่างจึง
ศักดิ์สิทธิ์ด้วยกันทั้งนั้น " - the stars are close and dear and I have joined the
brotherhood of the worlds. And everything's Holy - everything..."
(Steinbeck. 1979 : 447)

แคลิฟอร์เนียเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์และเป็นที่รวมมนุษย์ทุกหมู่เหล่าที่มีเจตนาไปตั้งรกรากทำมาหากินเลี้ยงชีวิต แม้ว่าผู้คนจะได้รับการกดขี่ข่มเหง หรือได้รับความอยุติธรรมเพียงใด แต่ผู้คนกลับสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีตามธรรมชาติของคนไว้ได้เสมอ และในขณะเดียวกัน ซึ่งพวกเขาได้รับความยากลำบากเพียงใด พวกเขายังมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่าแคลิฟอร์เนียเป็นสัญลักษณ์ของวิญญาณสากลที่รวมดวงจิตดวงวิญญาณของมนุษย์ทุกรูปนามเข้าด้วยกัน ผู้พบทุกคนต่างมีจิตใจนึกถึงแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเป็นที่รวมน้ำใจของทุกคน จึงต่างก็เข้าใจกัน เพราะต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ด้วยเหตุนี้ผู้พบทั้งปวงจึงอยู่ด้วยกันด้วยความรัก และความสงบสุข

สรุปปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในการใช้สัญลักษณ์

สไตน์เบิร์กใช้คน สัตว์ สิ่งของ และปรากฏการณ์ตามธรรมชาติแสดงแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติที่สอดคล้องกับความคิดของเอ็มเมอร์สัน ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

สัญลักษณ์ของการไม่รู้จักตนเองของมนุษย์มีสามลักษณะ ลักษณะที่หนึ่งคือ แม้ลูกปลาจะต้องโบกหน้าของหอมด้วยอาการของคนตาบอด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่ไม่รู้จักตัวเอง จึงไม่รู้จักและเข้าใจผู้อื่น ลักษณะที่สองเป็นลักษณะของคนขับรถแท็กซี่ที่สวมแว่นตากันฝุ่นและสวมหน้ากากยางกันฝุ่น ซึ่งเป็นเสมือนการปิดบังธรรมชาติของตนเอง ไม่กล้าเปิดเผยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้อื่น ส่วนลักษณะที่สามได้แก่ ฝุ่นที่ครอบคลุมพื้นดินและอากาศจนมืดมัวไปหมด อันเปรียบได้กับการที่มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

1.1 การยึดมั่นในอดีต

ปูเป็นสัญลักษณ์ของคนที่ยึดมั่นในอดีต ไม่สามารถปรับตัวรับสิ่งแปลกใหม่ได้ จนต้องตายในที่สุด

1.2 การอนุโลมตามสังคม

ลมแรงในรัฐโอคลาโฮมา เป็นสัญลักษณ์ของสังคมที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ ส่วนฝุ่นเป็นสัญลักษณ์ของการปิดบังธรรมชาติของมนุษย์ เพื่ออนุโลมตามสังคม

2. การรู้จักตนเอง

สัญลักษณ์ของการรู้จักตนเองของมนุษย์ มีสามประการคือ แสงสีแดงสดของดวงอาทิตย์ ทางหลวงสาย 66 อันเป็นเส้นทางที่นำมนุษย์ให้รู้จักตนเอง และลมที่พัดในป่าในแคลิฟอร์เนียที่เป็นสัญลักษณ์ของการรู้จักตนเองของแม่

2.1 การไม่ยึดมั่นในอดีต

ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความคิดที่เป็นอิสระของมนุษย์ผู้ไม่ยึดมั่นในอดีต เพราะตัวเต่าไม่ชอบอยู่กับที่

2.2 การไม่อนุโลมตามสังคม

ตัวเต่าที่พยายามจะข้ามคันดิน เป็นสัญลักษณ์แห่งความเข้มแข็งกล้าหาญในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติของตนโดยไม่คล้อยตามสังคม

3. ความมีคุณธรรม

การอุทิศน้ำนมจากทรวงอกของ โรส ออฟ ชารอน ให้ชายผู้กำลังจะอดตาย ได้ดื่มประทังชีวิต เป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรมความดีทั้งมวลที่มนุษย์พึงมีต่อกัน

4. วิญญาณสากล

แคลิฟอร์เนียเป็นสัญลักษณ์ของวิญญาณสากล เพราะแคลิฟอร์เนียเป็นดินแดนที่รวมดวงจิตของผู้พบทุกคน เป็นดินแดนที่มนุษย์ต่างมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนของกันและกัน มีความรู้สึกร่วมกัน และมีความรักต่อกันฉันพี่น้อง จนพร้อมที่จะช่วยเหลือ เกื้อกูลกันได้ตลอดเวลา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าและข้อเสนอแนะ

ผลของการศึกษาค้นคว้า

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในเรื่อง The Grapes of Wrath โดยเฉพาะที่ปรากฏในตัวละคร ฉาก และบรรยากาศ และการใช้สัญลักษณ์ ในการดำเนินเรื่องสไตน์เบ็คได้ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนต่างก็มีความสำคัญในตน และแต่ละคนต่างก็มีความสัมพันธ์ต่อกันในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมโลกร่วมสังคมนเดียวกัน เพราะฉะนั้นมนุษย์จึงควรรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อช่วยกันสรรค์สร้างสังคมให้มีความสงบสุข และอยู่ดีกินดี สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคน เปรียบเสมือนพี่น้องกัน เพราะต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันอยู่ในวิญญาณสากล ซึ่งรวมดวงจิตของมนุษย์ทุกคนเข้าด้วยกัน วิญญาณสากลซึ่งเป็นวิญญาณโดยส่วนรวมนี้ คือการรวมน้ำใจของมนุษย์เพื่อตั้งเจตจำนงในการดำรงชีวิตในทางที่ถูกที่ควรนั่นเอง

การที่มนุษย์จะมีจิตร่วมในวิญญาณสากล หรือมีจิตนึกถึงส่วนรวมนั้น มนุษย์จะต้องสร้างความไว้วางใจเชื่อใจตนเองก่อน ด้วยการไม่ยึดมั่นในอดีต ไม่อนุโลมตามสังคม และถือศีลธรรมคือ ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติของตน ดังเช่นชาวไร่ชาวนาที่พากันอพยพไปยังดินแดนตะวันตก เพื่อไปตั้งรกรากทำมาหากิน คนเหล่านี้ได้ละอดีตไว้เบื้องหลังแล้วหันมาเผชิญชีวิตในปัจจุบันอย่างเข้มแข็งมั่นคงด้วยความเชื่อมั่นในความคิด สติปัญญาของตน เมื่อพวกเขอพยพเหล่านี้ เกิดความเข้าใจและยอมรับสภาพชีวิตอันยากเข็ญของตน ก็เริ่มเข้าใจและยอมรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อื่น อันก่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัย และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน โดยไม่คำนึงว่าคนเหล่านั้น จะเป็นใครมาจากไหน พวกเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับ "ตัวตน" แต่หันไปสนใจ "กลุ่มคน" แทน ลักษณะที่คนมีน้ำใจนึกถึงส่วนรวมนี้นเอง คือการรวมดวงจิตของมนุษย์กับวิญญาณสากลอันศักดิ์สิทธิ์นั้น

ความคิดที่สำคัญที่สุดที่สโตนเบิร์กต้องการชี้ให้เห็นคือ ความรัก และความเอื้อเฟื้อ
 เพื่อแผ่ของมนุษย์ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากลำบากกาย สโตนเบิร์กแสดงให้เห็นว่า
 ยิ่งพวกเขาเผชิญยากจน ยิ่งไม่มีที่อยู่ที่กินมากเท่าใด พวกเขายิ่งเกือหนุนเจือจามกันมากเท่านั้น
 และคุณธรรมอันสูงส่งนี้ ปรากฏให้เห็นในตอนจบของเรื่อง เมื่อพ่อแม่โจดพาน้องคืออาจอห์น
 และลูก ๆ คือ รูธ วินฟีลด์ และโรส ออฟ ชารอน ผู้ซึ่งร่างกายและจิตใจบอบช้ำจากการ
 คลอดลูก และลูกเสียชีวิตไปแล้ว ผ่าสายฝนและกระแสน้ำท่วมไปหาที่พักที่อบอุ่น และ
 ปลอดภัยกว่าที่พักเดิมซึ่งถูกน้ำท่วม ที่พักที่พวกเขาเข้าไปอาศัยคือโรงนา ซึ่งมีพ่อลูกคู่หนึ่ง
 อาศัยอยู่ก่อนแล้ว ความมีน้ำใจต่อผู้อื่นโดยไม่เห็นแก่ตน และคนในครอบครัวเริ่มปรากฏ
 เมื่อเด็กชายที่มาอยู่ในโรงนาก่อนหน้านี้ส่งผ้าห่มให้โรส ออฟ ชารอน ผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เปียกชื้น
 ออกจากตัว และในขณะที่ความมีน้ำใจสูงส่งของคนในครอบครัวโจดก็แสดงออกให้
 ปรากฏเมื่อเด็กชายคนนั้นขอเงินจากครอบครัวโจด เพื่อไปซื้อนมมาให้พ่อดื่ม เพราะพ่อ
 กำลังจะตายด้วยความอดอยาก แทนที่ครอบครัวโจดจะให้เงินตามที่เด็กขอ แม่โจดกลับ
 มองดูโรส ออฟ ชารอน ผู้มีน้ำนมเปี่ยมล้นอยู่ในทรวง โรส ออฟ ชารอน เข้าใจความคิดของ
 แม่ ด้วยสัญชาตญาณแห่งความเป็นมารดา โรส ออฟ ชารอน ยินดีให้ชายแปลกหน้าผู้นั้น
 ดื่มนมจากทรวงอก การให้นมของเธอในครั้งนี้ไม่ใช่เป็นการให้อาหารเพื่อบรรเทาความหิว
 เท่านั้น แต่เป็นการให้ชีวิตแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ ด้วยคุณธรรมอันสูงส่งของ
 ผู้มีดวงจิตดวงเดียวกับวิญญาณสากลนั่นเอง

แนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่อง The Grapes of Wrath

จึงปรากฏใน ตัวละคร ฉาก และบรรยากาศ และการใช้สัญลักษณ์ดังนี้

ตัวละคร ตัวละครที่มีบทบาทสะท้อนแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติที่เห็นเด่นชัด
 มีเพียงสามคน คือ เคซี ทอม และแม่โจด

เคซี

1.1 เคซีไม่รู้จักตนเอง

ในระยะแรกเคซีไม่รู้จักตนเอง จึงปฏิบัติตนดังนี้

1.1.1 ยึดมั่นในอดีต ด้วยการยึดถือจารีตประเพณีทางศาสนาว่า นักเทศน์ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ด้วยการสำรวมกาย วาจา ใจ และควรเทศนา สอนด้วยภาษาที่ไพเราะสูงส่ง ทั้ง ๆ ที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตาม

1.1.2 อนุโลมตามสังคม ด้วยการให้ศีลให้พรตามที่ชาวบ้านต้องการ ทั้ง ๆ ที่ใจไม่เห็นด้วย

1.1.3 ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าลักษณะภายใน โดยเคยยอมรับสิ่งของและเงินทองที่ชาวบ้านบริจาคให้ เมื่อยามที่ยังเป็นนักเทศน์อยู่

1.2 วิธีการรู้จักตนเองของเคซี

1.2.1 ไม่ยึดมั่นในอดีต ด้วยการเลิกเป็นนักเทศน์ แล้วหันมาทำความเข้าใจกับตนเองและสังคม ด้วยการท่องเที่ยวไปตามป่าเขาลำเนาไพร เพื่อทำจิตใจให้สงบ

1.2.2 ไม่อนุโลมตามสังคม ด้วยการปฏิเสธการสวดมนต์อันชวน ต่อพระเยซูเจ้า เพราะเขาเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ

1.2.3 เข้าใจสังขาร และทำสิ่งที่ชอบธรรม รู้ว่าความดีคือ การทำตามธรรมชาติของตน และความชั่วคือการทำสิ่งที่ไม่ตรงกับธรรมชาติของตน เพราะฉะนั้น การมีเพศสัมพันธ์จึงไม่ใช่ว่าผิด เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติกำหนดมาเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์

1.3 ผลจากการที่เคซีรู้จักตนเอง

1.3.1 มีความไวเนื้อเชื่อใจตนเอง ด้วยการเลิกยึดถือคำสั่งสอน ทางศาสนาบางประการที่ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติ เช่น เรื่องเพศสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ เคซียังคัดค้านการอนุโลมตามสังคม ด้วยการไม่บอกใครหรือสั่งสอนใครให้ปฏิบัติตามความคึดเห็น ของตน เพราะเขาเชื่อว่าแต่ละคนมีความคึดจิตใจไม่เหมือนกัน

1.3.2 มีคุณธรรม คือมีความรัก ความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์
 เคซีแสดงความรักเพื่อนมนุษย์ ด้วยการออกไปร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้พหุ และชี้แนะให้
 พวกเขาดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย เพื่อให้มีความสุขตามอัฏฐา

1.3.3 มีจิตใจนึกถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน นั่นคือดวงจิตของเขา
 รวมเป็นดวงจิตดวงเดียวกับวิญญาณสากลแล้ว การคิดและการกระทำใด ๆ ของเขาจะทำ
 เพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ เคซีช่วยผู้พหุต่อสู้อย่างสงบเพื่อให้คนงานได้รับค่าแรงที่เป็นธรรม
 จนต้องเสียชีวิตในการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมนี้

2. ทอม

2.1 ทอมไม่รู้จักตนเอง

ทอมนอนโลมตามสังคม ด้วยการประพฤติปฏิบัติตัวให้เหมือนคนอื่น ๆ
 ในคุก และไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของผู้อื่น เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของตน

2.2 วิธีการรู้จักตนเองของทอม

2.2.1 ไม่นอนโลมตามสังคม ด้วยการช่วยไม่ให้พลอยตู่ถูกจับด้วย
 ข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นธรรม แสดงว่า เมื่ออยู่นอกคุกทอมไม่เกรงกลัวสิ่งใดอีกต่อไป เขา
 กล้ากระทำทุกสิ่งโดยเสรีเมื่อเขาคิดว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

2.2.2 ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ด้วยการตัดสินใจทำสิ่งที่เหมาะสมถูกต้อง
 กับสภาพการณ์ปัจจุบัน ดังเช่นที่ทอมแนะนำแม่และคนในครอบครัวให้จัดเตรียมของและเสบียง
 อาหารให้พร้อมสำหรับการเดินทาง

2.2.3 ทำจิตใจให้แจ่มใส สงบ ตอนที่ทอมซ่อนตัวอยู่ในถ้ำอันเงียบสงัด
 ทอมได้ใช้เวลาพิจารณาคำพูดของเคซีเรื่องวิญญาณสากล จนเกิดความเข้าใจและยอมรับ
 ความสัมพันธ์ของตนกับวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ดวงนี้ และในขณะที่รู้จักและเข้าใจธรรมชาติ
 ของตนไปด้วย

2.3 ผลของการรู้จักตนเอง

ทอมตั้งเจตจำนงที่จะออกไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่าง
 เป็นสุขตามฐานะ ซึ่งแสดงว่าดวงจิตของเขา รวมเป็นดวงจิตดวงเดียวกับวิญญาณสากลแล้ว

3. แม่โจด

3.1 แม่ไม่รู้จักตนเอง

3.1.1 แม่ยึดมั่นในอดีต และไม่พอใจในสภาพปัจจุบัน เมื่อแม่มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย แม่กลับเฝ้าคิดถึงแต่อดีต เพราะต้องการให้คนในครอบครัวทุกคนอยู่อย่างสุขร่วมกัน เหมือนเมื่อครั้งอยู่ที่บ้านในรัฐโอคลาโฮมา แม่โจดยังไม่สามารถปรับใจให้พอใจในสภาพชีวิตในปัจจุบันได้ จึงได้แต่ครุ่นคิดถึงคนที่ตายไปแล้ว เช่น ปู่ ย่า หรือคนที่หนีไป เช่น โนอาห์ และคอนนี

3.1.2 แม่ให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกด้วยการให้ทุกคนในครอบครัวอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด สวมเสื้อผ้าที่สะอาดและจัดที่พักให้เป็นระเบียบ เพื่อคอยรับรองกรรมการค่ายพักของรัฐบาล เพราะแม่ต้องการความยอมรับนับถือจากคณะกรรมการนั่นเอง

3.2 วิธีการรู้จักตนเองของแม่โจด

3.2.1 ไม่ยึดมั่นในอดีต ในยามที่เผชิญกับความยากลำบาก แม่กลับมีจิตใจเข้มแข็ง และสามารถตัดใจจากอดีตได้ แม่เก็บของที่ระลึกในอดีตเผาทิ้งจนหมดก่อนออกเดินทาง เพราะเห็นว่าไม่เป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีพ

3.2.2 ไม่อนุโลมตามสังคม ด้วยการไม่ยินยอมให้ผู้คนมาชุมนุมกัน สวดมนต์ให้ย่า ตอนที่ย่าเจ็บหนัก เพราะแม่เห็นว่าจะเป็นการรบกวนคนป่วย และการสวดมนต์ไม่ก่อให้เกิดผลใด ๆ เลย

3.2.3 แม่ทำสิ่งที่ชอบธรรมด้วยการเคารพสิทธิของคนในครอบครัว และยอมรับระเบียบของครอบครัว ในการให้พวกเขาเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะยอมรับเชื้อให้ร่วมเดินทางไปแคลิฟอร์เนียด้วยหรือไม่ นอกจากนี้แม่ถือว่าคนทุกคนในครอบครัวควรอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่ควรแตกแยกกัน

3.2.4 แม่รู้จักตนเองด้วยการออกไปอยู่ในที่อันเงียบสงบ ซึ่งเป็นที่ซ่อนตัวของทอม และเมื่อทอมได้อธิบายให้แม่ฟังถึงความคิดของเคซี่ แม่ก็เริ่มเข้าใจธรรมชาติของตน และจากการคิดพิจารณาไตร่ตรองในที่เงียบสงัดเช่นนั้น ทำให้แม่เกิดความเข้าใจ และรู้จักตนเองในที่สุด

3.3 ผลของการรู้จักตนเอง

3.3.1 ยอมรับการแตกแยกของครอบครัว และรับรู้การไม่อนุโลมตามกัน ด้วยการยอมให้แอลกับพ่อพักอยู่ที่รถตู้ต่อไป ในขณะที่แม่พาโรส ออฟ ชารอน และรูธกับวิลฟิวด์อพยพหนีน้ำท่วมไปอยู่ในที่ ๆ ปลอดภัยกว่าเดิม

3.3.2 ให้ความรักความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ด้วยการให้ชายแปลกหน้าผู้กำลังจะอดตายได้กินนมจากทรวงอกของโรส ออฟ ชารอน

คุณธรรมอื่น ๆ ของแม่ที่ปรากฏคือ แม่มีคุณธรรมความดีนานาประการ ก่อนที่แม่จะรู้จักตัวเอง และคุณธรรมเหล่านี้จะเห็นได้ชัดยิ่ง เมื่อนางปฏิบัติต่อคนในครอบครัว หรือผู้ที่เคยเกี่ยวข้องช่วยเหลือครอบครัวนาง คุณธรรมของแม่พอสรุปได้ดังนี้

แม่มีความเมตตากรุณา และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ ด้วยการช่วยพูดให้คนในครอบครัวยอมรับเคซี่ร่วมเดินทางไปแคลิฟอร์เนียด้วย และในระหว่างเดินทางก็ได้ช่วยเหลือแบ่งปันอาหารและเงินจำนวนหนึ่งให้ครอบครัววิลสัน เพราะนางวิลสันป่วยหนักไม่สามารถเดินทางไปพร้อมกับครอบครัวโจคได้ นอกจากนี้แม่ยังเจียดอาหารที่มีอย่างจำกัดให้เด็ก ๆ ในค่ายยูเออร์วิลล์ เพราะเด็กเหล่านั้นมีท่าทางหิวโหย จนแม่อดเวทนาไม่ได้

3.3.3 แม่เป็นคนนอบน้อมถ่อมตน แม่สอนให้ลูก ๆ ให้พูดจาให้สุภาพอ่อนน้อม เวลาไปขอน้ำดื่มตามที่พักในค่ายอพยพเสมอ ความนอบน้อมถ่อมตนของแม่นี้ เป็นสิ่งที่เน้นเรื่องของความดีที่มีอยู่ภายใน

ฉากและบรรยากาศ

สไตน์เบ็คใช้ฉากและบรรยากาศสะท้อนให้เห็นแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติ
ของเอ็มเมอร์สัน ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

1.1 การยึดมั่นในอคติ

ชาวบ้านเกิดความ
เคียดแค้นไปด้วย เพื่อเป็นที่ระลึก

1.2 การให้ความสาคัญ

บรรยากาศที่คนขับรถแหะ

มีปรากฏอยู่ทั่วไปในรัฐโอคลาโฮมา แสดงว่ามนุษย์ยกย่อง

ความสามารถของตนเอง ส่วนในแคลิฟอร์เนียชาวเมืองกลับเกลียดชัง

ทรัพย์สินวัตถุติดตัว ชาวเมืองให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายนอกมากกว่าอุปนิสัยใจคอที่อยู่ภายใน
ของผู้พบ

2. วิธีการรู้จักตนเอง

ธรรมชาติในรัฐโอคลาโฮมาสามารถคงลักษณะเฉพาะของตนไว้ได้ ไม่ถูก

ทำลายไปเพราะแรงลม และสไตน์เบ็คใช้ฉากยามเย็น แสดงให้เห็นความสุขของครอบครัว
ที่รวมใจกันยอมรับสภาพชีวิตในปัจจุบัน

3. ผลจากการรู้จักตนเอง

3.1 การรวมใจของผู้พบ

ผู้พบประสบชะตากรรมอย่างเดียวกัน ในระยะแรกที่พวกเขาต้อง
ละทิ้งถิ่นฐานบ้านเรือน พวกเขายังปรับใจไม่ได้ แต่เมื่อเดินทางไกลออกไป ได้พบผู้คน

ซึ่งประสบชะตากรรมอย่างเดียวกัน ก็ค่อยรับรู้สภาพชีวิตใหม่ของตน เมื่อรับรู้และเข้าใจ สภาพชีวิตของตนแล้ว ก็เข้าใจและยอมรับสภาพชีวิตของผู้พหุด้วยกัน ทำให้เห็นอกเห็นใจ กัน และรวมความรู้สึกเป็นอย่างเดียวกัน

3.2 การรวมดวงจิตของมนุษย์กับวิญญาณสากล

3.2.1 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ผู้พหุพอเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เพราะพวกเขามีความรู้สึกสูญเสียที่ค้น ร่วมกัน จึงมีความรู้สึกร่วมกันและเห็นใจในความทุกข์ของกันและกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้มนุษย์มีจิตใจนึกถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ บรรยายาทแห่งความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่นอกเหนือ จากนี้ คือการช่วยเหลือกันเป็นการตอบแทนที่คนอื่นเคยช่วยเหลือตนมาก่อน กล่าวคือ ต่างคนต่างช่วยเหลือกันเมื่อมีโอกาส

3.2.2 ความเมตตากรุณา

ที่เพิ่งขายอาหารและเครื่องดื่มข้างทางหลวงสาย 66 คนขายลด ราคาขนมปัง และลูกกวาดให้ผู้พหุ เพราะเห็นว่าเขามีเงินจำกัดมาก ส่วนในหมู่ผู้พหุ ด้วยกันนั้นต่างก็ช่วยเหลือกันเห็นอกเห็นใจกันในยามที่มีผู้ได้รับความทุกข์ยาก หรือเดือดร้อน

การใช้สัญลักษณ์

สไตน์เบิร์กใช้ คน สัตว์ สิ่งของ และปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ แสดงความคิดที่ สะท้อนปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง สไตน์เบิร์กใช้สัญลักษณ์สามประการคือ

ก. อาการของคนตาบอด มีปรากฏให้เห็นสองครั้ง คือ เมื่อแม่พบหอม เป็นครั้งแรก หลังจากหือออกจากคุก แม่ต้องการสัมผัสหน้าตาของหอมดู เพื่อให้แน่ใจว่า เป็นหอมจริง กับครั้งที่สอง เมื่อหอมกับแม่อยู่ด้วยกันตามลำพังในถ้ำ เนื่องจากในถ้ำมืด มาก แม่จึงขอคลำดูหน้าตาของหอมที่ได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายเพื่อให้แม่แน่ใจว่า หายดีแล้ว และขอจับต้องสัมผัสใบหน้าของหอมอีกครั้งก่อนที่หอมจะต้องจากแม่ไปอยู่ผู้อื่น

การกระทำของแม่ที่กล่าวมานี้ ล้วนเป็นการแสดงความสงสัยไม่แน่ใจ และไม่รู้จักผู้อื่นทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า แม่ไม่รู้จักธรรมชาติของตนเอง ถ้าแม่รู้จักตนเองแล้ว แม่จะรู้จักผู้อื่นด้วย

ข. คนขับรถแท็กซี่ การที่คนขับรถแท็กซี่สวมแว่นตากันฝุ่นก็ดี สวมหน้ากากยางกันฝุ่นก็ดี เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงถึงการปกป้องธรรมชาติของตนเอง ไม่กล้าเปิดเผยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้อื่น ส่วนการสวมถุงมือก็เป็นสัญลักษณ์ถึงการที่มนุษย์ไม่กล้ากระทำตามความคิดของตนเอง

ค. ผู้เฒ่า ผู้เฒ่าที่ครอบคลุมไปทั่วพื้นดินจนเลอะไปหมดนั้น เป็นสัญลักษณ์ของดวงจิตของมนุษย์ที่มืดมน เพราะมนุษย์ไม่รู้จักตนเอง

การปฏิบัติตนของมนุษย์ผู้ไม่รู้จักตนเองนั้น สไตน์เบิร์กใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

1.1 การยึดมั่นในอดีต บุปุโจดเป็นสัญลักษณ์ของการยึดมั่นในอดีตของชาวโอคลาโฮมา ผู้ไม่ยอมละทิ้งถิ่นฐานเดิม และยอมตายอยู่กับอดีต คืออยู่ที่รัฐโอคลาโฮมา อันเป็นภูมิลาเนาเดิมของตน

1.2 การอนุโลมตามสังคม ลมที่พัดอย่างรุนแรงในรัฐโอคลาโฮมา เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่สไตน์เบิร์ก แสดงให้เห็นว่า สังคมมีอิทธิพลเหนือจิตใจของมนุษย์ ที่บังคับให้มนุษย์ต้องปฏิบัติตาม ส่วนฝุ่นที่ปกคลุมอยู่ทั่วไปเป็นสัญลักษณ์ แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ปิดบังความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ไม่เปิดเผยธรรมชาติของตน แต่กลับเชื่อฟังและปฏิบัติตามสังคม

2. วิธีการรู้จักตนเอง

สัญลักษณ์ที่สไตน์เบิร์ก ใช้แสดงให้เห็นว่า มนุษย์สามารถรู้จักตนเองได้มีดังนี้

ก. แสงสีแดงสดของดวงอาทิตย์ สไตน์เบิร์กใช้แสงสีแดงสดของดวงอาทิตย์ เป็นสัญลักษณ์ของความสามารถที่มนุษย์จะรู้จักตนเองได้ ถ้ามนุษย์ยึดถือธรรมชาติของตนเอง ดังเช่น สรรพสิ่งทั้งหลายในธรรมชาติได้คงลักษณะ เฉพาะตัวของแต่ละสิ่งไว้

ข. ทางหลวงสาย 66 หรือที่เรียกว่า ถนนลัยภย เป็นสัญลักษณ์แห่งการรู้จักตนเอง มนุษย์ได้เดินทางจากอดีต คือจากรัฐโอคลาโฮมา ไปสู่นาคต คือรัฐแคลิฟอร์เนียด้วยเส้นทางสายนี้ และตลอดการเดินทางมนุษย์ได้ค่อย ๆ ละทิ้งการยึดถือในอดีต และปรับตัวให้ เข้ากับสภาพปัจจุบันด้วยการช่วยเหลือตนเอง และดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติและตามสภาพแวดล้อมที่ประสบ ทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจตัวเอง และรู้จักตนเองในที่สุด การเดินทางบนถนนสายนี้ จึงเป็นการพาตัวเองให้หลุดพ้นจากการไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้การรู้จักตัวเอง เพื่อก่อให้เกิดความไว้น้ำใจตนเองและสร้างสมคุณธรรมไว้ในใจต่อไป

ค. ลม สไตน์เบ็คใช้ลมเป็นสัญลักษณ์ของธรรมชาติมนุษย์ เขาชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ควรรับรู้ธรรมชาติของตนเอง ด้วยการทำให้จิตใจสงบ ถ้ามนุษย์มีโอกาสนั่งคิดพิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองในท่ามกลางธรรมชาติอันเงียบสงบแล้ว มนุษย์จะได้ยินเสียงลม ซึ่งก็คือเสียงจากธรรมชาติของตนเอง และนั่นย่อมหมายความว่า มนุษย์ได้รู้จักตนเองแล้ว

สำหรับการปฏิบัติตนเพื่อให้รู้จักตนเองนั้น สไตน์เบ็คใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

2.1 การไม่ยึดมั่นในอดีต และการไม่อนุโลมตามสังคม สไตน์เบ็คใช้ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความคิดที่เป็นอิสระ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการดำรงชีวิตด้วยตนเอง ไม่มีผู้ใดหรือสิ่งใดจะกักขังหรือยับยั้งมันไว้ได้ มันพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อดำรงชีวิตตามธรรมชาติของมัน โดยไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของสิ่งรอบกาย ไม่ว่า คน หรือสัตว์ หรือสิ่งอื่นใด

2.2 ความมีคุณธรรม เมื่อมนุษย์เกิดความไว้น้ำใจตนเอง มนุษย์จะมีคุณธรรมต่อผู้อื่น กล่าวคือ มีความรักความเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนมนุษย์ สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรมนี้ ได้แก่ การที่โรส ออฟ ซารอน อุทิศน้ำนมจากทรวงอกให้ชายแปลกหน้าผู้กำลังจะตาย เพราะอดอาหารได้คัมพอประทังชีวิต การกระทำนั้นนอกจากเป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรมของมนุษย์แล้ว ยังเป็น

สัญลักษณ์แห่งการรวมดวงจิตของมนุษย์เข้ากับวิญญาณสากล อันเป็นวิญญาณของมนุษย์โดย
ส่วนรวม ทำให้มนุษย์มีจิตนึกถึงส่วนรวม และละความรู้สึกส่วนตน เพื่อผลประโยชน์
ส่วนรวม

2.3 การรวมดวงจิตของมนุษย์เข้ากับวิญญาณสากล แคลิฟอร์เนียเป็น
สัญลักษณ์ของวิญญาณสากลที่รวมดวงจิตของพวกอพยพทั้งหมดเข้าเป็นดวงจิตดวงเดียวกัน
คนยากจนเหล่านี้จึงต่างเป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณสากล และต่างก็เป็นส่วนของมันและกัน
เมื่อทุกคนมีจิตวิญญาณเดียวกัน ทุกคนจึงรักใคร่กัน เข้าใจและเห็นใจกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุข
กัน ให้ความเมตตาการุณา และช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันด้วยความบริสุทธิ์ใจ และ
ประพฤติปฏิบัติต่อกันด้วยความนอบน้อมถ่อมตน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ทัศนะที่สำคัญที่สุดของนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath คือ
ยิ่งมนุษย์เผชิญความลำบากยากจนเพียงใด มนุษย์ยิ่งรักและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันมากขึ้น
เพียงนั้น สไตน์เบ็คได้แสดงให้เห็นว่า ก่อนที่มนุษย์จะมีคุณธรรมเช่นนี้ได้ มนุษย์จะต้อง
รู้จักธรรมชาติคือ อุปนิสัยใจคออันแท้จริงของตนเสียก่อน เมื่อมนุษย์รู้จักตนเองมนุษย์จะ
เกิดความไว้นับถือเชื่อใจในตน มีคุณธรรม เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของผู้อื่น เมื่อ
มนุษย์รู้จักธรรมชาติของตนเองและของผู้อื่น มนุษย์จะเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกันและ
มีความรักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในที่สุด

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สไตน์เบ็คได้สะท้อนความคิดดังกล่าวข้างต้นผ่าน
ตัวละคร ฉาก และบรรยากาศ ตลอดจนการใช้สัญลักษณ์อย่างเห็นได้ชัด ทั้งในบทแทรก
และบทที่เป็นเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งสรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ก่อนที่จะรู้จักธรรมชาติของตนเองนั้น ตัวละครทั้งสามคนมีความรักที่แตกต่าง
กัน กล่าวคือ เคซีรักชาวบ้านจึงกระทำพิธีทางศาสนา เพื่อให้ชาวบ้านเป็นสุขใจ ส่วน
ทอมรักตนเองและทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองอยู่รอดปลอดภัยเมื่ออยู่ในคุก สำหรับแม่โจนั้น

รักครอบครัว และทำทุกอย่างเพื่อความสบายของคนในครอบครัว แต่เมื่อทั้งสามคนรู้จักตัวเองแล้ว เคซีได้ใช้ชีวิตชีวิตและร่างกายเพื่อส่วนรวม ส่วนทอมตั้งเจตจำนงจะเจริญรอยตามเคซี และแม่เพื่อแม่ความรักความเมตตาไปยังผู้อื่นที่แม่ไม่รู้จักคุ้นเคยมาก่อน

ข้อที่น่าสังเกตในการรู้จักตนเองของตัวละครทั้งสามคนก็คือ เคซีและทอมใช้เวลา นานพอสมควรในการทำความรู้จักตนเอง เคซีรู้จักตนเองด้วยการออกเดินทางท่องเที่ยวไปตามป่าเขาลำเนาไพร จนรู้จักธรรมชาติของตนเองและวิญญาณสากล ส่วนทอมนำความคิดของเคซีไปศึกษาตามลำพัง จนเกิดแนวคิดของตนเอง แต่แม่รู้จักตนเองภายในระยะเวลาอันสั้น ๆ ที่แม่ไปหาทอมในดงดิบเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะแม่มีคุณสมบัติของความไวเนื้อเชื่อใจในตนเอง และมีคุณธรรมอยู่ในใจอยู่แล้ว เมื่อแม่มีโอกาสอยู่กับธรรมชาติอันเงียบสงบ แม่จึงสามารถรู้จักตนเองได้ในทันทีที่ทอมได้อธิบายความคิดของเขาให้แม่ฟัง

2. จากและบรรยากาศที่ปรากฏในบทแทรกและเนื้อเรื่อง สะท้อนให้เห็นความไม่รู้จักตนเองของมนุษย์ ด้วยการแสดงให้เห็นความอาลัยอาวรณ์ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีมาแต่อดีตของชาวโอคลาโฮมา กับการให้ความสำคัญแก่ทรัพย์สินสมบัติของชาวแคลิฟอร์เนีย ส่วนบรรยากาศของการรู้จักตนเองนั้นมีอยู่ทั่วไปในหมู่ผู้อพยพ เพราะผู้อพยพรวมตัวรวมใจกัน มีความรู้สึกอย่างเดียวกัน มีความรัก ความเห็นใจกัน มีความเมตตากรุณาและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามทุกข์ยาก

3. การใช้สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ที่สไตน์เบิร์กใช้แสดงการไม่รู้จักตนเอง คือ อาการของคนตาบอด ความมืด ฝุ่นที่หนาหนาทึบ และการปกคลุมหน้าตาด้วยหน้ากากยาง และแว่นตากันฝุ่น ส่วนสัญลักษณ์แห่งการรู้จักตนเองคือ แสงสีแดงสดของดวงอาทิตย์ทางหลวงสาย 66 และลม ส่วนสัญลักษณ์แห่งคุณธรรมทั้งมวลคือ การที่โรส ออฟ ชารอนให้น้ำนมแก่คนที่กำลังจะอดตาย และแคลิฟอร์เนียเป็นสัญลักษณ์แห่งวิญญาณสากลที่รวมดวงใจของมนุษย์ทุกรูปนามให้รักใคร่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรู้สึกต่าง ๆ ร่วมกัน

ข้อสังเกตในการใช้สัญลักษณ์ที่เห็นเด่นชัด คือ

3.1 ตัวเต่า ตัวเต่าเป็นสัญลักษณ์ของมนุษย์ผู้รู้จักตนเองและมีความไวไวเนื้อ
เชื้อใจตนเอง

3.2 ฟุ่่น ใช้เป็นสัญลักษณ์ของการไม่รู้จักตนเอง และการปิดบังธรรมชาติ
ของตนเอง

3.3 ลม ถมแรงที่พัดพาฟุ่่นในรัฐโอคลาโฮมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของสังคมที่มี
อิทธิพลเหนือจิตใจมนุษย์ ที่บังคับให้มนุษย์ต้องปฏิบัติตาม ส่วนลมฝนในรัฐแคลิฟอร์เนียใช้
เป็นสัญลักษณ์ของธรรมชาติมนุษย์ ที่มนุษย์สามารถรับรู้และเข้าใจได้ถ้ามนุษย์ใช้ชีวิตอยู่กับ
ธรรมชาติอันเจียบสงบ

3.4 การให้น้ำนมของโรส ออฟ ชารอน เป็นสัญลักษณ์แห่งคุณธรรมทั้งมวล
ของมนุษย์ อันได้แก่ ความรัก ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความนอบน้อม
ถ่อมตน น้ำนมสีขาวบริสุทธิ์เป็นสัญลักษณ์ของความมีจิตใจบริสุทธิ์ที่มนุษย์มีต่อกัน หรือกล่าว
อีกนัยหนึ่งคือ การให้น้ำนมของโรส ออฟ ชารอน เป็นสัญลักษณ์แห่งความรักและความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ที่มนุษย์มีต่อกันในยามตกทุกข์ได้ยาก ซึ่งเป็นความคิดที่สำคัญที่สุดของนวนิยายเรื่องนี้

อนึ่ง การให้น้ำนมของโรส ออฟ ชารอน แก่ชายแปลกหน้านั้นมีความนุ่มนวล
อ่อนโยนเยี่ยงมารดาพึงปฏิบัติต่อบุตรของตน การกระทำนี้เป็นสัญลักษณ์แห่งความรักของแม่
ที่มีต่อลูก จึงกล่าวได้ว่า ความรักที่คนยากจนมีต่อกันนั้น เป็นความรักที่บริสุทธิ์ และเป็น
ความรักที่มีแต่การให้เพียงประการเดียวไม่หวังสิ่งใด ๆ ตอบแทนเลย เช่น ความรักที่แม่มี
ต่อลูกนั่นเอง

4. ความคับแค้นใจต่อโชคชะตา อันเกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และจาก
ความอยุติธรรมของมนุษย์ด้วยกัน ทำให้ผู้อพยพมีความคิดความรู้สึกอย่างเดียวกัน และรับรู้
ทุกข์สุขด้วยกัน ในขณะเดียวกันก็รวมใจกันต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคนานาประการด้วยความสงบ
ความคับแค้นที่มีอยู่ในใจของคนยากจนเหล่านี้ไม่ได้ทำให้พวกเขากะทำการใด ๆ ที่รุนแรงเลย
ตรงกันข้าม พวกเขากลับรวมตัวรวมใจกัน รักใคร่เห็นอกเห็นใจกัน และช่วยเหลือเกื้อกูล
กันจนสุดความสามารถ จึงกล่าวได้ว่า ผลที่ได้รับจากความคับแค้นใจในโชคชะตา

คือความรักและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในหมู่มนุษย์นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน นอกจากจะให้ข้อคิดที่ดีในการดำรงชีวิตแล้วยังเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่กำลังศึกษางานแนะแนว หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นนักแนะแนวอีกด้วย กล่าวคือแนวคิดเรื่องการรู้จักและยอมรับธรรมชาติของตนเองของมนุษย์ของเอ็มเมอร์สัน สอดคล้องกับหลักการสำคัญในการแนะแนว ในเรื่องการรู้จักและยอมรับตนเอง ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าแนวคิดของเอ็มเมอร์สันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับผู้สนใจในการศึกษาวรรคคดีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของเอ็มเมอร์สันและของจอห์น สไตน์เบ็ค ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพราะความคติบางประการของเอ็มเมอร์สันสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตน ตลอดจนความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมนานาประการ เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความมีจิตใจบริสุทธิ์ เป็นต้น
2. ควรศึกษาแนวคิดของเอ็มเมอร์สัน เรื่องมนุษย์กับธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ของจอห์น สไตน์เบ็ค หรือของนักเขียนอเมริกันโดยทั่วไป เนื่องจากแนวคิดของเอ็มเมอร์สันมีอิทธิพลยิ่งต่อจอห์น สไตน์เบ็ค ดังที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath และยังมีอิทธิพลยิ่งต่อนักเขียนอเมริกันโดยทั่วไปอีกด้วย
3. ควรศึกษาแนวคิดของปรัชญาเมธีคนอื่น ๆ ที่ปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath ตามที่เคยมีผู้เสนอความคิดไว้ แต่ยังไม่ได้มีการศึกษาโดยละเอียด เช่น ลัทธิการแบ่งสรรที่ดินของเจฟเฟอร์สัน เป็นต้น

4. ควรศึกษาแนวคิดทางศาสนาที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ เพราะมีผู้วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้บ้าง แต่ยังไม่ได้มีการศึกษาโดยละเอียดกว้างขวาง

5. ควรศึกษานวนโวหารของจอห์น สไตน์เบ็ค ในนวนิยายเรื่องนี้ เพราะสไตน์เบ็คมีวิธีการเขียนในหลายลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น การเขียนโดยใช้ภาษาพูดที่ชาวบ้านใช้กันอยู่ทั่วไป การเขียนโดยใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้องตามแบบ และการเขียนโดยใช้ภาษาเขียนที่มีลักษณะคล้ายบทหรือกรอนที่ใช้บรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบทแทรก

6. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพสังคม และเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาในระหว่าง ค.ศ. 1930 - 1939 ซึ่งเป็นยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก เพราะนวนิยายเรื่องนี้ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1939 จึงน่าจะศึกษาว่าสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำนั้น มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอเมริกันเพียงไรหรือไม่ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ใกล้เคียงกับความเป็นจริงเพียงใด ทั้งนี้เพราะมีผู้กล่าวว่าสไตน์เบ็คเขียนนวนิยายเรื่องนี้ได้สมจริงที่สุด และถูกต้องที่สุดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในระหว่าง ค.ศ. 1930 - 1939 นี้

מדריך לדור

บรรณานุกรม

กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2524, 213 หน้า

ฉันทนา ไชยจิต งานเขียนชิ้นเอกในวรรณคดีอเมริกัน : ศตวรรษที่สิบเจ็ดถึงต้นศตวรรษ

ที่ยี่สิบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 534 หน้า

ประพันธ์ ภักษา และ วัลลภา มีทิสวัสดิ์ วรรณคดีอเมริกัน 2 โรงพิมพ์คุรุสภา

2516, 713 หน้า

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ พิมพ์ครั้งที่ 6 อักษรเจริญทัศน์

2519, 284 หน้า

Anderson, Arthur Cummins, Rev. "The Journey Motif in the Fiction of John Steinbeck -- the Traveler Discovers Himself," Dissertation Abstracts. 37 : 2867-A, November, 1976.

Astro, Richard. "Into the Cornucopia : Steinbeck's Vision of Nature and the Ideal Man," Dissertation Abstracts. 30 : 2517-A, December, 1969.

Beach, Joseph Warren. "John Steinbeck : Art and Propaganda," in Steinbeck and His Critics : A Record of Twenty-Five Years. p. 250-265. Albuquerque, University of New Mexico Press, 1957.

Bleeker, Gary Wallace. "Setting and Animal Tropes in the Fiction of John Steinbeck," Dissertation Abstracts. 30 : 2998-A, January, 1970.

Bluestone, George. "The Grapes of Wrath," in Steinbeck : Twentieth Century Views : A Collection of Critical Essays. p. 103-121. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, Inc., 1972.

- Carlson, Eric W. "Symbolism in The Grapes of Wrath" in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 748-756. New York, Penguin Books, 1979.
- Carpenter, Frederick I. "The Philosophical Joals," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 708-719. New York, Penguin Books, 1979.
- Charupun Phengsrithong. Modern Man As Portrayed in the Works of John Steinbeck. Master's Thesis. Chulalongkorn University, 1971. 108 p. mimeographed.
- Covici, Pascal, Jr. "Work and Timeliness of The Grapes of Wrath," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 814-824. New York, Penguin Books, 1979.
- Crawford, Bartholow V., Alexander C. Kern, and Morriss N. Needleman. American Literature. 3 rd. ed. New York, Barnes & Noble, Inc., 1966. 333 p.
- Eisinger, Chester. "Jeffersonian Agrarianism in The Grapes of Wrath," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 720-728. New York, Penguin Books, 1979.
- Fensch, Thomas. Steinbeck and Covici : The Story of a Friendship. Middlebury, Paul S. Eriksson, 1979. 248 p.
- Fontenrose, Joseph. John Steinbeck : An Introduction and Interpretation. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1963. 150 p.
- _____. "The Grapes of Wrath," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 748-800. New York, Penguin Books, 1979.
- French, Warren G. John Steinbeck. New York, Twayne Publishers, Inc., 1961. 190 p.
- French, Warren G. and Walter E. Kidd, ed. American Winners of the Nobel Literary Prize. Norman, University of Oklahoma Press, 1968. 248 p.

- Griffin, Robert J. and Williams A. Freedman. "Machines and Animals : Pervasive Motifs in The Grapes of Wrath," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 769-783. New York, Penguin Books, 1979.
- Hunter, J.P. "Steinbeck's Wine of Affirmation in The Grapes of Wrath," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 801-813. New York, Penguin Books, 1979.
- James, Henry. "The Art of Fiction," in Criticism : The Foundation of Modern Literary Judgment. p. 44-55. New York, Harcourt, Brace & World, Inc., 1958.
- Kagan, Sheldon S. "'Goin' down the Road Feelin' Bad"-- John Steinbeck's The Grapes of Wrath and Migrant Folklore," Dissertation Abstracts. 32 : 4507-A, February, 1972.
- Kazin, Alfred and Daniel Aaron, ed. Emerson : A Modern Anthology. New York, Dell Publishing Co., 1958. 384 p.
- Kennedy, John S. "John Steinbeck : Life Affirmed and Dissolved," in Steinbeck and His Critics : A Record of Twenty-Five Years. p. 119-134. Albuquerque, University of New Mexico Press, 1957.
- Lisca, Peter. "Editor's Introduction : The Pattern of Criticism," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 695-707. New York, Penguin Books, 1979.
- _____. The Grapes of Wrath : Text and Criticism. New York, Penguin Books, 1979. 881 p.
- _____. "The Grapes of Wrath as Fiction," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 729-747. New York, Penguin Books, 1979.
- McQuade, Donald, ed. Selected Writing of Emerson. New York, The Modern Library, 1981. 911 p.
- McTee, James David. "Underhill's Mystic Way and the Initiation Theme in the Major Fiction of John Steinbeck," Dissertation Abstracts. 36 : 6102-A, March, 1976.
- Midy, Godefroy. "Ralph Waldo Emerson's Philosophy of the Person," Dissertation Abstracts. 32 : 2140-A, October, 1971.

- Perez, Betty. "House and Home : Thematic Symbols in The Grapes of Wrath," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 840-853. New York, Penguin Books, 1979.
- Pizer, Donald. Twentieth-Century American Literary Naturalism : an Interpretation. Carbondale and Edwardsville, Southern Illinois University Press, 1982. 171 p.
- Porter, Andrew J., Henry L. Terrie, Jr. and Edward J. Gordon. American Literature. Boston, Ginn and Company, 1964. 815 p.
- Reed, John R. "The Grapes of Wrath and the Esthetics of Indigence," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 825-839. New York, Penguin books, 1979.
- Roberts, Edgar V. Writing Themes about Literature. 2 nd. ed., Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice - Hall, 1969. 268 p.
- Shockley, Martin Staples. "Christian Symbolism in The Grapes of Wrath," in Steinbeck and His Critics : A Record of Twenty-Five Years. p. 266-269. Albuquerque, University of New Mexico, 1957.
- Steinbeck, John. "Steinbeck's Suggestion for an Interview with Joseph Henry Jackson," in The Grapes of Wrath : Text and Criticism. p. 859-862. New York, Penguin Books, 1979.

הכנת

ชีวิตและงานของราล์ฟ วอลโด เอ็มเมอร์สัน

ราล์ฟ วอลโด เอ็มเมอร์สัน เกิดในปี ค.ศ. 1803 ที่เมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ ครอบครัวของเขานับถือลัทธิยูนิทาเรียน (Unitarian) ซึ่งเป็นลัทธิที่เชื่อในคำสั่งสอนของคริสตศาสนา แต่ไม่เชื่อเรื่องราวของพระเยซู ลัทธินี้เชื่อว่ามิพระเป็นเจ้าอยู่เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น บิดาของเอมเมอร์สันเป็นนักเทศน์ผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งของลัทธินี้ และคนในครอบครัวเอมเมอร์สันปฏิบัติตามคำสั่งสอนของลัทธินี้อย่างเคร่งครัด

บิดาของเอมเมอร์สันถึงแก่กรรมเมื่อเอมเมอร์สันอายุได้เพียงแปดขวบ ผู้ที่อบรมเลี้ยงดูเขาคือ มารดาและป้า ป้าของเอมเมอร์สันเป็นคนใจแข็งและเข้มงวดมาก ป้าอบรมสั่งสอนเขาให้เชื่อมั่นในลัทธิพึ่งตนเอง และให้เชื่อในคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้าอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกัน

ในปี ค.ศ. 1814 เอ็มเมอร์สันได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard College) และในปี ค.ศ. 1820 ได้ศึกษาในคณะเทวศาสตร์ (Harvard Divinity School) ในขณะที่เป็นนักศึกษานั้น เอ็มเมอร์สันจะตั้งใจเรียนเฉพาะวิชาที่เขาสนใจเท่านั้น ส่วนวิชาใดที่เขาไม่สนใจ เขาจะไม่เอาใจใส่เลย วิชาที่เขาสนใจได้แก่ ภาษาละติน ประวัติศาสตร์ วาทศิลป์ และวรรณคดี ซึ่งวิชาเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เขาเป็นนักเขียนและนักพูดที่มีชื่อเสียงยิ่งในภายหลัง

เอมเมอร์สันเริ่มทำหน้าที่เป็นผู้สอนศาสนาในปี ค.ศ. 1829 ที่เมืองบอสตัน ปรากฏว่า เขาไม่มีความสุขในการทำงานนี้เลย เพราะเขามีความรู้สึกว่าคริสตศาสนามีข้อห้ามต่าง ๆ มากเกินไป ยึดถือจริยวัตรประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ มากเกินไป แม้ว่าเขาไม่เห็นด้วย เขาก็พยายามอดกลั้นความรู้สึกไม่พอใจนี้ไว้ และพยายามหาความสุขใส่ตัวด้วยการอ่านหนังสือ หนังสือที่เขาอ่านเป็นวรรณคดีกรีกและโรมันบ้าง ประวัติศาสตร์บ้าง และปรัชญาบ้าง แต่ส่วนใหญ่เขาจะอ่านงานเขียนของเคอเลอร์จิ (Coleridge) และของสวีเดนบอร์ก (Swedenborg) อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. 1832

เอ็ดเมอร์สันตัดสินใจลาออกจากการเป็นผู้สอนศาสนา เนื่องจากเขารู้สึกเป็นทุกข์ที่ความคิดและการกระทำของเขาถูกจำกัดขอบเขตด้วยคำสั่งสอนทางศาสนามากเกินไป และในขณะเดียวกันสุขภาพของเขาก็ทรุดโทรมลงมาก ซึ่งเขาเห็นว่าเขาควรจะหยุดพักการสอนศาสนาไว้ก่อน ต่อจากนั้นเขาก็ย้ายไปอยู่ที่คอนคอร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์

ในระหว่างเดือนธันวาคม ค.ศ. 1832 ถึงเดือนกันยายน ค.ศ. 1833

เอ็ดเมอร์สันได้ออกเดินทางไปยุโรปโดยทางเรือ ตลอดระยะเวลา 10 เดือนในยุโรปนั้น สุขภาพของเขาดีขึ้น และเขามีเวลาอ่านหนังสือมากขึ้น และที่สำคัญคือเขาได้มี

โอกาสพบบุคคลสำคัญ ๆ ในอังกฤษ ซึ่งมีอิทธิพลต่องานเขียนของเขามาก เช่น

เวอร์คสวอธ (Wordsworth) เคอเลอริจ และคาร์ไลล์ (Carlyle)

นักเขียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เรียกตนเองว่าเป็น "ผู้สอนศีลธรรมโดยไม่ต้องขึ้นธรรมาสน์"

(Moralists without pulpits) คือสั่งสอนศีลธรรมแก่ผู้คน โดยไม่ต้องเป็นพระ

หรือผู้สอนศาสนานั้นเอง ความสำเร็จในการสอนศีลธรรมซึ่งปรากฏในงานเขียนของ

นักเขียนกลุ่มนี้ ทำให้เอ็ดเมอร์สันเห็นว่า ตัวเขาก็สามารถจะรับใช้ความเชื่อทางศาสนาได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปสอนศาสนาในโบสถ์ เขาจึงตัดสินใจอย่างแน่วแน่ที่จะไม่เป็นผู้สอนศาสนาอีกต่อไป แต่ตั้งใจที่จะอุทิศชีวิตในการเขียนและการปาฐกถาแทน

เมื่อกลับสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. 1833 เอ็ดเมอร์สันได้แบ่งเวลาในการเขียนเรียงความและโคลงกลอนครั้งหนึ่ง และอีกครั้งหนึ่งเขาใช้เวลาเดินทางไปปาฐกถาตามที่ต่าง ๆ ทั่วสหรัฐอเมริกา ทำให้เขามีชื่อเสียงในฐานะที่เป็นนักพูดที่มีโวหารจับใจอย่างรวดเร็ว และสามารถดำรงชีพได้จากการปาฐกถาของเขา

ที่คอนคอร์ดเอ็ดเมอร์สันเป็นศูนย์กลางของนักเขียน นักปฏิรูปสังคมตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจในแนวคิดของเขา ในจำนวนนี้มี บรอนสัน แอลคอตต์ (Browson Alcott) ซึ่งเป็นนักการศึกษา นักปรัชญา และเป็นบิดาของผู้เขียนเรื่อง

Little Women ด้วย นอกจากนี้มีมาร์กาเรต فولเลอร์ (Margaret

Fuller) นักปฏิรูปสังคม นาธาเนียล ฮอว์ธอร์น (Nathaniel

Hawthorne) นักเขียน และเฮนรี เดวิด ทอโร (Henry David Thoreau)

นักเขียนและนักปรัชญา แนวคิดของกลุ่มคอนคอร์ด-บอสตัน (Concord - Boston) เป็นที่ยอมรับมากของคนอเมริกันในสมัยนั้น แนวคิดนี้คือ ลัทธิอุตรภาพนิยม (Transcendentalism) เน้นว่าความเชื่อมั่นในตนเองและการทำงานด้วยตนเองเป็นรากฐานแห่งความสำเร็จ

เอ็ดมอนด์สันได้รับการยกย่องโดยทั่วไปว่าเป็นนักเขียนเรียงความที่ยิ่งใหญ่ ในปี ค.ศ. 1836 เขาได้เขียนหนังสือเล่มแรกคือ Nature หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยบทความสั้น ๆ แบ่งออกเป็นแปดตอนด้วยกัน ในปี ค.ศ. 1837 เขาได้รับเชิญไปแสดงปาฐกถาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เรื่อง "The American Scholar" ปาฐกถาว่าปาฐกถานี้ได้รับความนิยมน้อยที่สุดและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อแนวความคิดของนักคิดทั้งในยุคนั้นและยุคต่อมา

ในปี ค.ศ. 1843 เขาพิมพ์เรียงความเรื่อง "The Transcendentalist" เป็นครั้งแรก และในปี ค.ศ. 1842 ได้พิมพ์เรื่อง Essays ที่ประกอบด้วยเรียงความเรื่อง "Self - Reliance" "The Over - Soul" และ "Compensation" นอกจากนี้เขานำเรียงความมารวมเล่มจำนวนสองเล่มและตีพิมพ์สองครั้ง คือในปี ค.ศ. 1841 และ 1844 ตามลำดับ

ในปี ค.ศ. 1847 - 1848 เอ็ดมอนด์สันเดินทางไปปาฐกถาที่ประเทศอังกฤษ เขาได้บันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่น่าสังเกตไว้ และนำข้อสังเกตนั้นมาเขียนหนังสือชื่อ Representative Men ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1850 และในปี ค.ศ. 1856 เขาพิมพ์หนังสือ English Traits และพิมพ์ The Conduct of Life ในปี ค.ศ. 1860 ซึ่งเป็นการนำปาฐกถาต่าง ๆ ในระหว่าง ค.ศ. 1850 - 1859 มาเรียบเรียง และรวบรวมไว้เป็นเล่ม

หลังจากนั้นเอ็ดมอนด์สันยังคงมีงานเขียนอีกหลายเรื่อง และไปปาฐกถาตามที่ต่าง ๆ เมื่อมีโอกาส ต่อมาเมื่ออายุมากขึ้นสุขภาพของเขาก็ทรุดโทรมลง และความจำก็ค่อย ๆ เสื่อมลงพร้อม ๆ กับสุขภาพ จนกระทั่งถึงแก่กรรมอย่างสงบ ในวันที่ 27 เมษายน ค.ศ. 1882

ชีวิตและงานของจอห์น สไตน์เบ็ค

จอห์น สไตน์เบ็ค เกิดเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1902 ที่เมืองซาลินาส (Salinas) รัฐแคลิฟอร์เนีย ในระหว่างปี ค.ศ.1920 ถึง 1925 เขาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ในรัฐแคลิฟอร์เนีย วิชาที่เรียนมีภาษาอังกฤษ วรรณคดีกรีก และโรมัน และวิชาสัตววิทยา แต่เรียนไม่จบ อย่างไรก็ตาม สไตน์เบ็คชอบอ่านหนังสือเป็นชีวิตจิตใจมาตั้งแต่เด็ก ๆ หนังสือที่เขาอ่านส่วนใหญ่เป็นวรรณคดีเก่าแก่ของสเปน ฝรั่งเศส และรัสเซีย ส่วนวรรณคดีสมัยใหม่เขาก็อ่านมากเช่นกัน

จากการที่เขาชอบอ่านหนังสือมากนี่เองที่ทำให้เขาต้องการเป็นนักเขียน ในระหว่างที่เรียนในมหาวิทยาลัย เขาได้ส่งงานเขียนต่าง ๆ ไปลงในนิตยสารหลายฉบับ ในปี ค.ศ.1924 เขาเขียนเรื่องสั้นสองเรื่องในหนังสือพิมพ์สแตนฟอร์ด สเปกเตเตอร์ (Stanford Spectator) แต่ไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร

ในปี ค.ศ.1925 เขาเดินทางไปทำงานที่นิวยอร์ก โดยทำงานหลายอย่าง เช่น เป็นกรรมกรก่อสร้างที่เมดิสัน สแควร์ การ์เด้น (Madison Square Garden) เป็นผู้สื่อข่าว และเป็นนักเขียนอิสระ เมื่อกลับไปแคลิฟอร์เนียเขาก็ทำงานอื่น ๆ อีกบ้าง แต่เป็นงานที่เขาทำเพียงระยะเวลากันสั้น เพราะเขาเริ่มเขียนหนังสือมากขึ้น แต่ก็ได้รับการตีพิมพ์น้อยมาก นวนิยายเรื่องแรกของเขาชื่อ Cup of Gold ได้รับการตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1929 ส่วนเรื่องที่สองคือ The Pastures of Heaven ตีพิมพ์ใน ค.ศ.1932 และเรื่องที่สามคือ To a God Unknown ตีพิมพ์ใน ค.ศ.1933 สไตน์เบ็คมีรายได้จากการเขียนหนังสือไม่มากนัก เพราะในขณะนั้นเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก อย่างไรก็ตาม เรื่องสั้นของเขาชื่อ "The Murder" ได้รับรางวัล O. Henry (O. Henry Prize)

ในปี ค.ศ. 1939 งานอาชีพของสไตน์เบ็คในฐานะนักเขียนเริ่มเปลี่ยนไปในทางที่ดี เมื่อเขาตีพิมพ์เรื่อง Tortilla Flat ซึ่งนักอ่านให้ความสนใจมาก และจากเรื่องนี้เป็นต้นมา นวนิยายของเขาเป็นหนังสือที่ขายดีที่สุด ได้รับรางวัลหลายรางวัล และมีผู้นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์หลายเรื่องด้วยกัน

อย่างไรก็ตามนวนิยายทั้งสี่เรื่องแรกของเขา ยังไม่ได้แสดงความสนใจในสภาพสังคมมากนัก สภาพผู้อพยพที่ไปทำงานเป็นกรรมกรในไร่ระหว่างภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ มีปรากฏในนวนิยายของเขาเป็นครั้งแรกในเรื่อง In Dubious Battle ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1936 นวนิยายเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความพยายามของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์สองคนที่จะนัดหยุดงาน จึงชักชวนคนงานเก็บผลไม้ ซึ่งเป็นผู้อพยพให้มาร่วมหยุดงานด้วยกัน

หลังจากนั้น สไตน์เบ็คก็ออกท่องเที่ยวไปตามค่ายพักชั่วคราวของผู้อพยพ ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ เมืองซาลินาส ค่ายอพยพนี้มีลักษณะเดียวกับค่ายฮูเวอร์วิลล์ (Hoovervilles) ในเรื่อง The Grapes of Wrath สไตน์เบ็คได้ไปเก็บผลไม้และเก็บฝ้ายร่วมกับพวกกรรมกรเหล่านี้ และได้เขียนบันทึกประสบการณ์ครั้งนั้นติดต่อกันเป็นชุดชื่อ "The Harvest Gypsies" ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ San Francisco News ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1936 และประสบการณ์ครั้งนี้เองที่เขานำมาเขียนไว้ในบทแรกในเรื่อง The Grapes of Wrath

ในปี ค.ศ. 1937 สไตน์เบ็คเดินทางไปตามตะวันตกกับพวกอพยพจากรัฐโอคลาโฮมา และทำงานร่วมกับพวกนี้ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่จริงเขาเขียนเรื่อง The Grapes of Wrath จบในปี ค.ศ. 1938 แต่ยังไม่ถูกใจ จึงเขียนใหม่และตีพิมพ์ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1939 นวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer Prize) ในฐานะที่เป็นนวนิยายที่ดีที่สุดในรอบปี และเป็นนวนิยายที่ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากนักอ่านทั่วโลก

แม้ว่าเขาจะเขียนนวนิยายอีกหลายเรื่อง และเขียนบทปาฐกถาเกี่ยวกับการเดินทางหลายชั้น นวนิยายเรื่อง The Grapes of Wrath ก็ยังคงเป็นนวนิยายที่ได้รับความนิยมสูงสุดของเขา นวนิยายที่เขาเขียนมีประมาณ 24 เรื่องที่เด่น ๆ คือ Of Mice and Men ซึ่งพิมพ์ใน ค.ศ.1937 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักและความเข้าใจระหว่างกรรมกรในหมู่ผู้อพยพ ต่อจากนั้นก็มีเรื่อง Cannery Row ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1945 ใน ค.ศ.1947 พิมพ์เรื่อง The Pearl และในปี ค.ศ.1952 พิมพ์เรื่อง East of Eden ซึ่งเขาเขียนโดยอิงเนื้อหาจากเรื่องราวตอนหนึ่งของคัมภีร์ไบเบิล ในปี ค.ศ.1961 เขาพิมพ์เรื่อง The Winter of Our Discontent และในปี ค.ศ.1962 พิมพ์เรื่อง Travels with Charley ในปี ค.ศ.1962 นี้เองที่สไตน์เบ็คได้รับรางวัลโนเบล (Nobel Prize) สาขาวรรณคดีจากเรื่อง The Grapes of Wrath นับเป็นนักเขียนอเมริกันคนที่หกที่ได้รับรางวัลนี้

ในปี ค.ศ.1964 สไตน์เบ็คได้รับรางวัลเหรียญเสรีภาพของประธานาธิบดี (Presidential Medal of Freedom) และเขาได้สนับสนุนนโยบายต่าง ๆ ของประธานาธิบดีลินคอล์น บี จอห์นสัน (Lyndon B. Johnson) อย่างจริงจังเสมอมา

สไตน์เบ็คถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวาย ในวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ.1968 ศพของเขายังไว้ที่เมืองซาลินาส อันเป็นบ้านเกิดของเขา

ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในเรื่อง
The Grapes of Wrath ของ จอห์น สไตน์เบ็ค

บทคัดย่อ

ของ

รัตนา อัญญะโพธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2528

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า เพื่อวิเคราะห์ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของ
เอ็มเมอร์สันที่ปรากฏในเรื่อง The Grapes of Wrath ของจอห์น สไตน์เบ็ค
การศึกษาปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สัน ศึกษาจากเรียงความ
ของเขาสองเรื่องคือ "Self - Reliance" กับ "The Over - Soul"
และสรุปแนวคิดเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันจากเรียงความสองเรื่องนี้ ดังนี้

1. มนุษย์ไม่รู้จักตนเอง จึงขาดความไว้วางใจในตนเอง
2. มนุษย์สามารถรู้จักตนเองได้ ถ้ามนุษย์ไม่ยึดมั่นในความคิดและการกระทำ
ในอดีต ไม่นับถือตามสังคม ตลอดจนถือศีลธรรมและทำสิ่งที่ชอบธรรม
3. ถ้ามนุษย์รู้จักตนเอง มนุษย์จะมีความไว้วางใจในตนเอง มีคุณธรรม
และมีดวงจิตดวงเดียวกับวิญญาณสากล และมีวิญญาณสากลอยู่ในตน ผู้ที่มีคุณลักษณะเช่นนี้
จะไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน แต่จะถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ในการศึกษาค้นคว้าใช้เกณฑ์ข้างต้นในการวิเคราะห์นวนิยาย เรื่อง
The Grapes of Wrath ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ตัวละคร
2. ฉากและบรรยากาศ
3. การใช้สัญลักษณ์

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ปรัชญามนุษย์กับธรรมชาติของเอ็มเมอร์สันมีปรากฏ
ในเรื่อง The Grapes of Wrath อย่างเด่นชัด ทั้งในด้านตัวละคร ฉาก
และบรรยากาศ และการใช้สัญลักษณ์ ทรรศนะของจอห์น สไตน์เบ็คในนวนิยายเรื่องนี้
คือ ความรักและความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ สไตน์เบ็คชี้ให้เห็นว่า บางครั้งมนุษย์
ขาดความไว้วางใจในตนเอง และมักยึดมั่นอยู่กับความคิดและการกระทำในอดีต
แต่เมื่อมนุษย์ได้รับความทุกข์ยาก ลำบากกาย มนุษย์จะเกิดความรักและเข้าใจกัน
เห็นอกเห็นใจกัน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันมากขึ้น ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้มนุษย์รวมใจเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน มีจิตคิดและรู้สึกอย่างเดียวกัน จนไม่นึกถึงตนเองและครอบครัว

ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่ง ซึ่งแยกตัวจากสังคม แต่จะคิดว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของส่วนรวม
และหมายส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าพิจารณาตามปรัชญาของเอ็มเมอร์สันก็หมายความว่า
มนุษย์มีวิญญาณสากลอยู่ในคนแล้วนั่นเอง

EMERSON'S PHILOSOPHY OF MAN AND NATURE IN
JOHN STEINBECK'S THE GRAPES OF WRATH

AN ABSTRACT

BY

RATANA UNYAPOTH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1985

The purpose of this study was to analyse Emerson's philosophy of man and nature in John Steinbeck's The Grapes of Wrath.

The study of Emerson's philosophy of man and nature was concentrated on his essays, "Self - Reliance," and "The Over-Soul." The ideas drawn out from these were the following.

1. Man does not know himself, so he does not rely on himself.
2. Man can know his real self neither by being consistent to the past nor conforming to society; at the same time he should be true to himself.
3. The advantages of knowing himself are as follows. Man can gain self - reliance as well as virtue. Anyone who possesses these qualities becomes a part of the Over - Soul, takes the Over - Soul in him, and would not think of himself or the self but of the whole or the society as most essential.

The analysis was based on the above concluded ideas, regarding Steinbeck's techniques as follows :

1. Characters
2. Setting and atmosphere
3. Symbolism

The result of the study indicated that Emerson's philosophy of man and nature mainly appeared in The Grapes of Wrath. Steinbeck's vision in this novel as seen in the characters, setting and atmosphere, and symbolism was love and beneficence. Steinbeck showed that many times, man lacked self - reliance and formed an attachment to thoughts and actions of the past. However, as he faced more trouble, he experienced more love, understanding and sharing. These united man's soul into one, and that one would have the same thoughts and feelings. He would ignore himself as being a part of an individual family; on the contrary, he would realize that he was one of the whole and that that whole was most significant, as it meant that the "Over - Soul" was now in him.